

Değerli meslektaşlarım,

Sizlere yine bir bülten giriş yazısı ile seslenmekten büyük onur ve keyif duymaktayım. 2022 yılı psikiyatrinin en büyük buluşmasında bir araya geldik. Hem ulusal kongremize hem de bültenimiz sayfalarına hoş geldiniz.

Davetsiz bir virüs ile uzatılmış ayrılığa son vererek Güzel İzmir'in en güzel ayında, 58. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde **"Değişen Zamanlarda Psikiyatri"** teması ile hep birlikte dayanışma içinde bilim üretmeye, bilgi, deneyim ve katkı sunmaya, zenginleşme hazırız.

Zamanın, değişimin ve bilimin tarihsel gerçekliği yanı başımızda. Psikiyatrist birey olarak mesleği uygularken kendimizi, konumumuzu, hasta ile ilişkiseliliği, zihni ve zihinsel mekânı sorgulamayı sürekli var eden bizlerin, beslendiğimiz bilimsel kaynakları, psikiyatridi ve psikiyatride biçtiğimiz rolü ve anlamı sorgulamadığımız müddetçe mesleki eylemin içinde kaybolma

ve mesleğin bilimselliğini kaybetme riski ile karşı karşıya kalacağımız muhakkak. Zihin dünyamızın önkestirmeleri ya da tartışılmayan kabuller ile değişen zamanlarda yol bulmak artık mümkün değil. Bu nedenle zaman değişkeninin mihtarlığına değişimi ve yeni paradigmat yaklaşımları ele almak, belirsizliği, hızı, diğer taraftan bu belirsiz gibi görülen değişimin yaşamları etkilemedeki belirleyiciliğini ve dönüştürücü gücünü irdelemek; insanı-toplum etkileyen, değiştiren, mekânın ve kavramların başkalaştığı bu dönemde ruhsallığı anlamak adına tüm bunları sorgulamak artık önceliğimiz ve zorunluluğumuzdur. Bu zorunlu gündemin çok daha ötesi 58. Ulusal Kongre programıyla kapımızı çaldı. Birbirinden derin ve sorgulayıcı oturumlarda bilimin ve düşünmenin keyfini çıkaracağız. Tekrar hoş geldiniz.

Zaman denince son bir yılda afetlerden insani krizlere toplumun ruh sağlığını etkileyen onlarca olayı yaşadık. Dünya Ruh Sağlığı Federasyonu 2022 yılı için Dünya Ruh Sağlığı Günü temasını **"Ruh Sağlığını ve Ruhsal İyilik Halini Küresel Bir Öncelik Haline Getirelim"** olarak belirledi. Biz de 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü'nü tüm paydaşlar ile coşkuyla kutladık.

"Bilim, Etik ve Dayanışma" ilkeleri ile kuruluşundan itibaren meslek alanımız, toplum sağlığı ve sağlık ortamının gelişmesi için mücadele eden Türkiye Psikiyatri Derneği, tarihinin önemli ve zor bir dönemecinde bulunmakta. Bu dönemeç başta ayrımcılığa karşı olmak üzere mesleki değerlerimize ve bu değerleri savunduğu için dernek yöneticimiz Doç. Dr. Koray Başar'a yapılan saldırılar gibi zorlu ve istenmeyen karşılaşmalar ile bizleri üzmesinin yanında yılların emeğinin ürünlerinin alınacağı zamana da denk gelmiş oldu. 2001 yılında başlayan ancak ilk çalışmaları 1999 yılına kadar giden ruh sağlığı yasasına ilişkin derneğimizin deneyimi, oluşturduğu ilkeler ve metinler 2015 yılında kapsamlı ve yeni bir taslağa dönüşmüş, bu taslağın 2021 yılındaki son revizyon hali ise bugünlerde yasama organındaki hararetle bir çalışmanın ana omurgasını oluşturmuştur. **Mesleğimiz, sorumlu olduğumuz hastalar adına umutluyuz.**

Derneğimizin geleceği ve en değerli varlığı Asistan Hekim Komitemiz (AHK) örgütlülüğü, mensupları ve gücü ile asistan hekimlerin sorunlarının çözümünde karar verici tutum gösterme yanında mesleğimizin geleceğinin şekillenmesinde de belirleyici olma iradesini ortaya koyuyor. Son iki TUS kontenjanı ile 600 meslektaşımız daha aramıza katıldı ya da katılacak. Onların kontenjanlar ve kadroların bakanlıkça dağıtımında yaşanan bu matematiksel kaostan olabildiğince az etkilenmeleri için başta AHK olmak üzere derneğimizin organları çalışmakta. Onlar artık bizim bir parçamız ve kıymetlimiz. Buradan tüm yeni başlayan asistan meslektaşlarımıza **güçlü bir merhaba** demek isteriz.

Derneğimiz Genç Psikiyatristler Komitesi de (GPK) yapılanması ve oluşturduğu kurumsal ağ ile psikiyatri alanındaki gelişmelere yönelik birçok projeyi planlamakta. GPK aynı zamanda TPD'nin uluslararası ilişkileri ve iş birliğinin en önemli sürdürücüleri. Bu sayımızda gerek AHK gerekse GPK faaliyetlerini, ulusal etkinlikler yanında uluslararası temaslara ilişkin haberleri bulacaksınız.

Tüm emeği geçenlere teşekkür ederiz.

Hepinize keyifli okumalar, mutlu, sağlıklı ve güvenli günler dilerim.

Saygılarımla

Prof. Dr. Ejder Akgün Yıldırım

Türkiye Psikiyatri Derneği Genel Başkanı

TÜRKİYE
PSIKIYATRI
DERNEĞİ

Bülteni

ISSN 1308 - 3279

CİLT 25 | SAYI 2 | 2022

Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni
Yılda 3 sayı yayımlanır. Üyelere ücretsiz olarak ulaştırılır.

Türkiye Psikiyatri Derneği adına sahibi

Ejder Akgün Yıldırım

Yazı İşleri Müdürü

Selin Tanyeri Kayahan

TPD PETEK Yayıncılık Kurulu

Ebru Aldemir, Okan Taycan,
Hikmet Ekin Sönmez Güngör,
Kerem Laçiner, Mustafa Sercan

Bülten Yazı Kurulu

Ekin Atay, Güneş Devrim Kıcalı,
Ceren Meriç, Hikmet Ekin Sönmez
Güngör, Selin Tanyeri Kayahan

Yazışma ve iletişim adresi:

Tunus Cad. No. 59/5,
Kavaklıdere, Ankara
Tel: 0-312 468 74 97
Fax: 0-312 426 04 53

Bülten ile ilgili iletişim için:

Selin Tanyeri Kayahan
e-posta: selintanyeri@yahoo.com.tr

Ön Kapak Görseli: 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü 2022 Ortak Bildirgesi Görseli

Arka Kapak Görseli: Şahabettin Çetin, "Değişen Zamanlarda Psikiyatri"

Yayın Hizmetleri

BAYT Ltd. Şti.
Ziya Gökalp Cad. 30/31
Kızılay, Ankara
Tel. 0-312 431 30 62
www.bayt.com.tr

Baskı Tarihi: 17 Ekim 2022

Değişen Zamanlarda “10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü”

Ruh Sağlığını ve Ruhsal iyilik Halini Küresel Bir Öncelik Haline Getirelim

Okan Taycan*

COVID-19 pandemisi başta olmak üzere küresel ölçekte yaşanan iklim krizi, savaşlar, zorunlu göç gibi kitlesel travmalar sosyal ve çevresel koşulları hızla değiştirerek, ruhsal iyilik halimizin korunması ve güçlendirilmesini zorlaştırmış, ruhsal bozuklukların sıklığını artırmıştır¹. Doğrusu ruh sağlığımıza ilişkin manzara öncesinde de pek iç açıcı değilken, pandemi var olan sorunları daha da derinleştirmiş, kriz içinde bir kriz haline gelmiştir. Pandeminin birey ve toplum ruh sağlığı üzerindeki etkilerini anlayabilmek için “düdüklü tencere” uygun bir metafor olabilir: Ölümcül bir virüsün ortaya çıkması (ruhsal travma) düdüklü tencereyi çalıştırmış; uygulanan karantina önlemleri (sosyal izolasyon), buhar ve ısının (psikolojik stres) tahliyesini engelleyerek basıncı artırmış; toplum içerisinde kaynakları kısıtlı, daha kırılğan topluluklar (yoksullar, göçmenler, azınlıklar vb.) artan basınçtan öncelikli ve daha fazla etkilenmiş; buhar ve ısının tahliye olamaması zaman içinde basıncı (finansal sorunlar, gelecek kaygısı vb.) daha da arttırarak birey ve topluluklar üzerinde dayanılması güç noktalara tırmanmasına neden olmuştur². Neticede ruhsal sorun ve bozukluklarda adeta bir patlama yaşanmaktadır. Pandeminin hala devam ettiği göz önüne alındığında, düdüklü tencere içinde yaşamın ruh sağlığımız üzerindeki etkileri ve yol açtığı hasarlar zaman içinde daha net ortaya çıkacaktır. Ancak şimdilik gelişmiş ülkeler de dahil olmak üzere hiçbir sağlık sisteminin pandemiyi yol açtığı ruh sağlığı krizine hazırlıklı olmadığını ve iyi bir sınav vermediğini söylemek yanlış olmaz.

Ruhsal iyilik hali sağlığın ayrılmaz bir parçasıdır. Hem birey hem de topluluk olarak yaşamdan zevk alabilmemiz,

aktif, verimli ve uyumlu bir hayat sürebilmemiz için gereklidir. Bu bağlamda ruhsal sağlık sorunlarının hem fiziksel hem de sosyal iyilik halimizi olumsuz etkilemesi kaçınılmazdır.

“Ruh sağlığı olmadan sağlık olmaz” sloganının hayata geçirilmesi için ruh sağlığı alanında yepyeni bir bakış açısına ve bir devrime ihtiyaç vardır. Pragmatik bir perspektiften değerlendirecek olursak pandemi bizlere bu amacın gerçekleşmesi için bir kapı aralamıştır.

Örneğin, depresyon geçirmenin sigarayla benzer oranda sonraki bir yıl içinde ölüm olasılığını %50 artırdığı bildirilmiştir³. Ağır ruh sağlığı sorunları olan kişilerin, genel nüfustan ortalama 10-20 yıl daha genç öldüğü de bilinmektedir⁴. Ruhsal bozukluklar tedavi masraflarının yanında, iş veriminin ve üretkenliğin düşmesine de sebep olarak ekonomi üzerinde yük oluşturmaktadır. Yapılan bir çalışmada OECD ülkelerinde tüm sakatlık ve devamsızlıkların %42'sinin ruhsal bozukluklardan kaynaklandığı ve bir ülkenin gayri safi yurt içi hasılasının

(GSYİH) %4 oranında azalmasına sebep olduğu tahmin edilmiştir⁵. Dolayısıyla, ruh sağlığımızın korunması, güçlendirilmesi ve gereğinde tedavi edilmesi ekonomik açıdan büyük tasarruflar elde edilmesini de sağlayacaktır.

Tıp fakültesinin kapısından giren her öğrencinin neredeyse ilk öğrendiği, hatta deyim yerindeyse kafasına mız gibi çakılan bir ömür boyu peşinde koşacağı idealin tanımlanması olur: **“Sağlık sadece hastalık ve sakatlık durumunun**

*Prof. Dr., Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, İstanbul

olmayışı değil, kişinin beden, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir". Dünya Sağlık Örgütü tarafından sağlığı bütüncül bir çerçeveye oturtan bu radikal tanımlama zaman içinde aldığı yoğun eleştirilerle desteğini kaybederek rafa kaldırılmış ve ne yazık ki daha "uygulanabilir" bulunan biyomedikal modele geri dönmüştür. Oksimoron bir ifade ile "modern tıp" olarak adlandırılan bu geriye dönüş, her şeyden önce sağlığa beden/biyoloji düzleminden bakarak bütüncül bir iyilik hali yerine (bedensel-ruhsal-sosyal) yine hastalığın/bozukluğun öncelenmesi ile sonuçlanmıştır. Ruh sağlığı alanında da karşılık bulan bu paradigma değişikliği insan ıstırabını biyomekanik bir bozukluğa, tedaviyi ise teknik bir müdahaleye indirgemıştır. İyilik halini ıskalayan bu parçalı kavrayış bozukluğun metaforu olarak örümceği görmekte ancak ağı ihmal etmektedir. Oysa ki ağ örümceğin/sorunun/bozukluğun var olduğu habitatın kendisidir. Ağ görmezden gelmek en basitinden son derece kaygan olan insan acısının eksik kavranması ile sonuçlanmaktadır⁶. Hastalığı (örümceği) odak alan "biyomedikal model" yerine, kişinin kendi içerisinde ve çevresiyle ilişki içinde belirlediği bir denge halini (örümcekle birlikte ağını), yani "sağlıklı olma" halini odağa alan "*biyopsikososyal model*" in iyilik halimize ait kazanımların önünü açacağı aşikârdır. Böylelikle kısıtlı olan maddi ve insan kaynakları iyilik halimize katkısı sınırlı olan hastalıkların tedavisinden çok, ruh sağlığının korunması ve güçlendirilmesine yönelmiş olacaktır. Nitekim ruh sağlığını güçlendirme hizmetlerinin tedavi etme karşısında daha zor, etkisiz ve de pahalı olduğu yönündeki mitleri çürüten araştırma ve uygulama örnekleri giderek artmaktadır⁷.

Şunu unutmamak gerekir ki ruhsal iyilik halinin korunması ve güçlendirilmesi sadece ruh sağlığı uzmanlarının altından kalkabileceği bir iş değildir. Başta kamu olmak üzere farklı sektörler ve kurumlarla iş birliği bir zorunluluktur. Ancak ne yazık ki ruh sağlığının birey ve toplumsal iyilik hali üzerindeki belirleyici etkisini ortaya koyan pek çok veri ve kanıtın varlığına rağmen, hükümetler ve karar vericiler üç maymunu oynamakta ısrar etmektedirler. Ruh sağlığı hizmetlerine ayrılan kaynaklar olması gerekenin çok altındadır ve kesinlikle bir öncelik olarak görülmemektedir. Bu noktada elbette ki ruh sağlığı uzmanları olarak üzerimize düşen pek çok görev bulunmaktadır.

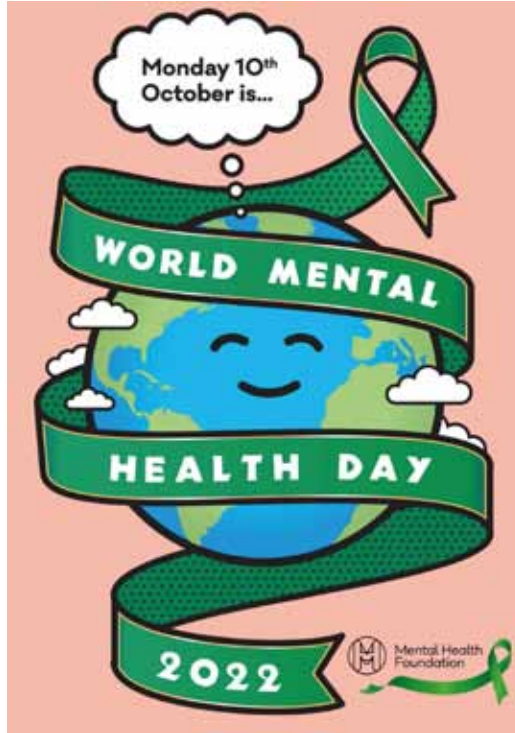
Bazılarını başlıklar halinde belirtmek gerekirse: **1. Ruhsal iyilik halinin önemine ilişkin farkındalığın artırılması; 2. Damgalanma ile etkin mücadele; 3. Farklı yaşam dönemlerine ve incinebilir topluluklara özgü ruhsal ihtiyaçların tespiti ve eylemlerin planlanması; 4. Ruhsal bozuklukların ve intiharın önlenmesi; 5. Birinci basamak sağlık**

hizmetlerinde ruhsal problemler için de hizmet sunulması ve yaygınlaştırılması; 6. Sektörler arasında işbirliğinin teşvik edilmesi ve kurulmasına öncülük edilmesi; 7. Ruh sağlığının sosyal belirleyicilerinin iyileştirilmesi için karar vericileri harekete geçirecek eylemlerin düzenlenmesi; 8. Ruh sağlığı alanında temel insan hakları savunuculuğunun yapılması. Bu listeyi uzatmak pekâlâ mümkündür. Ancak tüm bu eylem ve politika setlerinin nihai motivasyonu ve hedefi ruh sağlığı hizmetlerinin birey değil toplum temelli, hastalığı ve tedaviyi değil güçlendirmeyi öne çıkaran, erişilebilir, ucuz ve nitelikli olmasıdır.

Bu yıl 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü'nün teması olan "*Ruh Sağlığı ve Ruhsal İyilik Halini Küresel Bir Öncelik Haline Getirelim*" bizlere ruh sağlığının genel iyilik hali içerisindeki önemini vurgulamak, farkındalığı artırmak, ruhsal sorunların yol açtığı kayıpları daha görünür kılmak ve daha yaşanılabilir bir dünyanın inşa edilmesi çabalarını gündeme taşıyabilmek için bir fırsatı sunuyor. "**Ruh sağlığı olmadan sağlık olmaz**" sloganının hayata geçirilmesi için ruh sağlığı alanında yepyeni bir bakış açısına ve bir devrime ihtiyaç vardır. Pragmatik bir perspektiften değerlendirecek olursak pandemi bizlere bu amacın gerçekleşmesi için bir kapı aralamıştır. Umarım bu fırsatı iyi değerlendiririz.

Kaynaklar:

1. Taycan O (2019) Travma Sonrası Stres Bozukluğu Fenomenolojisi. (Ed. Aker AT, Taycan O, Çelik F) Travma ve Stresle İlişkili Bozukluklar. Ankara, Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları, s. 1-35.
2. The Global Happiness Council (2022). Global Happiness and Well-being Policy Report 2022. New York: Sustainable Development Solutions Network.
3. Mykletun, A., Bjerkeset, O., Overland, S., Prince, M., Dewey, M. and Stewart, R. (2009), 'Levels of anxiety and depression as predictors of mortality: the HUNT study', British Journal of Psychiatry, 195: 118–25.
4. Gronholm PC, Chowdhary N, Barbui C, Das-Munshi J, Kolappa K, Thornicroft G, Semrau M, Dua T. (2021). Prevention and management of physical health conditions in adults with severe mental disorders: WHO recommendations. International Journal of Mental Health Systems. 2021 Mar 3;15(1):22.
5. OECD (2012), Sick on the job? myths and realities about mental health and work. Paris: OECD Publishing.
6. Taycan O (2021) Kitleleşen Travma ve Kültür: Travmanın sosyokültürel fenomenolojisi (Ed. Yüksel Ş, Başterzi AD) Kitleleşen Travma ve Afetlerde Ruhsal Hastalıkları Önleme, Müdahale Ve Sağaltım Kılavuzu. Ankara, Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları, 424-446
7. Ruh Sağlığını Güçlendirme: Kavramlar, Kanıtlar, Uygulamalar (2020) (Ed. Taycan O, Coşkun B) (Promoting mental health: concepts, emerging evidence, practice. WHO 2004) Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları https://tpdyayin.psikiyatri.org.tr/BookShopData/th_202003171807228.pdf

10 EKİM DÜNYA RUH SAĞLIĞI GÜNÜ 2022 ORTAK BİLDİRGESİ

Ruh Sağlığını ve Ruhsal iyilik Halini Küresel Bir Öncelik Haline Getirelim

Dünya Ruh Sağlığı Federasyonu 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü temasını 2022 yılı için *“Ruh Sağlığını ve Ruhsal İyilik Halini Küresel Bir Öncelik Haline Getirelim”* olarak belirlemiştir.

Pandemi, savaşlar, göçler ve iklim değişikliklerinin etkileri ile sarsıldığımız birkaç yılın ardından bütün bu olayların ruh sağlığı ve ruhsal iyilik hali üzerinde önemli sonuçları olduğuna hep birlikte tanık olduk. Bu dönemde intihar düşüncesi olan insanların sayısı artış gösterdi. Tüm bunların yanında damgala(n)ma ve ayrımcılık sosyal hayata dahil olmanın, nitelikli sağlık hizmetine erişimin önünde engel olmaya devam etmektedir. Bu nedenle ruh sağlığını ve ruhsal iyilik halini küresel olarak bir öncelik haline getirme zorunluluğu doğdu.

Günümüzde bazı iyi gelişmelerin olduğunu biliyoruz. Hem genel hem de hedefe yönelik müdahaleler ile psikiyatrik bozuklukların önlenmesinin mümkün olduğuna dair kanıtlar gün geçtikçe artmaktadır. Bu müdahalelerin psikiyatrik bozukluğu olan kişilerin yaşam kalitesini arttırdığını da gözlemliyoruz. Bu gelişmeler ışığında toplumda koruyucu, önleyici ruh sağlığı müdahalelerine öncelik verilmesi gerekmektedir. Bu konudaki farkındalığı arttırmak için hepimiz üzerimize düşeni yapmalıyız. COVID-19 salgını ruh sağlığı hizmetleri de dahil olmak üzere birçok sağlık sisteminin hazırlıksız olduğunu gösterdi. Sağlık çalışanlarının ruh sağlığı ve iyilik hali pandemiden etkilendi. Yaşadığımız deneyim kriz zamanlarında sağlık sisteminin sağlık çalışanlarını desteklemeye ve korumaya yönelik mekanizmalarla güçlendirilmesi gerektiğini ortaya koydu.

Yalnız sağlık sistemi değil, çağdaş ekonomik sistemler de küresel sorunlarla başa çıkmakta yetersiz kaldı. Bu kriz dönemlerinde çalışanların ruh sağlığını destekleyecek düzenlemelerin eksikliği hissedildi. Bu eksikliğin giderilmesi için iş ortamları ve çalışma koşulları çalışanların ruh sağlığını destekleyecek şekilde düzenlenmelidir. Egzersiz, iyi beslenme, gıdaya erişimin yaygınlaştırılması gibi sağlığın sosyal

belirleyicilerini bir araya getiren, ruh sağlığına olumlu etki yapan hedeflerin konulmasına ve çalışma sürelerinin düzenlenip çalışma ortamlarının insanileşmesine ihtiyaç vardır. Diğer taraftan günümüzde performans veya teşvik adı altında sağlık alanında çalışma huzuru ve barışını bozacak, adeta sağlık çalışanlarını birbirine rakipmiş gibi gösterecek, çok kısa muayene süreleri ile sağlık hizmeti talebini artırarak hastalara nitelikli sağlık hizmeti sunmaya engel olacak uygulamaların devam ettiği görülmektedir. Sağlık otoritelerini bu uygulamalardan bir an önce vazgeçmeye çağırıyoruz.

Açlığa ve yoksulluğa son vermek, sağlıklı ve kaliteli bir yaşamı güvence altına almak, herkes için nitelikli eğitim sağlamak, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların güçlenmesini sağlamak, iklim krizi ile mücadele etmek gibi küresel hedeflere ancak toplumun ruh sağlığını iyileştirmeye yönelik önemli yatırımlar yapılsa ulaşılabilir.

Pandemi sürecinde tüm ulusların COVID-19 ile ilişkili ruh sağlığı krizine ve COVID-19'un uzun süreli etkilerine hazırlıklı olmadıklarını gördük. 2020 yılından bu yana, pandemi ile birlikte sağlık hizmeti sunumundaki eşitsizlik daha da derinleşti. Yalnızca pandemi nedeniyle yaşananlar değil, iklim krizinin neden olduğu afetler ve enerji krizi, savaş ve tüm dünyada baş gösteren ekonomik zorluklar, gündelik hayattaki stresi baş etmesi güç düzeylere çıkardı.

Kronik ruhsal hastalığı olanlar, kadınlar, çocuklar ve yaşlılar, yoksullar, hükümlüler, cinsel kimliği ve yönelimi nedeniyle olağan koşullarda da damgalanmaya ve ayrımcılığa maruz kalan gruplar, göçmenler ve mültecilerin yaşadığı ruhsal zorlanmalar pandemi ile daha da arttı. Bu koşullarda, ayrımcılık, damgalanma ve nefret söylemine maruz bırakılan grupların sağlıklı ve güvenli bir yaşam sürebilmelerini sağlayacak yeni politikalara acil olarak ihtiyacımız vardır.

Önümüzdeki dönemde **“Ruh Sağlığı Yasası”** sadece ruh sağlığı çalışanlarını veya ruhsal hastalıkları olan kişileri değil tüm toplumu yakından ilgilendirecek çok önemli bir konu

Açlığa ve yoksulluğa son vermek, sağlıklı ve kaliteli bir yaşamı güvence altına almak, herkes için nitelikli eğitim sağlamak, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların güçlenmesini sağlamak, iklim krizi ile mücadele etmek gibi küresel hedeflere ancak toplumun ruh sağlığını iyileştirmeye yönelik önemli yatırımlar yapılsa ulaşılabilir.

olarak ele alınmalı. **Bilimsel, özgürlükçü, önleyici, koruyucu, insana yararlı koşullarda ruh sağlığı hizmeti sunmasını sağlayacak, hasta veya hizmet alan merkezli ve hak temelli bir “Ruh Sağlığı Yasası”nın ülkemize en kısa sürede kazandırılması gerekmektedir.**

2022 yılı Dünya Ruh Sağlığı Günü için ilan edilen “Ruh Sağlığını ve Ruhsal İyilik Halini Küresel Bir Öncelik Haline Getirelim” sloganı, yaşadığımız küresel zorlukların karşısında toplumumuzu ve dünyayı daha iyi yaşanabilir bir yer haline getirme çabalarımızı yeniden canlandırma fırsatı sunmaktadır.

Bir yol ayırımındayız. Doğru yolu seçmek zorundayız.

Bipolar Bozukluklar Derneği
Bipolar Yaşam Derneği
Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği
Lityum Derneği
Psikiyatri Hemşireleri Derneği
Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği
Şizofreni Dernekleri Federasyonu
Türk Nöropsikiyatri Derneği
Türk Psikologlar Derneği
Türkiye Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği
Türkiye Psikiyatri Derneği
Türkiye Sinir ve Ruh Sağlığı Derneği

Türkiye Psikiyatri Derneği
WEBINAR DİZİSİ
Çevrim İçi Toplantı

Ruh Sağlığını ve Ruhsal İyilik Halini Küresel Bir Öncelik Haline Getirelim

9-10 Ekim 2022

1 Küresel Krizler ve Ruh Sağlığı

9-Ekim 2022, Pazar Saat: 20:00

Oturum Başkanı:
Doç. Dr. Deniz Ceylan

PROGRAM

- Pandemi ve Sonrasında Ruh Sağlığı
Doç. Dr. İrem Ekmekçi Ertek
- Ekonomik Krizin Gölgesinde Ruh Sağlığı
Prof. Dr. Burhanettin Kaya
- Savaş, Şiddet ve Ayrımcılık: Ruh Sağlığı Nasıl Etkileniyor?
Doç. Dr. Ayşe Devrim Başterzi

https://us02web.zoom.us/join/register?WN_LX_jU70Z5B81HLUdIm36A

2 Ruh Sağlığını Önceliklendirme

10-Ekim 2022, Pazartesi Saat: 20:00

Oturum Başkanı:
Üzm. Dr. Nezaket Kaya

PROGRAM

- Gelişme Sürecinde Ruh Sağlığı
Prof. Dr. Yankı Yazgan
- Koruyucu ve Sağaltıcı Müdahaleler: Kime Gitmeliyiz?
Prof. Dr. Ejder Akgün Yıldırım
- Bir Sağlık Hizmeti Olarak Politikalar: Ruh Sağlığı Yasası
Prof. Dr. Fatih Öncü

https://us02web.zoom.us/join/register?WN_N_273-C55B03p5ei_FyGA

Türkiye Psikiyatri Derneği 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü Webinar Dizisi'ni izlemek isteyen okurlarımız için:

DEĞİŞEN ZAMANLARDA İNTİHAR VE İNTİHARI ÖNLEME

TPD Bülteni adına, Avrupa Psikiyatri Birliği (EPA) İntihar Bilimi ve İntiharı Önleme Alt Birimi Üyeleri Prof. Emilie Olié, Prof. Jorge López-Castromán ve Prof. Carla Gramaglia ile değişen zamanlarda psikiyatriyi, intihar bilimini ve intiharı önleme çalışmalarını konuştuk.

Röportaj ve Çeviri: Selin Tanyeri Kayahan*

TPD Bülteni: Bültenimize bu röportajı verdiğiniz için çok teşekkür ederiz. Okurlarımıza kendinizden ve psikiyatrideki ilgi ve çalışma alanlarınızdan bahsedebilir misiniz?

Emilie Olié: Tabii, Fransa'da Montpellier Üniversitesi'nde öğretim üyesi ve psikiyatri profesörüyüm. Psikiyatri uzmanlık eğitimimi ve tezimi 10 sene önce tamamladım. Psikiyatride ilgi duymamın sebeplerinden biri, psikiyatrinin oldukça hümanist bir uzmanlık alanı olduğunu düşünmem, diğer insanlar hakkında meraklı olmayı gerektirmesi ve insanlara yardım etmek için iyi bir yol olması diyebilirim. Psikiyatri pratiğinde belki de hiçbir yerde öğrenemeyeceğiniz insani becerileri öğreniyorsunuz çünkü her gün birbirinden farklı ve her hasta hem sizden bir şeyler öğreniyor hem de size bir şeyler öğretiyor. Örneğin cerrahi bir teknik gibi herhangi bir teknik olmaksızın hastalara faydalı olabildiğinizi görmek çok memnun edici. İntihar ile ilgileniyorum çünkü intiharın bir gün anlayabileceğimiz bir çeşit bilmece gibi olduğunu düşünüyorum.

Carla Gramaglia: Tıp eğitimimi İtalya Turin'de tamamladım, 2004'te (epey bir zaman önce) yine Turin'de psikiyatrist ünvanı aldım ve doktoramı tamamladım. Şimdiyse İtalya Novarra'da Maggiore della Carità Üniversitesi'nde psikiyatri doçenti olarak çalışıyorum. Turin'deyken klinik deneyim ve araştırma alanım çoğunlukla yeme bozukluklarıyla ilgiliydi ancak Novarra'da acil servise ve ayaktan hasta birimlerine başvuran akut psikiyatrik hastalar ile çalışıyorum ve intihar bilimine olan ilgim bu şekilde başladı. Psikiyatrist olmaya karar verdim, çünkü -burada çok beğendiğim için Emilie'nin cevabını tekrarlayacağım- tıp alanında psikiyatrinin, bir şekilde farklılığı yaratanın insanın kendisi olduğu tek disiplin olduğunu düşünüyorum. Psikiyatri yalnızca ne bildiğiniz veya teknik becerileriniz ile ilgili bir alan değil; dahası hastayla olan ilişkide farklılığı ortaya koyan, bir gereç olarak psikiyatristin kendisi, yani sizsiniz. Kültürün hümanist bölümüyle ilgili Emilie'nin söylediklerine yine katılıyorum çünkü benim psikiyatride olan ilgim roman okuyarak başladı diyebilirim. Romanlarda insanların hikâyelerini okursunuz, insanların hikâyelerine ilgi duymaya başlarsınız ve psikiyatristler olarak yaptığımız işin, insanların en özel, en samimi hikâyelerine girmemize izin veren bir yanı var.

Jorge López-Castromán: Fransa Montpellier Üniversitesi'nde psikiyatri profesörüyüm. Psikiyatri alanında tüm profesyonel hayatım boyunca çoğunlukla kriz ile ilişkili durumlar üzerine çalıştım ve bir kriz olarak intihara olan özel ilgim buradan ileri geliyor. İspanya'da tıp eğitimimi tamamladıktan sonra psikiyatride seçtim çünkü psikiyatrinin insanın anlatı duygusuyla yakından ilişkili olan tek tıp branşı olduğunu düşündüm ve bu durum bana çok ilginç geldi. O zamanlar tercihimden tam anlamıyla emin değildiysem bile şu an bunun doğru bir seçim olduğuna bütünüyle ikna olmuş durumdayım.

TPD Bülteni: Bültenin bu sayısında, değişen zamanlarda Dünya Ruh Sağlığı Günü ve Dünya İntiharı Önleme Günü odak noktalarımızdan olacak. Özellikle intihar bilimi hakkındaki uzmanlığınızla ilgili olarak, geçmişten günümüze intihar olgusu ve buna yönelik dünya genelinde yapılan çalışmaları nasıl değerlendiriyorsunuz? İntiharı önlemek için yapılan çalışmalar nasıl geliştirilebilir?

Emilie Olié: Bu konuda birkaç şeyden bahsedebiliriz. Özellikle damgalanmayla ilgili çalışmaların çok önemli

* Uzm. Dr., Yalvaç Devlet Hastanesi, Isparta

Prof. Emilie Olié

Emilie Olié, Fransa Montpellier Üniversitesi Hastanesi Psikiyatrik Acil ve Post-Akut Bakım Servisleri'nde psikiyatri profesörü olarak çalışmaktadır. Fransa'daki Fonksiyonel Genomik Enstitüsü (Functional Genomics Institute)'nin "Çevre, Biyobelirteçler, Nöropsikiyatri" araştırma ekibinin bir üyesi olarak, intiharda psikolojik acının rolü ve affektif bozukluklarda nöropsikolojik ve nörogörüntüleme yaklaşımlarını kullanarak intihar ilişkili biyobelirteçlerin tanımlanması üzerine klinik araştırmalar yürütmektedir. EPA İntihar Bilimi ve İntiharı Önleme Alt Birimi'nin de üyesi olan Profesör Olié, "İntihar Davranışlarına Odaklanma" isimli çevrimiçi EPA kursunun yürütücü eğitmenlerinden birisidir.

Prof. Jorge López-Castromán

Jorge López-Castromán Fransa Montpellier Üniversitesi'nde psikiyatri profesörüdür. Fransa Nîmes Üniversitesi Hastanesi'nin Acil ve Liyezon Psikiyatrisi ile Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi departmanlarının başkanlığı görevlerini yürütmektedir. İntihar davranışlarının değerlendirilmesi, önlenmesi ve tedavisi ile affektif bozukluklar alanlarında araştırmalarını sürdürmektedir. Fransa'daki Fonksiyonel Genomik Enstitüsü (Functional Genomics Institute)'nin "Çevre, Biyobelirteçler, Nöropsikiyatri" araştırma ekibinin ve İspanya'daki CIBERSAM (Mental Health Networking Biomedical Research Centre)'in birer üyesidir. Profesör López-Castromán da, "İntihar Davranışlarına Odaklanma" isimli çevrimiçi EPA kursunun yürütücü eğitmenlerinden birisidir.

Prof. Carla Gramaglia

Psikiyatrist ve psikoterapist olan Carla Gramaglia, İtalya Novara'da Maggiore della Carità Üniversite Hastanesi'nde psikiyatri doçenti olarak çalışmaktadır. EPA İntihar Bilimi ve İntiharı Önleme Alt Birimi'nin ve İtalya'daki birkaç ulusal psikiyatri birliğinin birer üyesidir. İntihar bilimine olan ilgisi klinik çalışmalardan (acil servis ve psikiyatri birimlerinde intihar girişimlerine yaklaşım ve müdahale) klinik olmayan topluluklardaki çalışmalara uzanmaktadır. Son yıllarda yaptığı araştırmalarda yaşlanma ve yaşlanmanın psikiyatrik hastalıklar ve intihar davranışları ile ilişkileri üzerine odaklanmaktadır.

olduğunu düşünüyorum. Genel olarak tüm toplumların intihar ile ilgili eğitim ve farkındalık seviyelerinin artırılması, bu amaçla geliştirilen programlar için uygun finansmanın sağlanması ve aynı zamanda intiharla ilgili yapılan araştırmaların finansmanı özellikle önemli. Çünkü diğer hastalıklara kıyasla ruhsal hastalıkların ve intiharın önemi ve yükü düşünüldüğünde, bu konuda yapılan çalışmalara olan yatırımların artırılması büyük önem taşıyor.

Carla Gramaglia: Benzer şekilde, insanların bu konudaki hassasiyetinin artırılması gerektiğini düşünüyorum. İnsanların intihar hakkında damgalanma etkisi olmaksızın konuşabiliyor olması çok önemli ve bunun gerçekleşmesi başlı başına bir süreç...

Emilie Olié: Hem hastalar hem psikiyatristler için intiharı konuşabilmek önemli.

Jorge López-Castromán: Ve ruhsal sağlıkla ilgili konular arasında intihar konusu özellikle daha sorunlu çünkü problemin farkına varmadan onunla yüzleşmeye başlamak mümkün olmuyor ve onu kabul etmek ve ona müdahale etmeye ve bir şeyleri değiştirmeye karar vermek buradan sonra gelen aşamalar. Bu durumun önemi intihar davranışları hakkında yapılan araştırmalar sayesinde çok daha belirgin olarak ortaya çıkıyor çünkü dünyanın önemli bir kısmı hâlâ bu problemin yeterince farkında değil. Dünyadaki intihar oranları haritasına baktığınızda, bu oranların belli olmadığı pek çok ülkenin bulunduğunu görebilirsiniz. Bu inanması güç bir durum, çünkü örneğin trafik kazalarını

düşündüğünüzde herkes trafik kazalarında kaç kişinin hayatını kaybettiğini bilirken intihar hakkında durum hiç böyle değil.

Emilie Olié: Yani intiharla ilgili konuşmaya başlamak bu anlamda bir başlangıç noktası, diyebiliriz.

TPD Bülteni: İntihar ile ilgili konularda medyanın tutumu nasıl olmalı? Bir halk sağlığı sorunu olarak intihar davranışıyla ilgili medyanın nasıl bir rolü, nasıl bir sorumluluğu vardır?

Jorge López-Castromán: İlk olarak bu konuyla ilgili oldukça net kılavuzların olduğunu söyleyebiliriz. İntihar hakkında yapılan haberlerde çok dikkatli olunması, intihar yöntemleri veya planları gibi "bulaşma etkisi" yaratabilecek konulardan kaçınmak gerekiyor.

Emilie Olié: Yine bu haberlerde, intihar davranışının bir problem olduğunu ve yardım almanın mümkün olduğunu hatırlatmakta fayda var.

Jorge López-Castromán: Evet, intihar hakkında haber yaparken bu bakış açısının önemli olduğunu düşünüyorum. Medyanın intihar davranışını genel toplum tarafından anlaşılması daha kolay bir hale getirme potansiyeli var.

Emilie Olié: Yardım stratejilerini ve yardım kaynaklarını göstermesi açısından, çok önemli.

TPD Bülteni: Öyleyse medyanın bu konuda olumlu bir rolü olabilir?

Carla Gramaglia: Durumla ilgili pozitif konuları öne çıkarmak, intiharla ilgili yöntemleri veya ayrıntıları belirtmek yerine yardım aramanın önemini vurgulayarak damgalanmayı azaltmak. Medyanın özellikle damgalanmayı azaltma konusunda çok önemli bir rolü olabileceğini düşünüyorum.

Emilie Olié: Örneğin Rusya'da intihar ile ilgili haberlerin medyada, sosyal ağlarda ve her yerde tamamen sansürlendiğini biliyoruz. Oysaki böylelikle, belki de intiharı önlemek adına medyanın oluşturabileceği bu pozitif etkiyi göremeyecekler.

TPD Bülteni: Günlük dil kullanımında, medyadaki haberlerde ve pek çok yerde "intihar kurbanı" terimini sıkça duyuyoruz. Sizce bu terim intihar ilişkili durumlar için ne kadar uygun? Terminoloji ve isimlendirmeler hakkında ne düşünüyorsunuz?

Jorge López-Castromán: Açıkçası bana göre, bu çok net bir konu değil. Literatüre baktığımızda, intihar bilimcilerin tanımlamaları ve terminolojiyi sıkça değiştirdiğini görebilirsiniz. Uygun ve herkesçe kabul gören bir isimlendirme bulunamıyor olabilir. Ancak bence intihar, intihardır ve bu kişileri intihar kurbanı olarak adlandırabiliriz; eğer onlar için de uygun ise, neden olmasın. Kişisel olarak isimleri değiştirmenin veya daha az damgalayıcı isimler bulmaya çalışmanın taraftarı değilim çünkü intiharı olduğu gibi değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Carla Gramaglia: İsimler değiştirmenin bir çeşit damgalama olduğu kanısındayım çünkü eğer isimden korkuyorsanız, bence bu bir sorundur. Olguları isimleriyle adlandırmak gerekir.

Emilie Olié: İsimleri değiştirmekle ilgili size tamamen katılıyorum ama medyada görebileceğiniz gibi intihar kurbanı teriminin olumsuz bir anlamı da olabilir. Yani eğer bir kurbanınız, bu konuyla ilgili her şeyi yapabilirsiniz ve bununla çevrelenmişsinizdir. Öte yandan bu terim pozitif açıdan da düşünülebilir çünkü bir şeyin kurbanı olmak o şeyle ilgili acı çektiğiniz gerçeğini de öne çıkaran bir terimdir. Kurban terimi önceki yüzyıllarda bu kişiler için kullanılan cani, katil adlandırmalarının yerini almıştır, yani bu konuda olumlu bir bakış açısı değişikliği olduğunu söyleyebiliriz. Günümüzde intiharı önleme programları olmayan, konuyla ilgili bilgi seviyesinin düşük olduğu kimi ülkelerde "kurban" teriminin kullanılması farkındalık anlamında örneğin "intihar girişimcisi" veya "intihar tamamlayıcısı" gibi alternatif önerilerden daha etkili olabilir.

Carla Gramaglia: "İntihar kurbanı" teriminin içinde iki anlamı barındırdığı konusunda Emilie'ye katılıyorum. Bir yanda dışsallaştırmadan bahsedecek olursak bu çok iyi bir şey olmayabilir çünkü eğer bir kurbanınız, bir şeyin karşısında pasif bir konumda olabilirsiniz yani durumla ilgili

sorumluluk konusu ortaya çıkar. Diğer yandan eğer bir kurbanınız bu aynı zamanda bir şeyden ötürü içsel bir acı çektiğinizi de belirtiyor olabilir, yani iki yönlü bir kavram.

TPD Bülteni: Çevrimiçi kursunuz "Focus on Suicidal Behaviours - İntihar Davranışına Odaklanma"da, intihar davranışında psikolojik acı kavramının öneminden bahsediyorsunuz. Bu konuda bilgi verebilir misiniz?

Emilie Olié: Psikolojik acı kavramının intihar davranışının daha iyi kavranmasında önemli bir rolü olduğunu düşünüyorum ve bu bilimsel verilerle de destekleniyor. Bununla birlikte bu kavram insan varlığının bir deneyimi ve aslında herkese hitap ediyor. Psikolojik acıdan bahsettiğiniz zaman herkesin yaşayabileceği/yaşadığı bir şeyden bahsediyorsunuz. Hastalarımızı değerlendirirken, onların içinde buldukları durumu geçerli kılabilmek, onları anlayabilmek ve onların da anlaşılmalı hissetmelerini sağlayabilmek açısından psikolojik acı kullanışlı ve daha kolay anlaşılır bir kavram. Çünkü bu durumu hepimiz paylaşıyoruz ve psikolojik acı yalnızca farmakolojik değil psikolojik ve psikoterapötik olarak yeni tedavi hedeflerini keşfetmemize yardımcı olabilir.

TPD Bülteni: Son olarak, deneyimlerinize dayanarak intihar alanında çalışan (ve tüm) ruh sağlığı profesyonellerine önerileriniz nelerdir?

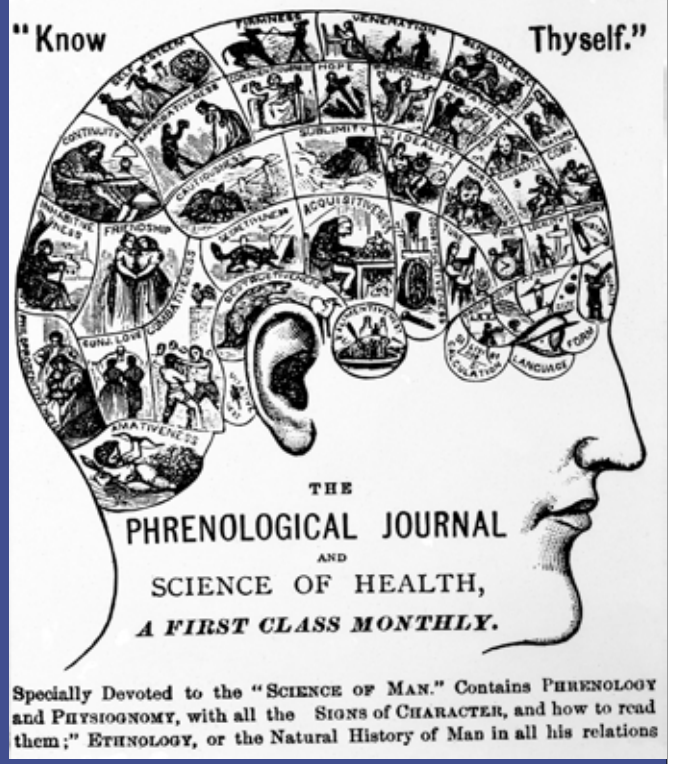
Carla Gramaglia: İnsan varlığının karmaşıklığını her zaman akılda tutmalarını önerebilirim. Olguları daha iyi anlayabilmemize yardımcı olabilecek, bilimsel temelli pek çok biyobelirteç bulabiliriz ama o kadar da mekanik olmayan bir yönümüz her zaman var olmaya devam edecek.

Jorge López-Castromán: Tıbbi ilişkilerde insancıl yönümüzü koruyabilmenin anahtarının yaptığımız işten keyif almak olduğunu düşünüyorum. Bence bu en önemli konu. İntihar konusunda hastalarla çalışmanın oldukça yorucu ve stresli olabileceği göz önüne alındığında, örneğin her gün intihar düşüncesi olan hastalarla çalışmanın büyük bir yük oluşturabilir. Bu açıdan zamanın çok hassas planlanması ve ruh sağlığı çalışmasının kendisine ayıracağı yeterli boş zamanının olduğunun temin edilmesi çok önemli. Özellikle acil servislerde çalışanlar için bu daha da önemli. Hayatınız boyunca bu işi yaptığınızda bir süre sonra bu şekilde çalışamayabilirsiniz. İntihar düşüncesi/davranışıyla başvuran hastalarla çalışmakla ilgili bir diğer sorun, bir süre sonra hastalarınızın çoğunun benzer olduğunu düşünmeye başlamak ve bu pek çok iş alanında olan bir şey. İnsan doğasına, her bir hastanın özel yanlarına ve hikâyelerine yönelik ilginizi canlı tutabilmek önemli.

Emilie Olié: Merak etmek, her zaman kendimiz üzerine düşünmek- kendimize zaman ayırmak anlamında ama aynı zamanda yapabileceğimizin en iyisini yapıp yapmadığımızdan emin olmak anlamında-, gelecekte neleri daha iyi yapabileceğimizi düşünerek neyi iyi yaptığımız ve neyi kaçırdığımız konusunda yapıcı eleştirilerde bulunabilmek, her zaman.

Psikiyatride “Psödobilim” (sahtebilim) ve Şarlatanlık Üzerine

Bu yılın Ulusal Psikiyatri Kongresi'nin “değişen zamanlarda psikiyatri” temasına uygun olarak bu yazımızda, psödobilim ve şarlatanlık ile psikiyatri ilişkisini değerlendirmeleri için Sayın Selçuk Candansayar ve Sayın Peykan Gökalp'e mikrofonlarımızı uzattık. Sorularımıza sabırla cevap veren hocalarımızın bu alandaki deneyimlerinin ve görüşlerinin tüm meslektaşlarımıza faydalı olması dileklerimizle...

Söyleşi: Güneş Devrim Kıcalı*

Bilindiği üzere “psödobilim”, bilimsel metodolojinin kullanıldığı iddiası ile ortaya atılmış, kesin yargı ve gerçeklik vurgusu içeren, koşulsuz kanıtlara dayandırılan öznel bilgi olarak tanımlanabilir. Açıkça hedef göstermeksizin güncel medyada, popüler TV dizilerinde, kitaplarda, hatta ruh sağlığı çalışanları kaynaklı olarak psikiyatri alanında da bunun örneklerini gördüğümüzü söylersek yanlış olmayız.

TPD Bülteni: Öncelikle sizlerden öznel mesleki deneyiminizde, karşılaştığınız ilk psödobilim/şarlatanlık deneyiminizi anlatmanızı isteyebilir miyiz?

Selçuk Candansayar: İlk karşılaşmamı hatırlamam pek mümkün değil ama mesleğin ilk yıllarından bu yana sık karşılaştığım belli başlı şarlatanlıklar var. Şifalı otlar, muskalar, büyüler, diyet önerileri, enerji aktarımları gibi çok çeşitli şarlatanlıklarla çok sık karşılaşıyorum. Sanırım çoğu meslektaşım

da benzer deneyimleri yaşıyordu. Bunlar arasında bana en çarpıcı geleni anlatabilirim. Asistanlığım zamanında alkol bağımlılığı servisinde 3 ay yatarak tedavi ettiğimiz bir hasta çıktığı günün akşamı alkol komasıyla getirilmişti. O zamanın klinik kuralları gereğince ilk müdahale sonrası hastayı tekrar yatırmamıştık. Hasta bir yıl kadar sonra kliniği ziyarete geldi, 9- 10 aydır içmiyordu. Nasıl iyileştiğini bizimle paylaşmak için gelmişti. Biraz “siz bu işi hiç bilmiyorsunuz” da der gibiydi. Söz ettiğim alkol intoksikasyonundan sonra bir ay kadar daha içmeye devam etmiş. Ardından dini bir tarikatın Güneydoğu Anadolu’daki merkezine şifa bulmak için gitmiş. Orada çile hücresinde on gün kadar kalmış ve sadece tarikatın özel çorbasını içerek ibadet etmiş. Ardından ona içki vermişler. Bir kadeh içtikten sonra kızarmış, soluğu kesilmiş, kusmuş, kendisini çok kötü hissetmiş, sanki ölecek gibi olmuş. Bu mucizeden sonra da alkole tövbe etmiş! O zaman sadece telkinin etkisi olduğunu düşündüğüm bu “mucizenin” ardında yatan sırrı birkaç yıl sonra öğrendim. Tarikat çorbasına düzenli olarak “antabus” koyuyormuş görevliler!

*Uzm. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Peykan Gökalp: Epey düşündüm, “psödobilim” ile klinik pratiğimde karşılaştığım bir durumu yeni uzman olduktan bir süre sonra Nevroz Kliniği’nde Şefimiz Doç. Dr. Ali Babaoğlu ile çalışırken yaşamıştım. Genç bir kadın hasta (Ayşe, diyelim) uzun süren bir Konversiyon Bozukluğu tanısıyla kliniğimize yönlendirilmişti. Sağ elini ve kolunu kullanamıyordu. Eşi askerdeydi. Nörolojik muayene ve diğer tetkiklerinde herhangi bir patolojik bulgu saptanmıyordu. Ayrıntılı anamnez, düzenli terapötik görüşmeler yapılıyordu. Kendisi Orta Anadolu’nun bir köyünde yaşıyor ve ailenin kadınları halı dokumacılığı yapıyordu. Aile, gelinin hastanede iki haftadır kalmasına rağmen hâlâ iyileşmediğinden yakınıyordu. Hasta izinli çıktı, iki gün izni olduğu halde üçüncü günde geldi. Mahcup görünüyordu.

Görüşmede kayınvalidesinin ve akrabalarının onu bir “sağlıkçıya” götürmüş olduğunu, bu kişinin ona bitkilerden yaptığı bir ilacı içirdiğini, kişinin beyaz önlük giydiğini anlattı. Emekli bir hastane çalışanıymış. “İlaçları” iki gün içinde parmakları biraz kıpırdamış ama başka bir ilerleme olmayınca geri getirilmiş hastaneye. Birkaç hafta içinde, eşi askere gittiğinden beri sabah erken başlayıp öğlenleri de mola vermeden halı dokuduğu, kendisine kötü davranıldığı bilgileri alındı. Kolu tutmadığından beri bu davranışlar ortadan kalkmıştı. Burada sözde-bilim veya şarlatanlık üzerinde durduğumuz için klinik ayrıntıya girmeyeceğim.

Bunun dışında, mesleki pratiğim dışında özellikle COVID-19 pandemisinin ilk dönemlerinde TV ve sosyal medyada bazen hekim, bazen de hekim olmayıp başka bir alanda doktora ünvanı almış ya da almamış kişilerin bazı ilaçları, vitaminleri veya bitkisel preparatları öne sürmeleri, bunların binlerce kişiye iyi geldiğini ifade etmeleri gibi sözde-bilimsel reklamlarla karşılaştık.

Tıp eğitimi olmayan kişilerin beyaz önlük giyip bir hastanede aylarca çalıştığına dair haberlere de rastladık. Tabii bu şarlatanlık.

TPD Bülteni: Psikiyatri alanında psödobilim uygulamalarını tanımanın bir yolu var mıdır? Nasıl psödobilim/şarlatanlık denilebilir? Hangi özellikleri olmalı/olmamalıdır?

Peykan Gökalp: Psikiyatri klinik pratiğindeki sözde-bilimsel uygulamalar çoğunlukla ya mesleki sınır aşımaları yoluyla (Psikiyatri Uzmanı olmayan hekimlerin sözde eğitimlerle ruh sağlığı alanında tavsiyeler vermeleri, ilaçların kötü etkileri olduğunu ileri sürerek onun yerine bitkisel preparatları reçete etmeleri, “koç” denen kişilerin hastalara telkinler vermesi), bilimsel olduğunu öne sürerek, sözde araştırma yazılarını göstermeleri gibi uygulamalarla karşılaşabiliyoruz.

Öte yandan Psikiyatri Hekiminin bazen de hastanın ruhsal alanında muğlaklığa dayanılabilme kapasitesi içinde çalışabilmesi gerekir. Bu belki başka bir konuşmanın konusu olabilir.

Olmaması gerekenler

Bilimsel araştırmalara uygun olduğunu iddia eden ama normlara uymayan sözde bilimsel kanıtlar öne sürme:

- Veri uydurma, veri çarpıtma,
- Sosyal medyadan buluş yaptığını duyurma, pazarlamaya dayalı tutumlar,
- Hastasını sosyal medyada lanse etme (kullanma, istismar),
- Hastayla konuşurken bilimsel jargonu fazlasıyla kullanma,
- “İlk defa bulunmuş bir çare” olduğu için çok yüksek ücretler talep etme,
- Hakemli dergide değil, medyatik mecrada, süslü dergilerde yeni bir tedavinin bulunduğunu ileri sürme,
- Kişisel beyanlar ve iyileşme hikayeleri anlatma,
- Detayların gizlenmesi ve sorunlara ve sözde “tedaviye” mistik bir hava verme,
- Astroloji, parapsikoloji, pandemide aşı karşıtlığı ve onun yerine önerilen sözde şifalar.

Olmaması gerekenler

Nesnel, bilimsel kontrollü çalışmaların sonucunda kabul edilen tedaviler :

- Yanlışlanan sonuçların açıklanması
- Alınan sonuçların hakemli dergide yayımlanması, bilim dünyasına açılması,
- Kanıta dayalı tıp uygulamalarına dayanan tedavileri reçete etme,
- Mümkün olduğu kadar hasta haklarına, tercih ve seçimlerine göre karar vermek,
- Hastaya ve yakınlarına güven vermek.

Selçuk Candansayar: Belki de bu ayırımın sınırlarının en çok karıştığı disiplin psikiyatri. Biliyorsunuz psikiyatrinin bizatihi kendisinin “psödobilim” olduğunu iddia edenler var. Örneğin psikanalitik kuramlar “yanlışlanabilirlik” ilkesini taşımadıkları için psödobilim olmakla eleştiriliyor. Antidepresanların depresyonu iyileştirdiklerini biliyoruz, etki mekanizmalarının da çoğunu biliyoruz ama bu etkinin depresyonu “nasıl” iyileştirdiğini bilmiyoruz. Psikiyatri bu özelliği ile hem psödobilim yapan şarlatanlarca en çok istismar edilen hem de bilim çevrelerince en çok eleştirilen tıp disiplinlerinden. Maalesef bu yapısal sınırlılıkları nedeniyle disiplinin eğitimini almış olanlar arasında edindiği bilgiyi istismar eden, şarlatanlığa çeviren de az değil. Ben, öncelikle bilgi, bilimsel bilgi ve inanç arasındaki farkların uzmanlık eğitimi boyunca çok iyi öğretilmesi ya da öğrenilmesini önemli buluyorum. İkincileyin meslek örgütü ve bir disiplinin uzmanları olarak iç denetim düzeneklerimizin çok sağlam olmasının

Candansayar: "Ben, öncelikle bilgi, bilimsel bilgi ve inanç arasındaki farkların uzmanlık eğitimi boyunca çok iyi öğretilmesi ya da öğrenilmesini önemli buluyorum. İkincileyin meslek örgütü ve bir disiplinin uzmanları olarak iç denetim düzeneklerimizin çok sağlam olmasının şart olduğunu düşünüyorum."

şart olduğunu düşünüyorum. Eğitim, denetim, ifşa yollarıyla öncelikle ruh sağlığı çalışanlarının mesleklerini, bilimsel bilginin zorunlu kıldığı meslek etiğine bağlı kalarak (bilinçli ya da mecburen) yapmalarına çalışmalıyız. Bunun yolu meslek örgütümüze sıkı sıkıya bağlanmak, görev almak ve onun gücüne güç katmak.

Psödobilim ve/ya da şarlatanlığı anlamanın bir dizi pratik işaretleri var. Bir yöntem ne kadar mucizeviyse, hızlıysa; ne kadar kadim bilgilere dayanıyorsa, doğanın gücünü, bitkilerin özünü, içeriyorsa, bir sırta sahipse, doğaüstü, metafizik enerjilere dayanıyorsa; içinde çok fazla etkisi açıklanamayan teknolojik araç gereç varsa ve en önemlisi kişiye sorumluluktan kaçmayı ve inanmayı vadediyorsa şarlatanlık ya da psödobilim olma olasılığı o kadar yüksektir, diyebilirim.

TPD Bülteni: Televizyon ve medyada yer alan, bu kapsama giren uygulamalara yönelik ne tür önlemler alınabilir? Çağdaş ülkelerde bu alanda ne tür düzenlemeler bulunmaktadır?

Selçuk Candansayar: Burada en önemli etken kamu otoritesinin/devletin tutumu. Bizlerin bireysel olarak ya da meslek derneği olarak yapabileceklerimiz, toplumun sağlık okuryazarlığını geliştirmeye çalışmak ve devlete düzenleme ve denetim konusunda baskı yapmak. Bir şeyi hatırlatmak isterim: 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun, 1928 yılında tam da bu amaçla çıkarılmış bir kanundur. Demem o ki ülkemizde yasal düzenleme açısından eksikleri olsa da şarlatanlık güya yasaktır. Çağdaş ülkelerden kasıt, gelişmiş batı ülkeleriye onlar bu sorunu başka türlü çözüyorlar. Kamu otoritesi ya da sigorta sisteminin tanımadığı, sertifikalandırmadığı bir "iyileştiriciye" başvuran hastanın gördüğü zararı önemsemiyorlar. Belki sadece tüketicinin yanıtılması olarak dava konusu yapıyorlar ama kamu davası değil, zarar görenin açacağı dava olarak. Onlar sertifikasyon olmadan doktor kimliği kullananları cezalandırıyorlar sadece diye biliyorum. Derneğimizce hazırlanan Ruh Sağlığı Yasa Tasarısı, kamu otoritesine vatandaşın ruh sağlığını koruma zorunluluğu öneriyor. Bireyin ve toplumun ruh

sağlığının korunmasından devleti sorumlu tutuyor. Tüm gücümüzle kamuoyu baskısı oluşturarak yasanın bu özelliğinin korunması için çaba harcamalıyız.

Peykan Gökalp: Sözde-bilim ve benzeri uygulamaları sürdürdüğü gözlemlenen dernek üyeleri söz konusu olduğunda, durumu bilen ya da fark eden kişi (meslektaş) konuyu önce meslektaşıyla konuşabilir, meslektaşını uyartabilir; gerekirse bağlı olduğu şubeye durumu bildirir, şube soruşturmayı yürütür, sonuçlandırır ve dosyayı Merkez Onur Kurulu'na gönderir. Konuyu Merkez Onur Kurulu karara bağlar.

Çağdaş ya da bu tür kurumları oturmuş ve düzgün işleyen ülkelerde de genelde ülkenin meslek derneği örneğin *Royal College of Psychiatrists* ve *American Psychiatric Association* bünyesinde benzer şekilde ele alınmakta. Ancak bu konuda onların da çok hazırlıklı olmadığına dair bilgiler aldım meslektaşlarımdan.

TPD Bülteni: Birçok hasta, ülkemizde ruh sağlığı yasasının henüz oluşturulmaması sebebiyle bu alanda, başta ruh sağlığı eğitimi almış ya da alanla hiçbir ilişkisi olmayan bireyler tarafından yapılan, kanıta dayalı olmayan psödobilim uygulamalarına maruz kalmakta ve bir şekilde psikiyatriste başvurmakta. Hekimlerin bu görüşmelerde dikkat etmeleri gerekenler sizlerce nelerdir?

Peykan Gökalp: Ruh Sağlığı Yasa Tasarısı'nın yasalaşmasının bu derece gecikmesi ciddi bir sorun. Bu konunun geçmişte uzun yıllara dayanıyor. Yasalaştığında Psikiyatri Hekimlerinin dışında ruh sağlığı hizmetlerini hangi kademelerde hangi ruh sağlığı çalışanlarının sunacağına dair konular da netlik kazanacak. Aslında Psikiyatri Hekimleri ve Klinik Psikologların dışındaki alanda hizmet verenlerin de konumu belirlenecek. İstemsiz yatışlar, hasta hakları, kurumların çalışma düzenleri de oluşturulabilecek. Neden bu kadar zaman kaybediyoruz anlamak zor.

Yasa henüz çıkmamış da olsa hekimler görüşmelerde kendilerine başvurulmadan önce başvuranları ve neler yapıldığını dikkatlice bilim ve etik süzgecinden geçirmeli. Zarar görmüş, sözde-bilimin kurbanı bir hasta söz konusu ise ilgili makamlara başvurulabileceği konusunda bilgilendirme yapılmalı.

Selçuk Candansayar: Öncelikle böylesi şarlatanlık ya da sahte bilim uygulamalarına başvuran, daha kötü olduğu ya da yarar görmediği için sonunda psikiyatriste gelen hastayı bu davranışı nedeniyle eleştirmek en yanlış tutum olur. Aklımızda tutmamız gereken en temel bilgi, hastaların psikiyatri ve bilimsel düşünme yöntemini bizim kadar bilmedikleri. Tıpkı intihar girişimi için vitamin içen hastanın girişiminin ciddiyetini aldığı ilacın ölümcüllüğü üzerinden değerlendirmenin, o kişinin farmakoloji bilgisi olduğunu varsaymak anlamına gelmesi gibi. Derdi olan derman arar. O dermanı da kim vadederse ona gider. Psikiyatrist olarak mesleki

Gökalp: "Ruh Sağlığı Yasa Taslağı'nın yasalaşmasının bu derece gecikmesi ciddi bir sorun. Bu konunun geçmişi uzun yıllara dayanıyor. Yasalaştığında Psikiyatri Hekimlerinin dışında ruh sağlığı hizmetlerini hangi kademelerde hangi ruh sağlığı çalışanlarının sunacağına dair konular da netlik kazanacak. Aslında Psikiyatri Hekimleri ve Klinik Psikologların dışındaki alanda hizmet verenlerin de konumu belirlenecek. İstemsiz yatışlar, hasta hakları, kurumların çalışma düzenleri de oluşturulabilecek.

görevimiz tanı ve tedavi koymakla sınırlı değil. Alanımızın bilgisinin ve okuryazarlığının gelişmesi için bize gelen her hastaya rehberlik de yapmak. Ben "Google"da okudum diyen hastayı terslemiyorum. Okuduklarını dinliyor, yanlışsa düzeltiyor, Google'daki arama algoritmalarının özelliklerini anlatıyorum. Unutmayalım ki, internetteki sahte mucizevi tıbbi bilgilerin bir bölümünü de ruh sağlığı profesyonelleri tarafından yazılıyor. Tek seansta panik tedavisi diye reklam yapan psikiyatrist, psikolog sitelerine çoğumuz aşınayız, değil mi? Hastalara sabırla bilimsel bilginin özelliklerini anlatmak için zaman ayırmamız, gelen her hastayı bilinçlendirilecek bir yurttaş olarak görmemiz gerekiyor. Tabii bu hasta yüküyle ne kadar yapabilirsek!

TPD Bülteni: Değişen zamanlarda, yıllar içinde bu alanda nasıl olumlu/olumsuz gelişmeler gözlemlediğinizi bizimle paylaşabilir misiniz?

Selçuk Candansayar: Tıpta ve psikiyatride hem geniş anlamıyla şarlatanlıkta hem de "sahte bilim" uygulamalarında plasebo etkisi ve telkinin gücünün sağladığı geçici iyileşmelerle her zaman karşılaşmamız mümkün. Psikiyatrik sorunlar ve hastalıklarla ilgili genel toplumsal bilginin zayıflığı, "bilimsel bilgi" ile "inanç" arasındaki farkın sıradan insanlarca pek bilinmemesi, plasebo ve telkin etkisinin gerçek ve kalıcı etkimiş gibi pazarlanması bu durumun en önemli etkilerinden biri. Bilimsel tıp, ortaya çıktığı 17. ve 18. yüzyıllardan bu yana geleneksel, folklorik iyileştirme teknikleri ve şarlatanlık uygulamalarıyla rekabet etti ve insanları onlardan daha iyi iyileştirdiğini kanıtlayarak öne çıktı ve kabul gördü. Seksenlerle başlayan neoliberal dönemle birlikteyse bence bir etken çok daha önemli hâle geldi. O da hemen tüm hükümetlerin

sağlığı, devletin yükümlülük ya da denetiminde bir kamu hizmeti olmaktan çıkarıp kâr amaçlı hale getirmesi. Sağlıklılık "kapitalist bir meta" olarak tanımlandıkça, devletler bu metanın üretimi ve tüketimini sadece aldıkları vergi oranı ve ortaya çıkan rant kadar önemiyorlar artık. Bizdeki birkaç garip, kendine özgü uygulamayı (hacamat ve sülüğün devlet hastanelerinde uygulanabilmesi ve SGK tarafından karşılanması) bir yana bırakırsak "bilimsel tıp" dışı iyileştirme yöntemlerini sigorta sistemleri karşılamıyor. Onlara başvuranların zarara uğramalarına da devlet karışmıyor. Sigorta primleri ya çok ama çok yüksek ve/ya da tanı ve tedavi uygulamaları sigortanın izin verdiği "rehber algoritmalarına" uymak zorunda. Bu nedenle insanlar başta ABD olmak üzere hemen tüm ülkelerde ya primlerini ödeyemiyorlar ya da sigorta kurallarına uyan tedavilerle iyileşemiyorlar. Diğer yandaki görece ucuz mucize çağrısına gitmekten de başka yol bulamıyorlar. Sağlıklılık kâr amaçlı bir metaya dönüştürüldü. Her meta gibi de alım gücü, tüketimin pompalanması, tüketimin arzı belirlemesi gibi kapitalist ekonomi kurallarına uyduruluyor. Disiplin içindeki psödobilim ve şarlatanlık uygulamaları da bu olumsuzluğun bir yansıması aslında. Çözüm, sağlığı meta özelliğinden çıkarıp kamu sorumluluğunda insan hakkı haline getirmeye çalışmaktan geçiyor.

Peykan Gökalp: Çok şey oldu! Hastaları sözde-bilime yönelmeye iten durumları da gözden geçirmeliyiz. Yani çuvaldızı kendimize de batırmalıyız. 90'larda ruh sağlığı kurumlarının sayı ve kapasiteleri sınırlıydı ama kapasiteden fazla hasta yatabiliyordu, ayaktan tedavi ve topluma yönelik birimler yoktu. Psikoterapi eğitimi sınırlıydı. Hasta ve Hasta Yakını Dernekleri yoktu. Biz asistanken yurt dışı kongrelere katılım da sınırlıydı. Ruhsal hastalıkların tedavisinde kullanılan ilaçlar da kısıtlıydı, yan etkileri nedeniyle hastalar ilaçtan uzaklaşabiliyor ve sözde-bilim diyemesek de hurafelere koşabiliyorlardı. Öte yandan 90'larda Bakırköy'de bir dönem hem genel hem de Nevroz Polikliniği'nde 20 dakikada bir hasta alıp asistan eğitimi verebiliyorduk.

1930'larda Mazhar Osman döneminde Bakırköy'de başlayan Gündüz Hastanesi, dönem dönem kesintiye uğrasa da 2006'da Ayla Yazıcı'nın inisiyatifiyle yeniden yapılandı. Aynı yıl Londra'dan Prof. Graham Thornicroft'u Bakırköy'e davet ettik. Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri üzerine bir çalıştay yaptı ve Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri açılmaya başlandı. Geçmişe göre ruh sağlığı kurumlarının sayısı ve kapasiteleri arttı. SSRI ve sonra SNRI'lar 90'lardan itibaren kullanılmaya başlandı. Yurt dışı temaslar karşılıklı gelişti. Ülkemizde Dünya Psikiyatri Birliği ile iş birliği içinde büyük kongreler yapıldı ve halen yapılmaya devam ediyor.

Bence hastalarımızı sözde-bilimden uzak tutmanın yolu iyi hekimlik, mesleki dayanışma ve hangi konumda olursak olalım etikle sıkı bağlar içinde olmak.

Bu güzel ve ufuk açıcı söyleşi için sizlere teşekkür ediyor ve okuyucularımız adına esenlikler diliyoruz! Bir başka söyleşide buluşmak üzere, hoşça kalın.

Yangına Hazırlıksız Yakalanmak

Rengin Güvenç*

Son yıllarda ülkemizde yaşanan doğal afetler ve insan eliyle yaşanan kitlesel travmalar bizlere yeni baş etme ve dayanışma metotları öğretti. Ruhsal Travma ve Afet Çalışma Birimi ülkemizde yaşanan deprem, sel, yangın gibi doğal afetler sonrasında akut dönemde psikolojik ilk yardım konusunda pek çok eğitim düzenledi ve broşür hazırladı. Bu yazıda çalışmakta olduğum Özel Balıklı Rum Hastanesi'nde çıkan yangın ve sonrasındaki iki haftalık süreçteki gözlemlerimi sizinle paylaşmak istiyorum. Bu gözlemi paylaşmamdaki amaç, akut dönemde olay yerinde organize olmanın ve bilişsel fonksiyonları etkilenmiş bir grupta psikolojik ilk yardımın zorluklarıyla ilgili farkındalık yaratmak olacak.

Yangın, hastanenin bir binasının çatı katında başladı. Binanın bir bölümü huzurevi, bir bölümü kronik psikiyatrik rahatsızlığı olan kişilerin yaşadığı kısımlardan oluşmaktaydı ve toplam yüz dört hasta bulunmaktaydı. Çoğu hasta için bu bina, bir yaşam alanı ve yegâne evleriydi. Hastaların birbiriyle ve uzun zamandır orada çalışan personelle kurduğu bağlar orayı bir *ev* statüsüne de taşıyordu.

Yangını ilk görüp olay yerine giden kişilerden biriydim. Binada bulunan yaklaşık on hastadan dördü yatağa bağımlıydı. Belki ilk dikkat çekmek istediğim konu yaşadığımız ev, iş yeri, şehir gibi güvenli olduğunu temenni ettiğimiz yerlerin önlem alınmayınca nasıl bir anda çaresiz hissettiren, güvensiz bir alana dönüşebileceği olacak. Çatıda başlayan yangın binanın fiziki koşulları nedeniyle hızla büyümeye başladı. Ne yazık ki pek çok yaşam alanında olduğu gibi hastanemiz de yangın konusunda yeterince hazırlıklı değildi. Yangın merdiveni yoktu, yatağa bağımlı hastaların binadan çıkarılması için acil durum planı bulunmamaktaydı. Yangın yerine bir hemşire hanımla birlikte ulaşmıştık ve dışarıdan gelen iki kişi olarak hızla tahliyeye başlanması gerektiğini, yangının büyüyeceğini öngörebiliştik. İtfaiyenin olay yerine hızlıca gelmesi ve hastanenin bütün personelinin seferber olması ile büyük bir dayanışma başladı. Zaman çok kısıtlıydı. Mobilize olabilen hastalar personel eşliğinde hızla dışarı alınmaya çalışılıyor, solunum rahatsızlığı olan hastalar önceliklendirilerek tekerlekli sandalyeler ve sedyelerle hastalar çıkarılıyordu. Yaklaşık kırk dakika içerisinde basılan yerler gıcırdamaya, çatı adım adım çökmeye, duman solunumu zora sokmaya başladı. Herkesin kendi güvenliği ile ilgili önlem almaya başlaması gereken zamanlar başlıyordu ama kimse arkasında birini bırakmak da istemiyordu. Yanımızdan geçen yanmaz kıyafetli ve kolay soluk alıp vermeleri için ekipmanlı itfaiyecileri görmek bir yandan *güven*'cesiz hissettirirken bir yandan da kalan hastalar için hızlı davranmak gerektiğini hatırlatıyordu. Tekerlekli sandalyeler ve sedyeler yetersiz kalmaya başlayınca, çarşafarla ve kucaka alınarak hastalar indirilmeye başlandı. Az önce kullandığım ev metaforunun ve bilişsel fonksiyonlardaki kısıtlılığın zorlukları da tahliye sırasında sıklıkla yaşanıyordu. Tehlikeyi fark edemeyip yemeğini yemeden aşağı inmek istemeyen hastalar

* Uzm. Dr., Özel Balıklı Rum Vakfı Hastanesi

da, tehlikeyi çok iyi anlayıp arkadaşını arkasında bırakmak istemeyip onun için de birileri gelene kadar orayı terk etmek istemeyenler de oluyordu. Kronik psikiyatrik rahatsızlığı olan kişiler arasında uzun süredir, belki yirmi yıldır o bina ve bahçesinin dışına çıkmamış kişiler vardı. Oranın dışına çıkmak başlı başına güvensiz geldiği için belki de dışarı çıkmak istemiyorlardı. Kişileri ikna etmek için zaman kalmayınca bazı hastalar fiziksel olarak zorlanarak çıkarılabildi. Aslında her birinden tek tek bahsetmek istediğim pek çok anı biriktirdim. Yazıyı bir iç dökmeden çok deneyimlerden öğrenme noktasına taşımayı hedeflediğim için anıların çok ayrıntısına girmek istemiyorum.

Yaşadığım bu deneyim akut travmatik olay sırasında ilk anlarda ve saatlerde organize olmanın zorluklarını bana bir kez daha hatırlattı. O gün bu konuda deneyimlerinden çok şey öğrendiğimiz itfaiye personelinin yönlendirmeleri bizlere çok yardımcı oldu. Eminim ki bir kez daha benzer bir olay yaşasam yine panikleyeceğim ve zorlanacağım alanlar olacaktır. Tatbikat ve acil durum planları ne kadar önemliymiş bir kez daha gördüm. Yaşadığımız travmada şanslı olduğumuz nokta; olay sırasında fiziksel olarak büyük bir yaralanma ve ölüm yoktu. Son dakikada bütün hastaların çıkarılabildiğini düşününce, bunun büyük bir şans olduğunun farkındayım. Bu şans olmasaydı, geriye dönük yeterli önlemin alınmamış olması ya da akut organizasyon sırasında atlanılan herhangi bir konu büyük bir üzüntüye ve pişmanlığa neden olacaktı.

Psikolojik İlk Yardım (PİY)

İlk adımda güvenli yeri sağlayabilmek adına hastaların hepsinin yangından kurtulduğuna emin olmak istedik. Hastane içerisinde diğer binalara alınan, ambulanslarla başka

hastaneye giden ve bahçede bulunan hastaların hepsine ulaşmak ve organize olmaya geçmek ne yazık ki bir saatimizi aldı. Bizler için çok gergin bir bekleyiş oldu. Hastanedeki diğer binalardaki boş yatak sayısının net bilgisi olmayınca bazı hastalarımız, başka hastanelere gitmek zorunda kaldı. Hemşire ve sağlık personelimiz naklolanan hastaların buldukları yeni geçici hastanelerine giderek güvende oldukları hissiyatını sağlamaya ve tedavilerinin aksamamasına yardımcı oldu. Olay yerinde bulunan tüm personele Türkiye Psikiyatri Derneği'nin daha önce orman yangınları için hazırladığı, yangından etkilenme ve psikolojik ilk yardıma yönelik broşürler ulaştırıldı. Hastalara ulaştırılması için buldukları yeni servisteki hemşirelere de gerekli evraklar ulaştırıldı. Etkilenen gruptaki kişilerin bilişsel fonksiyonlarla ilgili zorlukları nedeniyle psikolojik ilk yardım için ilk hafta her gün sonraki süreçte üç günlük aralıklarla görüşmeler planlandı. İlk gün yirmi kişilik grupta, hafif huzursuzluk, uykuya dalmakta güçlük, yangın anıyla ilgili görüntülerin sık sık hatırlanması gibi şikayetler olurken bu şikayetler ertesi gün tekrarlamadı. Yangının ertesi

günü bir kronik şizofreni tanılı hastanın psikotik şikayetlerinde belirgin artış olması üzerine ilaçları tekrar ayarlandı. Başka bir şizofreni tanılı hastanın ilk gün başlayan huzursuzluk ve uyku düzeninde değişiklik şikayetleri 10 gün devam etti ve sonrasında psikotik şikayetlerde de artış başlayınca 10. gün ilaçlarında doz artışı yapıldı. Demans tanısıyla takipli bir hastanın ilk beş gün bilişsel fonksiyonlarında bozulma görüldü. Nöroloji doktoruyla birlikte izlenen hastanın mevcut sürecinin, yer değişikliği ile ilgili olabileceği düşünüldü. İlaç değişikliğine ihtiyaç görülmeden izlenen hastanın, 5. günün sonunda şikayetleri toparladı. Farklı bir binada kalan, yaşadığı insan eliyle bir travma nedeniyle Travma Sonrası Stres Bozukluğu tanısıyla izlenen hasta, olay günü birebir görüntü ya da duman maruziyeti olmamasına rağmen panik atağı yaşadı, nefes ve gevşeme egzersizleri ile atak bulguları toparladı. O gün uyku sorunu da yaşayan hastayla ertesi gün psikolojik ilk yardım ve kendi travması üzerine görüşme yapıldı.

Yangın sonrası psikolojik ilk yardımın hızlı bir şekilde herkese ulaştırılmasının akut stres bozukluğu bulgularının yoğun bir şekilde yaşanmamasına yardımcı olduğunu düşünüyoruz. Bu dönemde yaşadıklarımız bize; bilişsel fonksiyonların etkilendiği, kronik rahatsızlığı olan kişilerde broşürle PİY bilgilendirmesinin yeterli olmadığını, yüz yüze ve tekrarlayan görüşmelerin gerekli olduğunu gösterdi. İnsan-insan ilişkisinin değerini de bir kez daha gördük. Travmanın akut dönemde mevcut psikiyatrik rahatsızlıkları kötüleştirebileceğini ve daha önce travmaya maruz kalan kişilerin şikayetlerinde alevlenmeye neden olabileceğini bir kez daha bu olayla birlikte deneyimledik.

Bu yaşanan olay benim için evde, iş yerinde, toplu alanlarda ve İstanbul'da bir afete ne kadar hazır olduğumuzla ilgili kocaman bir soru işareti bıraktı. Bu yazının benim için en büyük amacı soru işaretini sizin zihinlerinize de taşımaktı. Bu yazı hepimizin bir hazırlık sürecine başlamasına da vesile olur umarım. Bir başka aktarmak istediğim konu ise dayanışmanın insana ne kadar iyi geldiği olacak. O gün altruizmle hareket eden insanları görmek uzun zaman sonra beni en umutlandıran şey oldu. İnsanın içindeki "öteki"yi düşünen tarafı görmenin, umutla büyük bir bağlantısı olduğunu düşünüyorum. Olay sonrasında arayıp soran, dayanışma mesajları yollayan kişilerin hepsi bu süreci en az psikolojik hasarla atlattımamıza yardımcı oldu. Olay günü fiziksel olarak da yanımıza gelen Doç. Dr. Münevver Hacıoğlu Yıldırım'a da dayanışması için özel olarak teşekkür ederim. Ruh sağlığı çalışanları olarak bizlerin de travmatize olmuş olabileceğini, Bakırköy Travma Topluluğu'nun psikolojik ilk yardım konusunda ve sonrası için yardıma hazır olduğunu o gün ve sonraki günler boyunca bizlere hep hatırlattı. Hastane personeli olarak ertesi gün iş başı yaparak görevlerimize kaldığımız yerden devam ettik. Bir süre istirahat etme şansımız olmamasını avantaja çevirip, fırsat bulduğumuz zamanlarda birbirimize "iyi" misin, diyebildik. Birbirimize emeklerimiz için teşekkür edebildik. Yangın sonrasında hastanede büyük bir toplantıda bir araya gelemedik ama buradan yüz yüze gelme şansı yakalayamadığım, o gün emek veren tüm hastane ve itfaiye personeline teşekkür ederim.

İran'da sürmekte olan protestolar için kadınlara destek mesajı

13 Eylül'de Tahran'ı ziyarete giden 22 yaşındaki Mahsa Amini'nin İrşad Devriyesi (Geçti İrşad) adı verilen "ahlak" polisleri tarafından "uygun örtünmediği" gerekçesiyle gözaltına alınması ve ardından vahşice öldürülmesi ile başlayan ve halen sürmekte olan direnişi selamlıyoruz!

1979'dan beri İran'da rejimin başörtüsü zorunluluğu ve kıyafet dayatmaları nedeniyle kişilerin kendi hayatları üzerine seçim yapma özgürlükleri kısıtlanmakta, istenilen standartları sağlamamanın ise korkunç sonuçları olmaktadır. İran kadın hareketinin tarihi kadınların bedenlerini ve hayatlarını tahakküm altına almak isteyen bu karanlığın, adaletsizliğin ve eşitsizliğin karşısında uzun bir mücadele tarihidir.

Yıllardır süren baskıcı yönetimin yaşanan son olaylarla "başa çıkmak için" insan hakları ihlallerini sürdürdüğünü görüyoruz. İran'da birçok kentte halen devam etmekte olan protestolarda hayatını kaybedenlerin sayısının giderek arttığı, yüzlerce kişinin gözaltına alındığı çeşitli haber kaynaklarında belirtilmekte ancak sosyal medya ve haber akışı kısıtlandığından bu sayıları net olarak bilmek mümkün değil.

Şiddetin, baskı ve dayatmaların insan ruh sağlığını ne denli kötü etkilediğini biliyoruz. Özgürlükleri ve yaşamları için mücadele eden İran'daki kadınlarla beraberliğimizi belirtmek istiyoruz. Temel insan haklarının ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin dünyanın her yerinde, her birey için uygulanması gerekliliğini hatırlatıyoruz.

Direnisten vazgeçmeyen İranlı kadınların isyanı dünyanın her tarafında yaşamlarına sahip çıkan kadınların mücadelesinin sesini büyütüyor: Kadın, yaşam, özgürlük!

*Türkiye Psikiyatri Derneği
Kadın ve Ruh Sağlığı Çalışma Birimi*

Aslı Alpar ile “Önyargıya Karşı Çiziyoruz” Karikatür Atölyesi ve 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Gününe Dair

Yasemin Şenyurt*

Merhaba. Bugün 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı günü için Karikatürist Aslı Alpar ile birlikteyiz ve ben Aslı'ya bazı sorular sormak istedim ve o da beni kırmadı, kabul etti. İlk soruyla başlayabiliriz isterseniz Aslı.

Aslı Alpar: Olur, çok memnun olurum. Merhaba tekrar.

Yasemin Şenyurt: 2 Ekim 2022 tarihinde Türkiye Psikiyatri Derneği üyeleri, Şizofreni Dernekleri Federasyonu'nun Ankara'daki üyeleri ve Lityum Derneği, Bipolar Yaşam Derneği üyeleriyle hep birlikte bir karikatür atölyesi planladık ve siz de atölye danışmanımızdınız. Atölyeye hazırlanırken, atölye günü içinizden neler geçti, iç dünyanızda neler oldu?

Aslı Alpar: Çok teşekkür ederim. Ne kadar güzel ve derinlikli bir soru. Öncelikle çok heyecanlandım gerçekten. Çünkü çok çeşitli konularda karikatür atölyeleri verdik, veriyoruz ama ruh sağlığı alanında ilk defa hem de öznelere birlikte bir atölye yapacaktım. O yüzden gerçekten inanılmaz heyecanlı geldim. Hatta o kadar heyecanlanmışım ki tabletin kalemimi evde unuttum ve geri döndüm. Bu kısmını anlatmamıştım size. Tabii ki bununla birlikte benim için biraz duygulu da bir andı. Çünkü benim anneannem de şizofreniyle yaşayan bir insandı. Kendisini Alzheimer hastalığı nedeniyle kaybettik, yıllar oluyor.

Yasemin Şenyurt: Başınız sağ olsun.

Aslı Alpar: Teşekkür ederim. O da çok ayrımcılığa uğramış ve önyargıya çok maruz kalmış bir kadındı. Böyle biraz ona bir borcum varmış gibi ve belki işte biraz böyle psikolojik bir rahatlama da hissetmiş olabilirim. Duygularım böyleydi ama tabii ki atölye bittikten sonra hissettiğim duygular çok başkaydı. Atölye başlarkenki duygular başka, biterkenkiler başkaydı.

Yasemin Şenyurt: Biraz da o biterkenki duyguları öğresek. Bir değişim mi oldu?

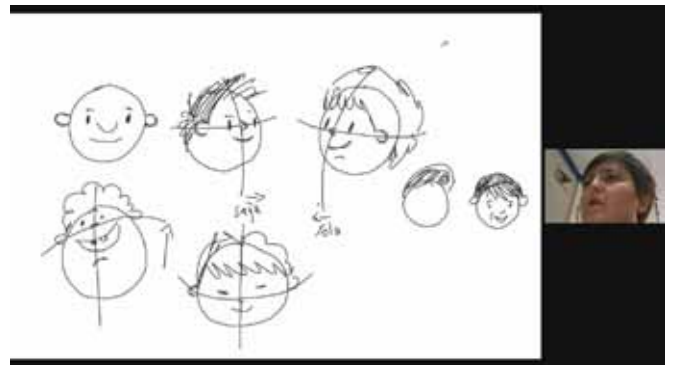
Aslı Alpar: İnanılmaz güçlenerek ayrıldım ben bu atölyeden. Çünkü ne olursa olsun bu toplumun ürünüyüz ve hepimizin belli başlı önyargıları var, bundan eminim. Buna ben de dahilim. Öncelikle benim bütün önyargılarımı yıkan bir atölye oldu ve kendimi çok güçlü hissettim çünkü çok güçlü insanlarla karşılaştım. Harika işler çıktı atölyeden. Siz de çok iyi biliyorsunuz. Çok kısa süreli olduğu için atölyeler; espri

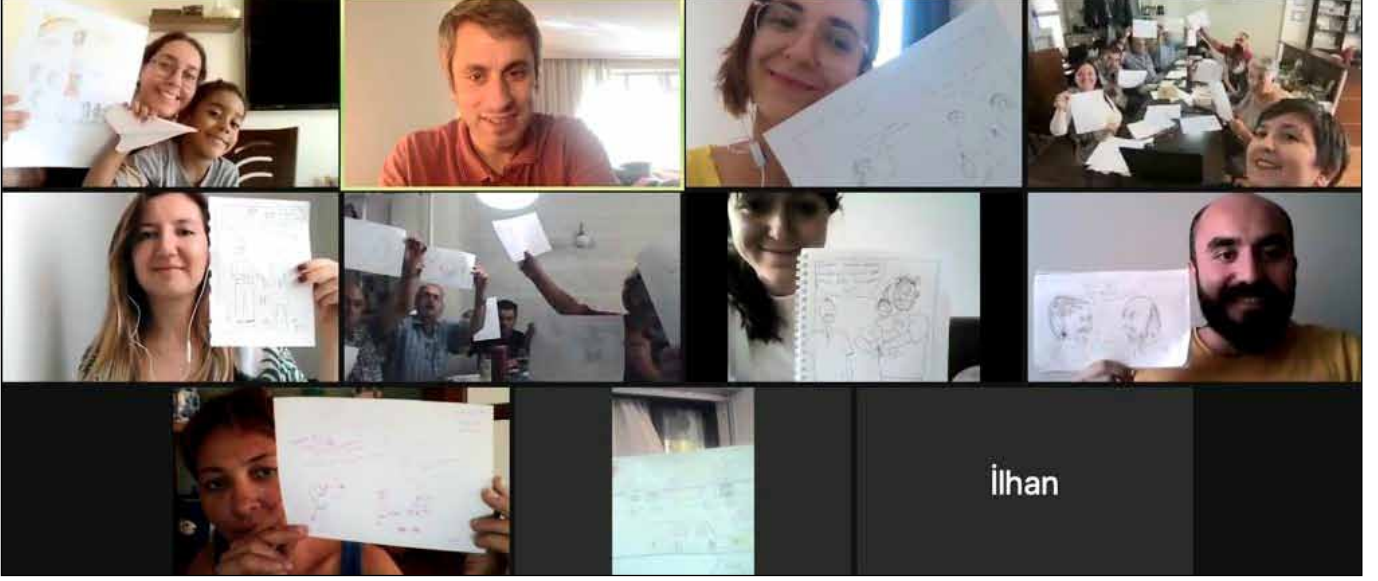
bulmak zor olur, çizim yapmak zor olur, önergelere uymak zor olur. Ekibinizin tamamı atölyeyi yüzde yüz bir performansla bitirdi. Bu da tabii ki bana çok iyi geldi. Hatta çok, çok iyi çizen arkadaşlarımız vardı. Belki de bir sonraki atölyeyi onlarla planlamak gerekir diye düşünüyorum. Çok güçlenerek ayrıldım gerçekten atölyeden.

Yasemin Şenyurt: Çok teşekkürler. Bunları duymak çok güzel... Peki, bir şey daha sormak istiyorum. Anneannem şizofreni tedavisi gördü dediniz, onunla yaşıyordu dediniz. Ben sizin kitabınızı da biliyorum: Emine Hanım'ın Romanı. O kitabın sizin için önemi ve o kitapla ulaşmak istediğiniz kişiler, o kişilere söylemek istedikleriniz...

Aslı Alpar: Evet, bu da yine derin bir soru oldu benim için. Teşekkür ederim soru için. Kitabı yaparken yine anneanneme olan gönül borcumu ödemek için aslında biraz yola çıktım ve biraz da tabii ki kendimi sağaltmak için yola çıktım. Çünkü 1950'lerde ilk önce bipolar tanısı alarak öğreniyor bir ruhsal sorun yaşadığını fakat bu tanıyı alması bile o kadar uzun sürüyor ki... Bunun sebebi de aslında biraz toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin

*Şizofreni Dernekleri Federasyonu

getirdiği önyargılar. Uzun süre şikayetleri dikkate alınmıyor doktorlar tarafından ne yazık ki...1950'lerin Türkiye'si'nden bahsediyoruz. Kadın olduğun için böyledir gibi, defalarca gidip geliyor ve ne yazık ki bu onun ataklarında çok yalnız kalmasına, gereken tedaviyi alamamasına neden oluyor. Tabii ki hayatı boyunca ailede, toplumda çeşitli önyargılarla karşılaşan bir kadın. Bunu böyle anlatılabilmek bana çok iyi geldi çünkü ne yazık ki aradan çok uzun bir zaman geçmesine rağmen, neredeyse bir yüzyıldan bahsediyoruz ve hala bu önyargı toplumda var. Çok kemikleşmiş önyargılar var eskisi kadar olmasa da... O yüzden bu kitapla hem kadınların ötekileştirilmiş olmasına hem de ruh sağlığı sorunları nedeniyle ötekileştirilen insanlara anneannemi anlatmak istedim, bunu hedeflemiştim. Çok sevindim okumuş olmanıza.

Yasemin Şenyurt: Bu kitaptan şöyle çok etkilendim; sizin açık, sade ve güçlü anlatımınız, çizimler de öyle. Dili değiştirmeye yönelik bir çaba da var; şizofreni ile yaşamak, bakım emeği gibi ifadeler var. Aslında bir yakın olarak anneannenizi yaşıyorsunuz şu anda ve bence gülümsüyor şu anda.

Aslı Alpar: Ben de hep böyle düşünüyorum, buna inanmak istiyorum çünkü hayatını yaşarken çok gülme fırsatı, imkânı bulabilmiş birisi değil. Keşke... Öyle hayal ediyorum. Böyle inanışlarım yok ama gülerdi, mutlu olurdu herhalde diye düşünüyorum hikayesinin anlatılmasına.

Yasemin Şenyurt: Teşekkürler. Şimdi başka bir soru soracağım tam da karikatür atölyesi ile ilgili. Mizahın özellikle de karikatürün dönüştürücü ve bireyleri güçlendiren yanına dair neler söylemek istersiniz?

Aslı Alpar: Benden önce de defalarca söylenmiş özellikle mizah teorisyenlerinin ya da bu alanda çalışan insanların ve tabii ki sanatçıların defalarca anlattığı bir şey. Ben de kendi tarafımdan anlatmaya çalışayım. Gerçekten çok güçlü mizah, özellikle acıyı dönüştürmek konusunda ve bunu zaten topluma baktığımız zaman görüyoruz. Çözumsuz olan sorunlarımız yani eğer elimizden bir şey gelmiyorsa bu sorunu çözmek konusunda mizahı zaten otomatik olarak devreye sokuyoruz çoğu zaman yani bu bir şekilde bir direnme biçimi de oluyor. Bir şekilde hayatta kalma yöntemi de oluyor çoğu zaman. Şöyle bir örnek var; bugün

sizinle özel olarak da konuşmuştuk, bir yakınını kaybetmek... İnsan bir yas dönemi yaşıyor ve bu yas döneminden çıkmak da çoğu zaman onun bir anısını hatırlayıp gülümsemekle, gülmekle oluyor. Aslında yası da geride bıraktılabilen, çok güçlü, insana çok iyi gelen, sağaltan bir tarafı var. Diğer tarafıyla tabii ki önyargılara karşı da çok güçlü bir araç elimizde çünkü komik ile her şeyi daha anlaşılır kılabilirsiniz.

Gülmek herkesi ve her şeyi çok olumlu anlamda değiştiriyor. Biz böyle canlılarız, bu şekilde evrimleşmişiz. Gülümseyerek, gülerken, güldürerek anlattığınız bir şey, bir mesaj çok daha hızlı yerine ulaşıyor. Bu da aslında önyargıları ve ayrımcılığı yıkmak için elimizde müthiş bir araç diye düşünüyorum.

Yasemin Şenyurt: Hem hızlı ulaşıyor hem de daha kalıcı oluyor bence.

Aslı Alpar: Katılıyorum, kesinlikle daha kalıcı... İnsan unutmuyor güldüğü şeyleri. Tabii sadece bir araç değil. Aynı zamanda bir sanat, mizahı yakalamanın kendisi bir amaç. Evet, çok kuvvetli bir araç olarak da görebiliriz ama aynı zamanda bunun bir amaç olduğunu da sanat olduğunun altını çizmek de iyi olabilir.

Yasemin Şenyurt: Merak ettiğim bir şey daha var. Belki paylaşmak istersiniz. Karikatür hayatınıza nasıl dahil oldu?

Aslı Alpar: Ben çok iyi bir karikatür okuruydum. Türkiye'de ben ergenken daha fazla mizah ve çizgi roman dergisi vardı. Yirmi yıl öncesinden bahsediyorum. İyi bir okurdum. Kendim de bir şeyler karalardım ama açıkçası özgüvenim yoktu. Üniversitede Maliye Bölümü okudum Zonguldak'ta. Zonguldak çok ilginç bir kent. Herkesin bir entelektüel çabası vardır. Madenle tanınan bir kent. Maden işçileri gece madende çalışır, gündüz fotoğraf çeker, hikâye yazar, şiir yazar yani çok entelektüel bir kent. İlk Cumhuriyet kentlerinden biri olduğu için entelektüel altyapısı olan bir kent. Böyle bir kentte okumak çok büyük bir avantaj oldu benim için. Okuduğum bölümü hiçbir zaman sevmedim ama okulun karikatür kulübü vardı. Mete Arif Tokmak diye bir çizerimiz var. Çok değerli bir çizer. Onun öğrencisi olma fırsatım oldu. 2006'dan beri, onun öğrencisi olduğumdan beri de çizeriyorum aralıksız.

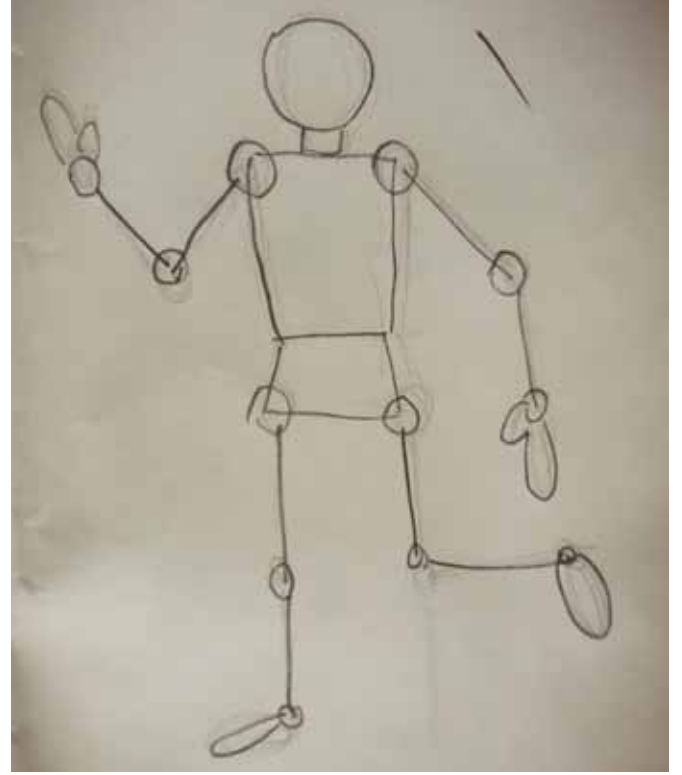

Yasemin Şenyurt: Harika, iyi ki çiziyorsunuz.

Aslı Alpar: İyi ki tanışmışız.

Yasemin Şenyurt: Evet. Şimdi yine karikatür atölyesine gidelim. Atölyede sizi en çok etkileyen olay ya da an...

Aslı Alpar: O kadar çok oldu ki... Öncelikle bir arkadaşımın benim portremini çizdi. Tekrar teşekkür ediyorum. İsimler tek tek aklımda ama isim söylemiyorum. Çok teşekkür ederim, evimde güzel yerini buldu portre. Çok duygulandım buna. Bu her zaman

karşılaştığımız bir şey olmuyor. Onun dışında çok iyi espriler çıktı. Çok güçlü işler çıktı. Mesela bir tanesi Mavi At Kafe için yapılan bir işti. O iş beni çok etkiledi. Çeşitli yüzlerin olduğu, farklıyız, çeşitliyiz ama burada mutluyuz duygusunu veren bir işti. Beni çok etkileyen bir şey, herkes çok sembolik çalıştı. Bu da çok kıymetli bir şey. Tabii ki herkesin getirdiği entelektüel bagajının da verdiği bir şey. Tabii ki ben de çok şanslıydım böyle bir atölyede yürütücü olduğum için. Gerçekten en çok etkileyen şeyler sanırım bunlar oldu ve elbette bir arada olmak, bunun kendisi muazzam bir şeydi benim için.

Yasemin Şenyurt: Atölye hem çevrimiçi hem de Mavi At Kafe'de gerçekleşti. Sizinle çizmek bizler için de müthiş bir deneyimdi. Ruh sağlığı ve mizah konusunda gelecekte yapmak istedikleriniz var mı? Önyargısız mizah projesi için başka nasıl adımlar atılabilir?

Aslı Alpar: Teşekkür ederim. Biz bunun benzerini LGBTİ+ hakları konusunda ve kadın hakları konusunda yaptık. O yolu izlemek iyi olabilir diye düşünüyorum. Bu atölyeler devam edebilir. Atölyelerin devam etmesinin yanı sıra profesyonel çizerlere ulaşip bu konularda onların farkındalığını artıracak ve onların çizgileriyle bizim öğreneceğimiz bir karşılıklı öğrenme ortamı yaratabiliriz. Toplumsal cinsiyet eşitliği üzerinden yaptığımız atölyelerde biz bunun çok faydasını gördük. Bu gerçekten karşılıklı bir öğrenme biçimi; o gün atölyede ben sadece bir öğretici değildim. Ben sizden de çok şey öğrendim, karşılıklı öğrendik. Bunu sürdürebilmeyi çok isterim açıkçası.

Yasemin Şenyurt: Çok teşekkürler. Sürdürebilmek önemli gerçekten. Değişim için sürekli adım atmak gerekiyor. Bir eylem ya da bir aktivite yeterli olmuyor. Mücadele ettiğimiz şey; damgalama, önyargı ve ayrımcılık. Çok zorlayan...

Aslı Alpar: Hiç bitmeyen bir şey.

Yasemin Şenyurt: Tam da bu noktada yeni bir soru soracağım. Dışlamak, yok saymak ya da görmezden gelmek; tüm bunlar olmazsa ruh sağlığı sorunu yaşayan bireylerin topluma katkıları sunabileceklerini biliyoruz. 10 Ekim Dünya Ruh Sağlığı Günü için bu bağlamda bize neler söylemek istersiniz?

Aslı Alpar: Evet, bu da zor bir soru. Ayrımcılığın olmadığı bir dünyayı hayal etmek çok coşkulu. Her türlü ayrımcılığın, türçülüğün olmadığı, cinsiyet ayrımı, sınıf ayrımının olmadığı... Tam olarak benim yaşamak istediğim bir dünya. Neler söyleyebilirim? Belki bunu, bu dünyayı harekete geçirmek için neler yapabiliriz, bunu konuşmak önemli. Temas etmenin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü ayrımcılık tepeden inme inşa edilen bir şey. İnsanların birbirlerini tanıdıkça o buyruklar, tepeden inme buyruklar, o öğretiler, önyargılar çok

işlevsiz hale geliyor. O yüzden olabildiğince birbirimize temas ederek, birbirimize anlatarak, birbirimizi gerçekten dinleyerek... Biliyorum ki dinleme dünyasında yaşamıyoruz, herkes anlatmak istiyor ama birbirimizi gerçek anlamda dinlemek... Bir taraftan da önyargının temelleri var; yani toplumda önyargıya uğrayan grupların işlevsizleştirilmesi, toplum dışında bırakılmasının maddi temelleri var. Onları da ortadan kaldırmak için mücadele ederek bence daha iyi ve hak ettiğimiz bir dünyada yaşayabiliriz. Sanırım bunları söyleyebilirim. Çok da büyük laflar etmek istemiyorum çünkü birebir çalıştığım bir alan değil ama aklıma gelenler bunlar oldu.

Yasemin Şenyurt: Çok teşekkür ederiz.

Aslı Alpar: Ben de çok teşekkür ederim.

Atölye Katılımcılarına Sorduk

"Yalnız yürümediğimi bir kez daha anladım ve çok keyifli zaman geçirdim."

İrem Taşkın

"Mizah, doğası gereği mevcut tüm kalıp ve yapıları yıkıp yeniden üretir. Dolayısıyla önyargılar dahil çeşitli klişelerin yol açtığı ayrımcılık ve eşitsizliğin de anlamsızlığı, garipliğine işaret eder."

Şahabettin Çetin

"Hiç yeteneğim olmayan bir alanda ve çevrimiçi ortamda nasıl ilerleyeceğimi hayal edemediğim bir etkinlik olmasına rağmen tüm katılımcıların ahenk içinde paylaşım eğlenmiş olması unutulmaz bir anı oldu."

Öykü Özçelik

"Karikatür atölyesi öncelikle eğlenceliydi. Saçmalama imkânı veriyordu ki bu yaratıcılığı kışkırtan bir şey. Görüp geçtiğimiz ufuk tefek ayrıntıların ne anlamlar barındırdığını görme ve gösterme, ufucuk çizimlerle ne çok şey anlatabileceğimizi görmek ayrıca ufuk açıcıydı."

Hira Selma Kalkan

"Neşeli, yaratıcı ve sevgi dolu insanlarla çevrilmiş hissettirdi."

Seda Tanrıverdi Oluğ

"Mizah dünyayı başka türlü görüyor. Onun görüşünde önyargıların olmaması başka alanlara öncülük edebilir."

Yasemin Şenyurt

Kamu Hekimliği: Tamam Mı? Devam Mı?

Genç Psikiyatristler Tartışıyor

Oğuzhan Kılınçel*

2021'in temmuz ayında istifa yasağının kalkması ile kamuda çalışan birçok psikiyatrist serbest hekimliğe geçiş için ayrılış yapıyordu. Fakat serbest hekimlik Genç Psikiyatristlerin bilmediği bir alandı. Birçok WhatsApp grubundan bununla ilgili sorular geliyordu, bunun üzerine Genç Psikiyatristler Komitesi 9 Kasım 2021'de "Muayenehane hekimliğinin avantajları ve dezavantajları" konulu bir toplantı planlamıştı, toplantıya beklenenin çok üstünde bir katılım olmuştu ve 2 saat planlanan toplantı 4 saat sonunda zor sonlanmıştı. Hemen 2 hafta sonraya 23 Kasım 2021'e toplantının devamı planlandı. İkinci toplantıya da ilki kadar yoğun ilgi olmuştu. Bu iki toplantıda öne çıkan bir durum vardı, herkes serbest hekimliğe neden geçmesi gerektiği ile ilgili savlar ortaya koyarken, Muğla Sıtkı Koçman Eğitim Araştırma Hastanesi'nden, şu anda Genç Psikiyatristler Komitesi'nin koordinatörlerinden Dr. Güneş Devrim Kıcalı "Neden kamu hekimliğine devam etmeliyiz?" savını çok güzel bir şekilde ortaya koymuştu. Bunun üzerine o dönemin koordinatörleri olarak, Klinik Eğitim Sempozyumu'nda böyle bir münazaranın genç psikiyatristler için epeyce yol gösterici olacağını düşünmüştük.

"Kamu Hekimliğinde Neden Devam Etmeli? Kamu Hekimliğinden Neden Ayrılmalı?"

Güneş Devrim'in karşısında kim olabilir diye düşünüldüğünde, inandıklarını ve düşündüklerini onun kadar güzel ve net aktaran, Burdur'da çok başarılı olarak serbest hekimliğe devam eden Dr. Fatmagül Altun Dikyar ismi öne çıktı. Ama münazaranın daha keyifli geçmesi için iki tarafın yeri değiştirildi. Yani serbest hekimliğe devam eden Fatmagül, "Kamu Hekimliğinde Neden Devam Etmeli?"'yi savunacaktı. Öte yandan kamu hekimliğine devam eden Güneş Devrim de "Kamu Hekimliğinden Neden Ayrılmalı?"'yi sa-

*Doç. Dr., Serbest Hekim

vunacaktı. Bu iki ismin münazarasının moderasyonunu yapabilecek isim de şu anki dernek başkanımız Prof. Dr. Ejder Akgün Yıldırım oldu. Münazara 21 Mayıs Cumartesi günü Türkiye Psikiyatri Derneği Yıllık Toplantısı ve 1. Uluslararası 25. Ulusal Klinik Eğitim Sempozyumu kapsamında yoğun bir katılım ile gerçekleşti. Peki münazaranın kazananı kim oldu, diye sorduğunuzdu duyar gibiyim. Bu üç ismin deneyimlerinden ve bilgilerinden faydalanan Genç Psikiyatristler münazaranın kazananıydılar.

Avrupa Psikiyatri Birliği (EPA) Çevrimiçi Kursu

"Focus on Suicidal Behaviours -İntihar Davranışlarına Odaklanma"

İntihar bilimi alanında dünya genelinde söz sahibi 15'ten fazla uzmanın bakış açılarıyla intihar davranışı, tedavisi ve intiharın önlenmesi konularının ele alındığı bu çevrimiçi kursta, intihar davranışıyla ilgili halk sağlığından nörobiyolojideki gelişmelere, klinik değerlendirme gereçlerinden optimal tedavi seçeneklerine pek çok açıdan güncel bilgiler sunulmaktadır.

6 bölümden oluşan "Focus on Suicidal Behaviours" kursunda intihar davranışlarını açıklayan sosyal, biyolojik ve psikolojik mekanizmalar incelenmekte, özellikle önem taşıyan vakalar tartışılmakta ve intihar riskinin değerlendirilmesinde anahtar niteliğindeki unsurlar irdelenmektedir.

Kursa EPA'nın internet sitesi üzerinden kaydolmak ücretsiz erişim sağlayabilirsiniz. İlgilenen okurlarımız için: <https://elearning.europsy.net/enrol/synopsis/index.php?id=9>

Avrupa Psikiyatri Birliği (EPA) 2022 Yaz Okulu: “İntihar Davranışına Odaklanma”

Avrupa Psikiyatri Birliği'nin düzenlediği 11. Yaz Okulu, 29 Eylül-2 Ekim 2022 tarihleri arasında “İntihar Davranışına Odaklanma: Bir Adım Ötesi” temasıyla Strasbourg, Fransa'da gerçekleştirildi. TPD Bülteni olarak yaz okuluna Türkiye'den katılım sağlayan meslektaşlarımızdan deneyimlerini paylaşmalarını istedik.

Ben uzman doktor Mehtap Az Genç, Gaziantep'te bir devlet hastanesinde uzman doktor kadrosundayım. Uzmanlığımı 2018 yılında İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden aldım. 29 Eylül -2 Ekim tarihleri arasında Fransa'da düzenlenen EPA'nın yaz okulu eğitimine katıldım. Size katılım sürecinden ve oradaki deneyimlerinden bahsetmek isterim. Öncelikle bu yazıyı okuyan sevgili meslektaşlarıma tavsiyem TPD'nin ve EPA'nın web sayfalarını düzenli kontrol etmeleri. Her yıl birçok workshop ya da eğitim fırsatı ve bu eğitimlerin bazılarında burs desteği oluyor. Mesela katılmış olduğum bu yaz okulunda eğitim, konaklama, öğle ve akşam yemekleri EPA derneği tarafından karşılandı. Yapmanız gereken tek şey başvuru koşullarında yazan belgeleri göndermek ve sonucu beklemek :) Bu sene eğitime ülkemizden ben ve sevgili Selin Tanyeri Kayahan birlikte katıldık.

Gelelim yaz okuluna... 29 Eylül tarihinde 16 farklı ülkeden toplam 21 psikiyatrist Fransa'nın Strasbourg şehrinde buluştuk. İlk gün açılış kokteylinde eğitmenler ve diğer psikiyatristlerle tanışma fırsatı buldum. Özellikle bu eğitimlerin en büyük artısı farklı şehirlerden, farklı ülkelere insanlar tanımak ve onların kültürlerini, deneyimlerini öğrenebilmek oluyor. Açılış kokteylinde yorgunluğumuzu attıktan sonra eğitimin 2. gününde alanında önemli isimlerden yaz okulunun ana konusu olan “İntihar Davranışlarına Odaklanma” ile ilgili sunumlara katıldık. Genel olarak sunumlar son derece interaktif geçti diyebilirim. Bu eğitime gelmeden önce her bir katılımcıdan biri proje ve diğeri kendi ülkemizde intiharı önlemek için yapılan ulusal girişimlerle ilgili olmak üzere ikişer sunum hazırlamamız istenmişti. Özellikle bu oturumların bana çok katkısının olduğunu düşünüyorum. Birçok farklı ülkeden psikiyatristlere sunum yapmak, ona hazırlanmak, sonrasında soru cevap kısımlarında bu konular üzerine tartışabilmek hem kendimi geliştirme hem de İngilizce sunum yapma becerisini tecrübe edebilme adına benim

için önemli bir fırsattı. Dahası özellikle her ülkenin intiharı önlemek adına attığı ulusal adımları ve deneyimleri bizzat orada yaşayan ve çalışan psikiyatristlerden dinlemek bizim açımızdan çok değerliydi. Ülkemiz adına neler yapılabilir, nereler geliştirebilir bunlar üzerine düşünmeye ve eksik yönleri belirlemeye yardımcı oldu diyebilirim. Eğitimin sosyal kısmına geçecek olursam sunumlar bittikten sonra hep beraber Strasbourg'un en güzel restoranlarında akşam yemeklerimizi yedik. Her şey önceden düşünülmüş adanımıza rezervasyonlar yaptırılmıştı. Bu yemeklerde hem tüm katılımcılar hem de eğitmenler yer aldı ve bu şekilde sosyal açıdan da birbirimizi tanıma fırsatı bulduk. Yemek sonrası hep beraber eğitmenlerle birlikte bir şeyler içmek için bara gittik. Yani özetle bu yaz okulunda hem eğitici ve hem ufuk açıcı hem de eğlenceli bir 4 gün geçirdim. Ayrıca Strasbourg inanılmaz güzel bir şehirmiştir. Kesinlikle bir kez daha gitmeyi düşünüyorum :) Bu eğitimin diğer bir önemli katkısı da sevgili Selin'i tanımak oldu. Her ne kadar ikimiz de uzmanlıklarımızı İzmir'den almış olsak da daha önce hiç tanışmamış ve karşılaşmamıştık. Eğitim sayesinde uzun yıllar görüşebileceğim bir arkadaş da kazanmış oldum :) Şimdi Selin'le planımız bu yaz okulunda öğrendiklerimizi toparlayıp

ülkemizde intiharı önleme alanında neler yapılabilir, bu alana nasıl katkılar sunabiliriz, üzerine yoğunlaşmak ve belki gelecek kongrelere hazırladığımız çalışmalarla katılabilmek. Herkese sevgiler :)

Mehtap Az Genç

Ben Selin Tanyeri Kayahan, Yalvaç Devlet Hastanesi'nde psikiyatri uzman hekimi olarak çalışmaktayım. Psikiyatri uzmanlık eğitimimi 2021'de Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde tamamladım. EPA'nın "İntihar Davr anışlarına Odaklanma" konulu 11. Yaz Okulu'na meslektaşım Mehtap Az Genç ile birlikte Türkiye'den katılma fırsatı yakaladım. Daha önce EPA'nın "Psikoterapiler" ile ilgili 9. Yaz Okulu'na katılma şansım olmuştu ve bu etkinlikte öğrendiklerim, kazanımlarım hem psikiyatri uzmanlık eğitimi hayatında hem de uzmanlık döneminde bana çok şey kattı. Bu sebeple ve bu seneki yaz okulunun konusu özellikle ilgimi çektiği için başvuruda bulundum. Bu noktada sevgili Mehtap'a her açıdan katılıyorum: Hem EPA'nın internet sitesinden hem de TPD'nin e-posta duyurularından, EPA'nın aktivitelerini takip etmek ve kolaylıkla başvuruda bulunmak mümkün.

EPA 2022 Yaz Okulu hem bilimsel hem de sosyal açıdan çok verimli ve renkli geçti. İki buçuk günlük yoğun ders ve interaktif toplantı programı sırasında intihar bilimi ile ilgili en güncel konular ve gelişmeler hakkında bilgi sahibi olduk. Grup toplantılarında yaptığımız, bilimsel araştırma ve ülkelerimizin intihar ile ilgili verileri hakkındaki sunumlar ile hem birlikte düşünme ve birbirimizi yapıcı şekilde eleştirme fırsatı yakaladık, hem de kendimizi yabancı bir dilde sunum yapma becerileri açısından geliştirdik. Özellikle faydalı olduğunu düşündüğüm bir oturum ise, Doç. Dr. Defne Eraslan ve Doç. Dr. Julian Beezhold'un eğitimciliğindeki "Simüle Hasta

Görüşmesi" oturumu oldu. Burada, üç farklı psikiyatrik vaka üzerinden simüle görüşmeleri yapma fırsatı yakaladık. Bu görüşmeleri eş zamanlı olarak tüm ekibin izlediği ve sonrasında geribildirim verdiği eşsiz bir deneyim olduğunu düşünüyorum. Tüm bunların yanında başta sevgili Mehtap ile tanışmak ve paylaşımlarda bulunmak, yine pek çok farklı Avrupa ülkesinden katılımcı meslektaşarımla tanışmak oldukça ilham verici ve motive ediciydi. Yaz Okulu'nun intihar ile ilgili oturumlarının eğitimcileri Prof. Emilie Olié, Prof. Jorge López-Castromán ve Prof. Carla Gramaglia ile TPD Bülteni için intihar bilimi ve intiharı önleme konularında bir söyleşi yapma şansımız da oldu. Bu keyifli söyleşiyi bültenin ilgili sayfalarından okuyabilirsiniz. Herkese sevgiler,

Selin Tanyeri Kayahan

Genç Psikiyatristler Komitesi: Etkileşimli Vaka Toplantıları Serisi

Genç Psikiyatristler Komitesi (GPK) özellikle kamuda çalışan veya devlet hizmet yükümlülüğü yapan genç meslektaşlarımızın karar vermekte, ele almakta güçlük çektiği vakaların konu edildiği GPK Etkileşimli Vaka Toplantıları Serisi'nin dördüncü ve beşinci buluşmalarını çevrimiçi platformda gerçekleştirdi. Toplantılarda bir araya gelen GPK ve AHK üyelerine bir alanda klinik ve araştırma deneyimiyle tanınan bir uzman eşlik ediyor. Uzman, kendi seçtiği bir vakasını baştan sona aktarıırken, GPK üyesi iki genç uzman tartışmacı olarak toplantıya eşlik ediyor.

Nisan 2022'de gerçekleştirilen serinin dördüncü toplantısında, "Gebelikte Bipolar Bozukluk: Klinikte Bizi Neler Bekler?" başlığıyla bipolar bozukluk tanılı hastanın gebelik dönemindeki tedavi, destek ve izlem süreci Prof. Dr. Pınar Çetinay Aydın tarafından aktarılmış, Genç Psikiyatristler Komitesi üyelerinden Dr. Filiz Kulacaoglu ve Dr. Yusuf Ezel Yıldırım tartışmacı olarak yer almışlardır.

"Adli Psikiyatride Zorlandıklarımız?" başlığıyla Mayıs 2022'de düzenlenen beşinci toplantıda Adli Psikiyatride muayene, tanı, raporlama süreci Prof. Dr. Fatih Öncü tarafından anlatılmış; Genç Psikiyatristler Komitesi üyelerinden Dr. Yasin Hasan Balcioğlu ve Dr. Gökçen Yılmaz Karaman ise vaka tartışmalarını yürütmüşlerdir.

GPK etkinlikleriyle ilgili önerilerde bulunmak, katkı sunmak, gelecek dönemdeki etkinlikler hakkında bilgi almak ve etkinliklere kaydolmak için Türkiye Psikiyatri Derneği web sitesi üzerinden "Genç Psikiyatristler Komitesi"ne üye olmayı unutmayınız.

AHK'dan HABERLER

Asistan Hekimlerin Dayanışması ve Örgütlülüğünde Asistan Hekim Komitesi'nin Yeri

Osman Demirci*, Meltem Çınar Bozdağ**

Hekimler olarak, son zamanlarda Türkiye'de sağlık sisteminin her bir bileşeninin giderek çökmekte olduğuna, problemlerin çözülemez hale geldiğine şahit olmaktadır. Asistanlık eğitimindeki çalışma koşullarının asistan hekimleri eğitmeden giderek uzaklaştırdığı, eğitim görme ile hizmet verme arasında sıkıştırdığı bir dönemde, hekimlerin hak ettikleri özlük haklarının sağlanamaması ve insanca yaşama gerekliliğini sağlayacak, emekliliğe yansıtacak tek kalemde ödenen ücret iyileştirmesi talebi ülkemizdeki bütün asistan hekimleri bir araya getirdi. Sağlıkta şiddetin her geçen gün arttığı, hekimlerin özlük ve ekonomik haklarının giderek zayıfladığı, ölçsüz bir şekilde artırılan uzmanlık öğrencisi kadrolarıyla tıpta uzmanlık eğitiminin niteliksizleştirildiği bir dönemde Türk Tabipleri Birliği'nin çağrısıyla başlatılan Beyaz G(ö)rev eylemleri süreci sonrasında "Beyaz Reform" adı altında 12 Ağustos 2022 tarihinde Resmî Gazete'de "Sağlık Bakanlığı Ek Ödeme Yönetmeliği" yayımlandı.

Türkiye'de doktor olmanın anlamını değiştireceği iddiasıyla yayımlanan bu yönetmelik sağlıkta şiddet, nöbet sayıları, nöbet ertesi izin hakkı, emekliliğe de yansıyan tek ödeme gibi konulara hiç değinmediği gibi asistan hekimler arasında ücret eşitsizliği yarattı. 1 Eylül 2022 tarihinde Türkiye'nin dört bir yanında üniversitelerde asistan hekimler adaletsiz ek ödeme yönetmeliğine tepki göstermek ve taleplerini dile getirmek için buluşup basın açıklamalarını okudular. Üniversitelerde çalışmakta olan asistan hekimlere, YÖK/SBA/yabancı uyruklu asistan hekim gibi kadro ayırımına gidilmeden hak ettikleri taban ve teşvik ödemesinin sağlanması, temel bilimlerde çalışmakta olan hekimlerin uğradığı katsayı haksızlığının ortadan kaldırılması gerekliliğini vurguladılar ve birlik mesajı verdiler.

Türkiye Psikiyatri Derneği üyesi asistan ve genç uzman hekimlerin bir araya gelerek oluşturduğu Asistan Hekim Komitesi (AHK), tüm Türkiye'de uzmanlık eğitimi veren kliniklere ulaşarak psikiyatri asistanlarının kliniklerinde karşılaştığı sorunlara birlikte çözüm aramada, asistan hekimlerin bu haklı mücadelesinde birlik ve dayanışmayı artırmada öncü bir görev üstlendi. Tüm Türkiye'deki Psikiyatri alanında uzmanlık eğitimi veren kliniklerle ortak bir iletişim ağının kurulması, klinikler arasındaki dayanışmanın güçlenmesinde ve asistan hekimlerin uğradıkları hak kayıplarına yönelik çözüm aramasında önemli bir adım oldu. 3 Eylül 2022 tarihinde "Tıpta ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği"nin yürürlüğe girmesiyle birlikte nöbet sayılarının sınırlanmasının ve nöbet ertesi izin hakkının uygulanmasının farklı kliniklerdeki yansımaları psikiyatri asistanlarına ulaşarak AHK tarafından takip edilmeye devam ediyor. Ayrıca çıkarılan yönetmeliklerle birlikte ücret adaletsizliğinin derinleşmesi, tüm branşlardaki asistan hekimlerin bir araya geldiği platformların oluşmasına yol açtı. AHK, bu platformlarda asistan dayanışmasına destek verdiği gibi, yayımlanan yönetmeliklerle ve süregelen sorunlarla ilgili görüşlerini de dile getirmeyi sürdürüyor.

15-16 Eylül 2022 tarihinde Türkiye'nin dört bir yanında üniversitelerde iş bırakma eylemi gerçekleştiren asistan hekimler, YÖK Ek Ödeme Yönetmeliği ile net olarak giderilemeyen ek ödeme

adaletsizliğine karşı dayanışmaya devam etmekte. 20 Eylül 2022 tarihinde psikiyatri asistanlarıyla birlikte çevrimiçi toplantı düzenleyen Asistan Hekim Komitesi, hem Türkiye'deki bütün psikiyatri kliniklerinde, hem TTB Asistan ve Genç Uzman Hekimler Kolu ile farklı uzmanlık derneklerinin asistan kollarıyla birlikte nitelikli uzmanlık eğitimi, nöbet ertesi izin hakkının uygulanması ve emekliliğe yansıtacak tek kalemde ücret iyileştirmesi konularında asistan hekimlerin haklı mücadelesini genişletmeye devam edeceğini bildirdi. Asistan hekimlerin hak kayıplarına çözüm aranması ve asistanlar arasında dayanışmanın sağlanması konusunda örgütlülüğün önemli olduğu bilinciyle hareket eden AHK, yeni dönemde de bu çalışmalarına öncelik vermeye devam edecek.

*Dr., İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi

**Dr., Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara

Yeni dönemde Asistan Hekim Komitesi

Alperen Yıldız*, Süreyya Akyıldırım Çor**

Hekimliğin ve onun getirdiği değerlerin saldırı altında olduğu bir ortamda görevi devralan yeni Yürütme Kurulu ile Asistan Hekim Komitesi; değerlerimizi savunma amacıyla iş bırakma eylemlerine destek, sorunların tespiti ve çözümü hususlarında ciddi bir iş birliği gösterdi.

Nihayetinde yeni eğitim yılının başlamasıyla komitenin ilk etkinliği 5 Eylül 2022 tarihinde Kurum Temsilcileri Toplantısı başlığıyla gerçekleştirildi. 25 temsilcinin katıldığı toplantıda komite ve AHK etkinlikleri tanıtılıp temsilcilerin kurumlarındaki olası sorunlar, planlanan AHK etkinlikleri, yeni etkinlikler konularında görüşleri alındı.

Yılda dört kez yapılması planlanan AHK toplantılarından ilki 20 Eylül 2022'de "AHK Sonbahar Toplantısı" başlığı ile gerçekleştirildi. Asistanlar arası iş birliğinin vurgulandığı toplantıda bu konuda AHK'nin rolü anlatıldı. Katılımcıların fikirleri alındıktan sonra planlanan etkinliklerden 8. UPAT'a ev sahipliği ve Asistan Hekim Kılavuzu'nun 3. Baskısı için revizyonu alanlarında gönüllülük çağrısında bulunuldu. Bu sene ilk kez başlatılacak *Terapi Okuryazarlığı* etkinliğinin duyurusu da yine Sonbahar Toplantısı'nda yapıldı.

Asistan hekimlerin zihinlerindeki "Terapi nedir?", "Terapi ekolleri nelerdir?", "Hangi terapi ekolünün eğitimi ne zaman, nereden alınmalıdır?" gibi sorulara yanıt bulması ümidiyle düzenlenen "Terapi Okuryazarlığı" etkinliğinin ilki "Bilişsel Davranışçı Terapiler" alanında Prof. Dr. Kadir Özdel'in katılımıyla 21 Eylül 2022'de gerçekleştirildi. 200'den fazla katılım başvurusu ile yoğun ilgi gören etkinlikte Bilişsel Davranışçı Terapilerin nasıl bir teorik zeminden türetilip geliştirildiği, eğitim programı ve süpervizyonlarının nasıl düzenlendiği üzerine konuşuldu.

Yaklaşan Etkinlikler

Terapi Okuryazarlığı etkinliğinin ikinci oturumu 12 Ekim 2022 tarihinde Prof. Dr. Ejder Akgün Yıldırım'ın katılımı ile gerçekleşecek. Şimdiden 150 başvurunun yapıldığı bu etkinlikte "Psikiyatristin Psikoterapist Kimliği" hakkında sohbet edecek, kendisiyle "neden olmalı, hangi aşamalarda olmalı, nasıl uygulanmalı" sorularına yanıt arayacağız.

Bu seneki Ulusal Psikiyatri Kongresi'ne 3 ayrı panel ve bir münazara ile katılım sağlayan Asistan Hekim Komitesi; çalışma birimi olarak toplantısını 20 Ekim Perşembe saat 12.15'te gerçekleştirecek. Komite üyelerinin birbirleriyle yakinen tanışması, iş birliğinin pekiştirilmesi asistan hekimlerin komite ve dernekte aktif görev almakta cesaretlendirilmesinin hedeflendiği toplantının akşamında "AHK buluşuyor!" başlığıyla tüm asistanların bulunduğu bir sosyal etkinlik planlanıyor. Bu etkinlikte asistanlar arası dayanışmayı artıracak yeni ilişkilerin kurulması, mevcut ilişkilerin pekiştirilmesi hedefleniyor.

Asistan Sohbetleri Etkinliği 25 Ekim 2022 tarihinde "Ruh Sağlığı Yasası Neden Olmalı?" başlığı ile yapılacak. Yakın zamanda meclise gelmesi öngörülen Ruh Sağlığı Yasası bu konuda ciddi emekleri olan Prof. Dr. Ejder Akgün Yıldırım ve Prof. Dr. Fatih Öncü hocalarımızın katılımıyla tartışılacak.

Gelenek Haline Gelmiş Etkinlikler

Bu yıl dördüncüsü planlanan **Bilimsel Araştırma Okulu** içinse çalışmalar devam etmekte. Geçtiğimiz yıl uzaktan oturumlarla yürütülen etkinliğin bu sene Merkez Yönetim Kurulu'nun da desteği ile hibrit model ile uygulanması konuşuluyor. Programın 2 gününün bir

*Dr., Bakırköy Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi, İstanbul

**Dr., Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara

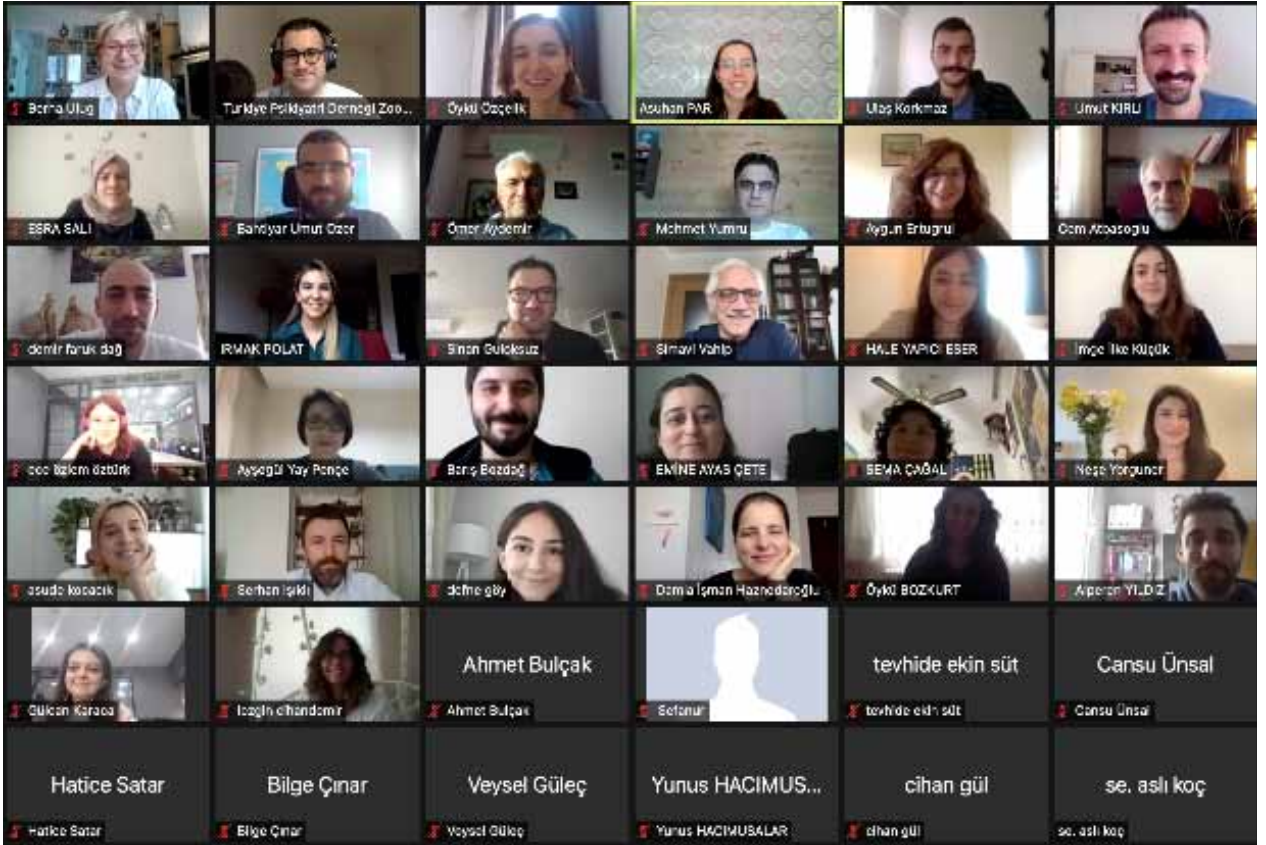

konferans salonunda yüz yüze eğitim ile desteklenmesi ile asistanlar arasında iş birliği ve dayanışmanın artırılması hedeflenirken devamının uzaktan oturumlarla devam ettirilmesi planlanıyor. Çalışma gruplarının program sonrası devam etmesini mümkün kılacak düzenlemeler üzerinde çalışılırken, programda yazılan protokollerin bir çalışmaya/araştırmaya ilerlemesini teşvik etmek de amaçlanıyor. Bu konuda katılımcıları sürpriz ödüllerin beklediğini söyleyebiliriz.

Geçtiğimiz yıl altıncısı Mersin'de "Sevgi" teması ile yapılan **Ulusal Psikiyatri Asistanları Toplantısı (UPAT)**, bir kongre kadar kapsamlı olmasa da salgın tedbirleri nedeniyle ara verilen yüz yüze toplantıların geçiş döneminde psikiyatri alanının ilklerinden oldu. Bu sene de gelecek yılın ilk 3 ayı içerisinde yapılması planlanıyor. Ev sahipliği için gönüllülük çağrısı yapılsa da başvuruların AHK Kış Toplantısı'nda alınmaya başlanması bekleniyor.

AHK'dan Yeni Meslektaşlarımıza "Hoş Geldin" Sürprizi

Yeni meslektaşlarımızın mesleğe ve derneğe aidiyet hislerini pekiştirmek ve dernek ile erken aşamada tanışmalarını ümit ederek bu sene yeni üyelerimize Merkez Yönetim Kurulu'nun da desteğiyle bir mektup ve muhtelif hediyeler göndermeyi planlıyoruz. Sürprizi bozmamak adına ayrıntı paylaşmasak da bir görselle ipucu vermekten de kaçınmıyoruz.

EFPT ile Tanışma

Asistan hekim olarak dayanışmanın önemini vurguladığımız bu günlerde, bu dayanışmayı amaç edinmiş uluslararası bir dernekten bahsetmek için 4 Ekim 2022 günü bir araya geldik: European Federation of Psychiatric Trainees (EFPT).

"EFPT nedir, ne ile ilgilenir, biz nasıl dahil olabiliriz?" benzeri sorulara yanıt bulduğumuz bu etkinlikte EFPT'nin aktivite ve

toplantıları, çok çeşitli çalışma grupları, senelik forumu ve değişim programı ile ilgili bilgi sahibi olduk.

EFPT ile ilgili daha fazla bilgi almak isteyen okurlarımız <https://efpt.eu/> adresinden ayrıntılı bilgiye ulaşabilirler.

Avrupa Psikiyatri Asistanları Birliği (European Federation of Psychiatric Trainees - EFPT) Forum 2022 Delegasyonu'nun Malta Deneyimi

TPD Bülteni'nin bu sayısında Asistan Hekim Komitesi (AHK) olarak Avrupa Psikiyatri Asistanları Birliği (EFPT) Forum 2022 katılımcılarıyla, deneyimleri hakkında kısa bir söyleşiye yer vermek istedik.

AHK: Öncelikle, EFPT ile nasıl tanıştınız?

Ayşegül Yay Pençe: EFPT'nin etkinliklerini TPD Asistan Hekim Komitesi'nin bilgilendirme mesajları aracılığıyla ve daha önce EFPT deneyimi olan arkadaşlarım sebebiyle biliyordum. Fakat herhangi bir etkinliğine katılmam ilk defa bu sene EFPT Forum 2022'ye katılmam ile oldu.

Selin Tanyeri Kayahan: EFPT ile tanışıklığım, açıkçası biraz geç oldu. Asistanlığın üçüncü senesini bitirmiştim, Avrupa Psikiyatri Birliği'nin psikoterapiler hakkındaki bir yaz okuluna bursiyer olarak katılma fırsatım olmuştu. Orada tanıştığım, EFPT'de aktif rol alan arkadaşlar sayesinde EFPT'nin psikoterapi çalışma grubundan haberdar oldum ve etkinliklerine katılmaya başladım. Özellikle pandemi döneminde çevrimiçi etkinliklerin de iyice yaygınlaşmasıyla birlikte pek çok etkinliğe katılma ve ilerleyen dönemlerde daha aktif görevler üstlenme şansım oldu.

Dicle Dilay Demir: EFPT ile tam olarak EFPT Forum 2021 ile tanıştım. Daha önce kıdemlilerimden EFPT Değişim Programı ile ilgili bilgi almıştım fakat diğer yönleri hakkında pek de bilgim yoktu. EFPT Forum 2021 başvuruları ile ilgili TPD Asistan Hekim Komitesi'nden bilgilendirme e-postası gelmişti. Motivasyon mektubu ve özgeçmiş ile başvurulabileceği, katılacak kişilerin bu şekilde seçileceği bilgisi veriliyordu. Kendimi o dönem yeterince kıdemli görmediğimden katılabileceğime fazla inancım olmasa da başvurdum. Se-

çildiğimi öğrenince de çok mutlu oldum. EFPT Forum 2021 yüz yüze gerçekleşmese de EFPT ile güzel bir tanışma oldu.

AHK: EFPT'de aldığınız aktif bir görev var mı?

Ayşegül Yay Pençe: İlk defa bu seneki Forum ile EFPT ile tanışmam sebebiyle gruplar içerisinde çok aktif rol alamamam da "Psikopatoloji Çalışma Grubu (Psychopathology Working Group)"nun toplantılarına üye olarak katılmaktayım.

Dicle Dilay Demir: EFPT bünyesinde çalışma gruplarının ve yürütme kurulunun yaptığı birtakım etkinlikler bulunuyor. Bunların en büyüğü ise yılda bir gerçekleştirilen Forum etkinliği. 2022 senesinde yeniden yüz yüze yapılmaya başlanan bu etkinlikte çeşitli ülkelerden eğitimciler konuşma yapıyor, bunun yanı sıra her ülke hazırladıkları posterler ve kendi ülkesindeki asistan eğitimleri, bölgesel komiteleri ile ilgili sunum yapıyor. Yine aynı etkinlikte bir yıl boyunca çevrimiçi etkinlikler düzenleyen çalışma grupları bu etkinliklerin sunumunu yapıyor ve toplantılarını gerçekleştirerek yeni katılımcıları davet ediyor. Ben de bu sene "Psikoterapi Çalışma Grubu (Psychotherapy Working Group)"nda "chair" olarak ve "Değişim Çalışma Grubu (Exchange Working Group)"nda "ulusal koordinatör (national coordinator)" olarak EFPT'de görev alıyorum.

Selin Tanyeri Kayahan: EFPT'nin çok çeşitli aktiviteleri mevcut. Arkadaşlarımın da belirttiği gibi senelik düzenlenen forumdan, pek çok farklı alanda etkinlikler düzenleyen çalışma gruplarına, psikiyatri asistanlarının çalışma, üretme ve paylaşma ihtiyacı duydukları her alanda aksiyon alabilecekleri, elverişli bir ortam mevcut. EFPT'de ağırlıklı olarak psikoterapi çalışma grubunda görev almaktayım. Geçtiğimiz sene grupta "co-chair" olarak makale saati ve "intervizyon" seanslarının organizasyonu ile ilgili görevler üstlenmişim. Bu seneki Malta Forumu'nda psikoterapi çalışma grubunu temsil eden toplantı düzenleme ve "Öz-şefkatli Farkındalık Terapisi" konusunda bir atölye/grup seansı yürütücülüğü yapma şansım oldu.

AHK: EFPT 2022 Malta Forumu sizin için nasıl bir deneyimdi? Foruma tekrar katılmayı düşünü müsünüz?

Ayşegül Yay Pençe: EFPT Forum 2022 benim beklentilerimin üzerinde bir etkinlik oldu diyebilirim. Katılımcıların birbirleriyle en yüksek düzeyde etkileşimi ön planda tutulmuştu. Çalışma gruplarında ve sunumlar arasında

diğer ülkelerden psikiyatri asistanlarıyla tanışabilmek ve deneyim paylaşımında bulunmak oldukça faydalı oldu benim için. Kısa süreli bu etkinlikte aslında sadece uluslararası değil aynı zamanda Türkiye’den de yeni arkadaşlarla tanıştım. Türkiye’ye döndüğümüzde yurt dışı deneyimlerimizin üzerine bir etkinlik planlama fırsatımız da oldu. Bu kadar deneyim kazandıgım bir organizasyona yeniden katılmayı kesinlikle isterim.

Selin Tanyeri Kayahan: Malta Forumu benim için eşsiz bir deneyim oldu. Öncelikle, EFPT ortamının bu kadar kapsayıcı, herkesin kendine göre bir yer bulabileceği, insanın kendisini hem oldukça rahat hem de son derece motive hissedebileceği, paylaşımın tadına varabileceği, destekleyici özellikte olduğunu söylemeliyim. Malta’daki forum, benim katılma şansı elde ettiğim ilk yüz yüze forum deneyimi oldu. Hem bilimsel hem de sosyal açıdan zengin içeriği ile çok güzel anılar ve daha büyük bir motivasyon ile Türkiye’ye döndüğümü söyleyebilirim. Eğer fırsatım olursa foruma tekrar katılmayı kesinlikle düşünürüm.

Dicle Dilay Demir: EFPT Forum 2022 benim için çevrimiçi olan Forum 2021’e göre çok daha farklı bir deneyim oldu. Hem daha önce ziyaret etmeyi düşünmediğim Malta ülkesini ziyaret etmek için bir fırsat yarattı hem de başka ülkelerden psikiyatri asistanlarıyla tanışmak, konuşmak, deneyim paylaşmak için verimli bir alan oluşturdu. Güzel denizi ve sahillerinin yanı sıra tarihi sokaklarıyla başka bir zaman diliminde olduğunu hissettiren Malta’ya seyahat etme şansım olduğu için çok mutluyum. Aynı zamanda bakış açımı genişleten, yeni fikirlerle dönmemi sağlayan eğitimciler ve diğer asistanlarla bir arada bulunmak, “workshop”larda etkileşimi arttırmak mesleki pratik anlamında ve sosyal açıdan çok faydalı oldu. Forumu şartlar elverirse tekrar katılmayı kesinlikle düşünürüm.

AHK: EFPT’nin ve etkinliklerinin ulusal düzeyde tanınırlığını artırmak için neler yapılabilir?

Selin Tanyeri Kayahan: Bu amaca yönelik Türkiye Psikiyatri Derneği Asistan Hekim Komitesi’nin son dönemde aktif çalışmalarının olduğundan haberdarım. Geçtiğimiz günlerde “EFPT ile Tanışma” başlıklı bir çevrimiçi toplantı düzenlendi ve EFPT’ye katılım ile ilgili çok değerli bilgiler paylaşıldı. Bu

tarz etkinliklerin, duyuruların gerek e-posta listeleri gerekse sosyal medya aracılığıyla artırılmasının EFPT’nin Türkiye’deki görünürlüğünün ve erişilebilirliğinin yalnızca yönetsel görevi olan bir grup asistan hekim için değil, ilgi ve merak duygusu içinde katkı sunma ve fayda görme motivasyonu olan tüm asistanlar için çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda son dönemlerde bu konu üzerine eğilen Asistan Hekim Komitesi yürütme kurulunda görev alan arkadaşlara çabaları için teşekkürlerimi sunarım.

Dicle Dilay Demir: EFPT, maalesef henüz asistanların birçoğu tarafından tanınmıyor. Bu tanınırlığı arttırmak için 4 Ekim 2022’de bir sunum gerçekleştirmeyi planladık. Bu sayede EFPT ve etkinliklerinin daha fazla asistana ulaşabileceğine inanıyoruz.

AHK: EFPT ile ilgilenen okuyucularımız için ne gibi önerileriniz olur?

Ayşegül Yay Pençe: Öncelikle EFPT’nin internet sitesi üzerinden katılabilecekleri etkinliklere bir göz atmalarını öneririm. Forum’un dışında yurt dışındaki farklı klinikleri deneyimleyebilecekleri kısa süreli değişim programına katılmaları mümkün ve tabii ki çok sayıda çalışma grubu bulunmakta. İnternet üzerinden kendilerine uygun çalışma grubuna katılmaları faydalı olacaktır.

Selin Tanyeri Kayahan: Bu noktada önerebileceğim belki de en önemli şey, arkadaşlarımla EFPT etkinliklerine, toplantılarına, foruma, değişim programlarına başvurmadan çekinmemeleri olabilir. EFPT’nin ne kadar aktif görev almak isterseniz o kadarını ve daha fazlasını yapabileceğiniz bir yer olduğu düşüncesindeyim. Bu vesileyle tüm okurlarımızı EFPT çalışma gruplarının e-posta ve sosyal medya gruplarına üye olmaya davet ediyorum.

Dicle Dilay Demir: Mümkünse ilgilenen asistanların EFPT Forum’a katılmalarını öneririm. Fakat EFPT bünyesinde birçok alternatif bulunduğunu, Forum’a katılmasalar bile çalışma gruplarının etkinliklerine katılabileceklerini ve eğer isterlerse “Exchange” programı ile başka ülkelerdeki kliniklerde gözlemcilik deneyimini yaşayacaklarını bilmelerini isterim.

Tıp Öğrencileri İçin Ruh Sağlığı Alanında Ulusal ve Uluslararası Etkinlikler

Prof. Dr. Bülent Coşkun* ile Röportaj

Röportaj: Sena Aydın**

Merhaba Bülent Hocam. Türkiye Psikiyatri Derneği, Toplum Ruh Sağlığını Geliştirme Derneği ve Dünya Psikiyatri Birliği'nde görevleriniz nedeniyle sizi ve etkinliklerinizi pek çok öğrenci yakından takip ediyor. Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni'nin bu sayısında tıp öğrencilerine yönelik yaptığınız çalışmalardan ve onlara önerebileceğiniz olanak ve fırsatlardan bahsetmek istiyoruz.

Sena Aydın: Öncelikle tıp öğrencilerinin ruh sağlığı ile ilgili olarak gönüllü çalışmalarını hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bülent Coşkun: Önce, en azından bazı öğrenci arkadaşların, çalışmalarımıza ilgi duyup yakından takip ettiğini duymak beni çok memnun etti, onu özellikle belirtirim. Tıp öğrencilerinin ruh sağlığı ile ilgili gönüllü olarak çalışmalarını elbette beni çok mutlu ediyor. Ben bu ilgiyi dar bir anlamda, psikiyatrist olmak istemekle

*Prof. Dr., Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi

**Stj. Dr., İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, 4. sınıf öğrencisi

eş anlamlı olarak düşünmüyorum. Kuşkusuz ilgi duyup gönüllü çalışan gençlerden bir kısmı uzmanlık alanı olarak psikiyatriyi de seçmek isteyebilir, ona kim itiraz edebilir ki? Benim asıl bu ilgi hakkında mutlu olduğum ve çok olumlu bulduğum hekimlik hayatında insanla çalışacak kişilerin, insanın ruhsal dünyasında neler olup bittiğiyle ilgilenmekte olmalarıdır. Bedensel, ruhsal ve sosyal özellikleri olan insan yapısının yalnızca fiziksel yanına odaklanmak önemli bir eksiklik olur. Ruhsal ve sosyal özelliklerimizin de bizi biz yapan yanı göz ardı edilmemelidir.

Sena Aydın: Tıp öğrencileriyle çalışırken sizin motivasyonlarınız nelerdir?

Bülent Coşkun: Ben daha mezun olmadan (son sınıf öğrencisiyken), çok kıymetli hocalarımızın da desteklerini alarak, bir sınıf geriden gelen stajyer arkadaşlarımızla "hasta hekim ilişkileri" konusunda seminerler hazırlanmasına öncülük etmişim. Özellikle Prof. Dr. Orhan Öztürk, Prof. Dr. Doğan Karan ve Prof. Dr. Leyla Zileli'nin desteklerini unutmam mümkün değil. Stajyerlerle acil servisteki hastalarla görüşmeler yapar daha sonra da belirttiğim hocalarla dönüşümlü olarak toplanır, yapılan gözlemler hakkında hasta hekim ilişkilerinin değişik boyutlarını tartışırız. Psikiyatri asistanlığım sırasında da sürdü tıp öğrencisi arkadaşlarımızla farklı konularda ortak çalışmalar yapmamız. Şimdilerde, gençlerle çalışmak bana çok daha iyi geliyor. Hem onlardan çok şey öğrenmeye çalışıyorum hem de yılların biriktirdiklerini paylaşmak bana gençlere katkıda bulunmaya çalışmanın mutluluğunu yaşıyorum.

PIDÖ & TORSAB
Psikiyatri Anabilim Dalı Sunumuyla

İLETİŞİM
BECERİLERİNİ
GELİŞTİRTİRME
SEMİNERLERİ

HER SALI
12.45 - 13.30

ARAKAT
2no'lu
Derslik

10 Ocak 2012 : Ellerimiz ve İletişim
17 Ocak 2012 : Gözlerimiz ve İletişim
07 Şubat 2012 : Yüzlerimiz ve İletişim
14 Şubat 2012 : Duruşumuz ve İletişim

Sena Aydın: Daha önce Kocaeli’de PİDÖ isimli gruplardan bahsetmiştiniz, bu bağlamda Kocaeli’deki çalışmalarınızdan burada da bahsedebilir misiniz?

Bülent Coşkun: Kocaeli Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı öğretim üyesiysen, 2011 yılındaydı, “Psikiyatriye İlgili Duyan Tıp Öğrencileri – PİDÖ” veya daha kısası olarak PİDÖ çalışmalarını başlatmıştık. Benim psikiyatride ilgi duyduğum konular “toplum ruh sağlığı” ve “ergenler” konularıydı. Üniversitenin Toplum Ruh Sağlığı Birimi’nin yöneticisiydim ve Anabilim Dalı’nda da Ergen Birimi’nin sorumlusuydum. Gerek üniversite gerek liselerle ilgili birçok eğitim tanıtım çalışmaları (ruh sağlığını geliştirme, güçlendirme çalışmaları) yapmaya gayret ediyorduk. O yıllarda Rektörümüz Prof. Dr. Baki Komsuoğlu’nun desteğiyle **Toplumsal Duyarlılık** çalışmalarını başlatmıştık – **TODUP**. Bu dönemde tıp öğrencileriyle çalışmalarımız çok daha programlı olarak yürümeye başlamıştı.

O sıralarda farklı sınıflardan ilgili öğrencilerle PİDÖ kuruldu. Gençlerin derlediği amaçlar aşağıdaki gibi sıralanmıştı:

- Bireyin ve toplumun ruh sağlığını, gelişimini etkileyen konularda farkındalık yaratmak,
- Kendimizi ve insanları anlamak,
- Ruh sağlığı ve bozukluklarına dair bilgilenecek ve bu konuda çalışmalar yapmak,
- Toplumsal sorunları (çocuk istismarı, kadına yönelik şiddet, gençler ve internet bağımlılığı...) konuşmak, tartışmak,

Yaşadığımız stresli günlerin arasında arada bir de olsa durup dinlenmek ve hayata farklı pencerelerden bakabilmek adına...

Yapılan çalışmalar arasında; seminerler ve konferanslar düzenlenmesi, araştırmalar, film gösterimleri ve tartışmalarının gerçekleştirilmesi vardı.

Mayıs 2011’de bir genç arkadaşımızın girişimleriyle “**Mommo Kız Kardeşim**” filminin yönetmeni Atalay Taşdiken davet edilmiş, kendisiyle çok verimli bir eğitim çalışması düzenlenmişti. Atalay Bey o gün, iletişim fakültelerinden çok sayıda davet aldığını ancak kendisine ilk defa bir tıp fakültesi öğrenci grubundan böyle bir davet geldiğini belirtmişti.

Sena Aydın: Hem TPD Tıp Öğrencileri Çalışma Birimi’nde hem de Toplum Ruh Sağlığını Geliştirme Derneği ve Dünya Psikiyatri Birliği’nde tıp öğrencileriyle birlikte yaptıklarınızı anlatabilir misiniz?

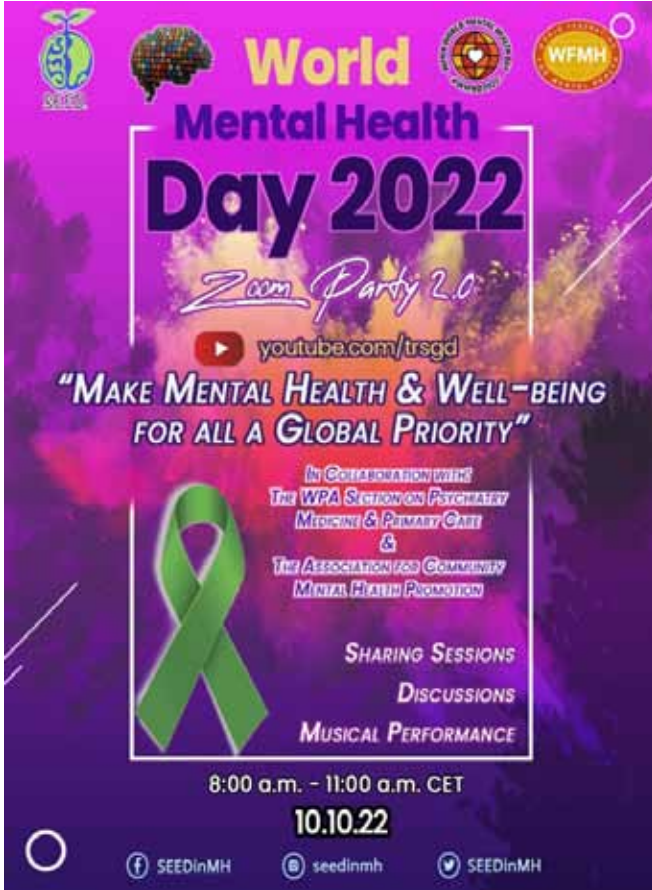
TPD’nin Tıp Öğrencileri Çalışma Birimi’nde gençlerle yapılan etkinliklere çalışma birimi üyeleriyle katkıda bulunmaya çalışmaktayım. Pandeminin tıp öğrencilerine etkileri konusunda Dünya Psikiyatri Birliği, TurkMSIC ve Kocaeli Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı iş birliği ile bir araştırma yapıldı, sonuçları yayımlandı. Ortaya çıkan bulgular ve istekler doğrultusunda, **Toplum Ruh Sağlığını Geliştirme Derneği** (TRSGD), önce **TPD** ve daha sonra da **Dünya Psikiyatri Birliği’nin “Psikiyatri, Tıp ve Temel Sağlık Hizmetleri Çalışma Birimi - PTTSH** (WPA Section on Psychiatry Medicine and Primary Care - PMPC)” ile 2020’den itibaren aylık Zoom seminerleri düzenlemeye başladı ve çalışmalar hâlâ devam ediyor. Her ay en az iki etkinlik düzenleniyor ve her birinin video kaydı Toplum Ruh Sağlığını Geliştirme Derneği Youtube sayfasında sergilenmekte: youtube.com/trsgd

Uluslararası toplantılar, Dünya Psikiyatri Birliği PTTSH çalışma biriminin bir proje grubu olan Öğrencilerin Ruh Sağlığı **Konusunda Eğitimi, Güçlendirilmesi ve Geliştirilmesi** (SEED - Students’ Education, Empowerment and Development in Mental Health) **Grubu** ile **Toplum Ruh Sağlığını Geliştirme Derneği (TRSGD)**, her ay Kuşaklararası Toplantı (Intergenerational Meeting) adında eğitim etkinlikleri düzenlemektedir. Bu toplantılara dünyaca ünlü ruh sağlığı eğitimcileriyle dünyanın farklı ülkelerinden tıp öğrencileri katılmaktadır.

Ulusal toplantıların çoğuna da tıp öğrencileri tartışmacı olarak katılmakta, yorum ve sorularıyla zenginlik katmaktadır. En son 10 Ekim 2022’de Dünya Ruh Sağlığı Günü’nü anmak amacıyla biri uluslararası diğeri de ulusal iki Zoom toplantısı gerçekleştirildi. Duyuruları aşağıda bulunmaktadır.

Uluslararası toplantının açılışında Dünya Ruh Sağlığı Federasyonu (World Federation for Mental Health - WFMH) Başkanı yanında farklı ülkelerden üst düzey Ruh Sağlığı Eğitimcileri (şahsen katılmayan hocaların bazıları video kaydı veya yazılı mesaj göndererek) katkıda bulunmuş ve yine farklı ülkelerden genç psikiyatristler ve tıp öğrencileri yer almış; ruhsal iyilik halinin geliştirilmesi konusunda görüşlerin paylaşıldığı, tıp öğrencileri tarafından müzik ve resim sanatı örneklerinin sunulup sanat eserleri üzerine yorumlar yapıldığı ikinci **Zoom Partisi** gerçekleştirilmiştir. Bu etkinliğe şahsen veya mesaj göndererek katılmış olan kişilerin ülkeleri ABD, Avustralya, Çin, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, İngiltere, İsviçre, İtalya, Japonya, Malezya, Mısır, Pakistan, Türkiye ve Yeni Zelanda olmuştur.

10 Ekim tarihli ulusal etkinlikte de beş tıp öğrencisi asıl konuşmacı, bir psikiyatrist ve bir psikiyatri asistanı tartışmacı olarak katılmış, **“Ruhsal iyilik haline nasıl öncelik kazandırabiliriz”** konusu ele alınmış, ayrıca aralarında TPD kurucu Başkanı Prof. Orhan Öztürk’ün de olduğu sekiz TPD Başkanı’nın tıp öğrencilerine yönelik gönderdikleri mesajlar okunmuştur.

Sena Aydın: Peki Hocam, Tıp öğrencileri bu çalışmalara nasıl katılabilir?

Bülent Coşkun: Tıp öğrencileri bu çalışmalara katılmak için Türkiye Psikiyatri Derneği Tıp Öğrencileri Çalışma Birimi’nin

duyuru e-posta gruplarına katılabilirler. Derneğin tıp öğrencilerine yönelik burs olanakları ile çalıştay ve diğer toplantıları farklı kanallardan olduğu gibi bu e-posta grubundan da psikiyatrye ilgi duyan öğrencilere duyurulmakta. SEED grubuna katılmak için de Toplum Ruh Sağlığını Geliştirme Derneği’ne başvurulabilir.

Sena Aydın: Öğrencilere ruh sağlığı konusundaki önerileriniz nelerdir?

Bülent Coşkun: Öğrencilerin her şeyden önce iyi bir insan, iyi bir hekim olmaya çalışmalarını, insanın biyo – psiko – sosyal bir bütün olduğunu akıldan çıkarmamalarını, beslenme, uyku, egzersiz, alışkanlıklar gibi yaşam tarzları ve içinde buldukları toplumsal gelişmelerle ilgili duyarlı olmalarını, ruhsal iyilik hallerini güçlü tutabilmek için de dinlemeye, sorumluluk ve sınırlarını bilmeye, kendisini ve çevresini anlamaya tanımaya, dünyaya farklı açılardan bakabilmeye, farklılıkları zenginlik olarak görmeye, kendilerine, çevrelerindeki insanlara ve doğaya saygılı olmaya özen gösteren kişiler olmaya çalışmalarını önermek isterim.

Psikiyatride Güncel Yaz 2022 Sayısı Çıktı

Psikiyatride Güncel - Depresyon Bilgisi ve Tedavisinde Yenilikler - Olgularla Depresyonda Yeni Gelişmeler

Cilt: 12 - Sayı: 3 (Yaz 2022)

Genel Yayın Yürütücüsü: Mustafa Sercan

Yayın Yürütücüsleri: Simavi Vahip, Ömer Aydemir, Timuçin Oral

Konuk Yayın Yürütücüsü: Devran Tan

İçindekiler

- **Önsöz**
Devran Tan
- **Depresyon etiopatogenezinde yeni yaklaşımlar**
Deniz Ceylan, Ayşegül Özerdem
- **Depresyon tedavisinde yeni gelişmeler**
Şeref Can Gürel, Kadir Özdel
- **Depresyonda nörobiyolojik açıdan tanı ve tedavide yeni gelişmeler**
Sermin Kesebir, Sibel Çakır
- **Annenin ve babanın depresyonu: Perinatal, postpartum ve menopoza dönemi depresyon bilgilerinin güncellemesi**
Fisun Akdeniz, Esra Yazıcı
- **Ergenlerde depresyon**
Zerrin Topçu Bilgen, Işılalay Altıntaş
- **Alkol-madde kullanım bozukluğu ek tanılı depresyon: Yeni gelişmeler**
Ebru Aldemir
- **Anksiyeteli depresyon**
Raşit Tükel
- **Depresyonda bilişsel bozukluklara yaklaşım**
Safiye Zeynep Tatlı, Vesile Şentürk Cankorur

TPD Merkez Yönetim Kurulu'ndan

Hekimlik Değerlerine ve Sağlık Çalışanlarına Yönelik Saldırıyı Kınıyoruz

■ 04 Temmuz 2022 tarihinde derneğimizin bir önceki dönem genel başkanı Doç.Dr. Koray Başar organize bir grup tarafından gerçekleştirilen planlı bir fiziksel saldırıya maruz bırakıldı. Dr. Başar bir süredir hekim ve bilim insanı sorumluluğu ile gerçekleştirdiği çalışmalar nedeniyle sosyal medyada hedef gösteriliyordu. Şiddetin sokaklara taşıdığı, hekimliğin evrensel değerlerini hiçe sayan saldırı Ankara'da Türk Tabipleri Birliği Merkezi'nde 19 sağlık meslek örgütünün katılımıyla kınandı ve saldırıya ilişkin basın açıklaması düzenlendi (<https://psikiyatri.org.tr/3603/hekimlik-degerlerine-yonelik-saldiriyi-kiniyoruz>). Basın açıklamasından bir gün sonra 7 Temmuz 2022'de sağlık camiası Konya'da görev yapmakta olan Dr. Ekrem Karakaya'nın görevi sırasında silahlı saldırı sonucunda öldüğü haberini aldı.

Türkiye Psikiyatri Derneği Merkez Yönetim Kurulu olarak sağlık çalışanlarının güven için çalışabilmeleri için, şiddeti önlemek için atılacak adımlarda bugüne kadar olduğu gibi öncü rol oynayacağımızı, Dr. Koray Başar'a düzenlenen saldırı ve hedef gösterenlerle ilgili hukuki ve idari takibimizin devam ettiğini siz değerli üyelerimize duyuruyoruz.

TBMM'deki Ruh Sağlığı Yasası Çalışmalarında Türkiye Psikiyatri Derneği'nin Katkıları

■ Türkiye Psikiyatri Derneği'nin Ruh Sağlığı Yasası (RSY) alanındaki faaliyetleri derneğimizin kuruluş dönemine kadar uzanıyor. 1998 yılından beri ülkemizde bir Ruh Sağlığı Yasası'nın bulunması gerektiğine dair görüşü kuvvetle benimseyen derneğimiz, ilk Ruh Sağlığı Yasa Taslağını 2001 yılında tamamlamış ve Sağlık Bakanlığı'nın ve kamuoyunun değerlendirmelerine sunmuştu. Daha sonra birçok kez hazırlanan ve güncellenen, 2015 yılında ana çerçevesi oluşturulan yasa metni kamu otoriteleri ve diğer meslek derneklerinin görüşlerine sunulmuştu (<https://psikiyatri.org.tr/ruh-sagligi-yasasi>).

2021 yılından itibaren yaşanan gelişmeler ülkemizde Ruh Sağlığı Yasasıyla ilgili çalışmaların ivme kazandığını göstermiştir. Bu gelişmeler TPD Ruh Sağlığı Yasası Görev Grubu tarafından düzenli olarak takip edilerek yasa metninin güncellenmesi sağlanmış, derneğin yasaya ait görüşleri kitap haline getirilmiş, bir çalışma planı oluşturulmuştur. Bu plana ait detaylar ve Görev Grubunun faaliyetleri TPD Bülteni'nin 2021 yılına ait son sayısında "**Ruh Sağlığı Yasası'nın Neresindeyiz**" başlıklı dosya ile paylaşılmıştı (https://psikiyatri.org.tr/uploadFiles/publicationsFile/file/4120221337-TPD_bulten2021_3.pdf).

Geçtiğimiz dönem Türkiye Psikiyatri Derneği Merkez Yönetim Kurulu ve RSY Görev Grubu tarafından Meclis'te grubu bulunan partilerin temsilcileri ve Bakanlık görevlileri ile yakın temaslarda bulunuldu. **Ruh Sağlığı Yasasının içeriği, kapsamı ve niteli-**

NASIL BİR RUH SAĞLIĞI YASASI İSTİYORUZ?

Yasa hizmet alan merkezli olmalıdır.

"Herkesin mümkün olan en yüksek seviyede fiziksel ve ruhsal sağlık standartlarına" sahip olma hakkı en temel hakktır.

ği konusunda ülkemizdeki en deneyimli ve birikimli kurum olan derneğimiz, Ekim ayının başlaması ile birlikte TBMM Sağlık Komisyonu'nda yürütülen Ruh Sağlığı Yasası ile ilgili çalışmalarla davet edildi. Dernek başkanımız Prof. Dr. Ejder Akgün Yıldırım ve RSY Görev Grubu Koordinatörü Prof. Dr. Fatih Öncü Komisyonun çalışmalarına yüz yüze katılarak RSY taslak metin tartışmalarına aktif olarak katkı sundular. Önümüzdeki dönemde sıcak gelişmelere gebe olan RSY konusunda değerli üyelerimizi bilgilendirmeye devam edeceğiz.

Önyargıyı Kır, Damgalamaya İzin Verme

■ 24 Mayıs, şizofreni hastalığı olan kişiler için ön yargı ve damgalamayı önlemek amacıyla Şizofreni Farkındalık Günü olarak belirlenmiştir. Derneğimiz Dünya Şizofreni Günü'nde Bipolar Bozukluklar Derneği, Bipolar Yaşam Derneği, Lityum Derneği, Şizofreni Dernekleri Federasyonu ile birlikte "Önyargıyı Kır, Damgalamaya İzin Verme" sloganı ile ortak bir açıklama yapmıştır. Açıklamada ruh sağlığı sorunu yaşayan, yeti yitimine uğrayan ve tedavi gören bireylerin maruz kaldığı damgalanma ve ayrımcılığı sona erdirmeye, tüm vatandaşlar için geçerli olan haklardan eşit bir biçimde yararlanmaları konusunda çağrı yapılmıştır (<https://psikiyatri.org.tr/3573/dunya-sizofreni-gunu-ortak-aciklamasi-onyargiyi-kir-damgalamaya-izin-verme>).

Ayrımcılığın Her Türüne Karşı Durulmalı

■ Son zamanlarda sağlık alanında ayrımcılığı körükleyen veya ayrımcılığa karşı olan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet içeren haberlerle karşı karşıya kaldık. Ayrıştırmacı ve dışlayıcı yaklaşımların sağlık

Asıl Zihinlerdeki Ayrımcılık ile Mücadele Edilmeli, Ayrımcılığın Her türlüüne Karşı Durulmalı.

TÜRKİYE PSIKİYATRİ DERNEĞİ

hizmeti sunulan ortamlara yayıldığını üzülenek gördük. Hekimlik andında yapılan değışiklik çabaları ile başlayan ayrımcı dilin, bazı kurumlarca desteklenen nefret temelli yürüyüş çağrılarına evrildiğine şahit olduk (<https://twitter.com/psikiyatrider/status/1571440337801056257?s=48&t=CR44xZPyBQQS36fb6LnJTg>).

Biliyoruz ki asıl zarar veren, kişinin giydiği kıyafet, dış görünüş, dini inanç, kimlik veya bedenle ilgili bir özellik değil zihinlerde ve tutumlardaki dışlayıcı ve dayatıcı yaklaşımlardır. Eşit yaşam hakkını ve çeşitliliklerin birlikte var olmasını savunmak, ayrımcılığa karşı durmak güvenli bir gelecek için hepimizin sorumluluğundadır. Unutmamalıyız ki ruhsal sağlığın en önemli belirleyicileri evrensel hakların güvencesinde farklılıklar ile bir arada olabilmek, dayanışmak ve dayanışmayı hissetmek, güvenli ortam ve güvenli gelecektir.

Türk Tabipleri Birliği ile Birlikte Özlük Haklarımız İçin Mücadeleye Devam

■ Sağlık sisteminde artan iş yükü, hekim göçü ve istifaları, kısalan randevu süreleri, hakkaniyet barındırmayan ödeme sistemi gibi sorunların karşısında çatı meslek örgütümüz Türk Tabipleri Birliği (TTB) nitelikli sağlık hizmeti ve özlük haklarımızı savunmak için başlattığı eylem planında Ekim 2022 itibariyle bir yılı geride bıraktık. Bu süreç içerisinde "Emek Bizim, Söz Bizim" diyerek Kasım 2021'de Beyaz Yürüyüş ve Beyaz Forum, ardından 15 Aralık G(ö) REVi gerçekleştirildi (<https://psikiyatri.org.tr/2464/ttb-de-hep-beraber-emek-bizim-soz-bizim>). Türkiye Psikiyatri Derneği olarak bu süreçte kamudan ayrılan psikiyatrist sayısının artmasına, bölge hastaneleri ve şehir hastanelerinde yaşanan plansızlık ve yetersizliklere, tırmanan ve önlenmesi yönünde adım atılmayan sağlıkta şiddet ve asistanların nöbet koşulları dahil çalışma şartlarını gündeme getirdik (<https://psikiyatri.org.tr/2456/36-saatlik-nobetten-bildiriyoruz>). 2022 yılının başından itibaren TTB ve TTB-Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu'nun sağlık çalışanlarının çalışma ortamı ve özlük hakları için düzenlediği etkinliklere katıldık (<https://psikiyatri.org.tr/2488/ttb-ve-udek-ortak-basin-aciklamasına-cagiri>) ve 15 Haziran 2022 G(ö)REV etkinliği ile sağlık emek meslek örgütleri ile birlikte mücadeleye devam ettik.

Sağlık politikalarının çalışma koşullarımız ve özlük haklarımız üzerindeki olumsuz etkilerine karşı diğer hekimlerle birlikte hareket etmek ve dayanışmak için TTB'nin etkinilerinde yer almaya ve bu faaliyetleri sizlerle paylaşmaya devam edeceğiz.

TPD Çalışma Birimi Koordinatör Seçimleri Tamamlandı

■ Türkiye Psikiyatri Derneği Çalışma Birimlerinin yeni dönem koordinatörleri çevrimiçi oylama ile belirlendi. Önceki dönem koordinatörlük görevini yürüten üyelerimize özverili çalışmaları için teşekkür eder, yeni dönem koordinatörlük görevini üstlenen üyelerimize çalışmalarında başarılar dileriz.

TPD Çalışma Birimleri derneğimizin dayanışma ve birlikte üretimin önemli örneklerini sergileyen yapılar oldu. Çalışma birimi üyeliklerinizi yönetmek için dernek internet sitesine kullanıcı girişi yaptıktan sonra "Üye Sayfanız" butonu ve "Bilgilerimi güncelle" sayfanıza ulaşmanız yeterli. TPD Çalışma Birimleri hakkındaki ayrıntılara şu adresten ulaşabilirsiniz: <https://psikiyatri.org.tr/ca-lisma-birimleri>

LGBTIQ+'larda Sağlık Gereksinimleri Webinarı

■ LGBTIQ+'ların farklı alanlarda maruz kaldıkları ön yargı, damgalanma, ayrımcılık ve şiddet gibi olumsuz yaşam olayları ve sağlık çalışanlarındaki eksik veya yanlış bilgiler ruh sağlığını ve sağlık hizmetine erişimi olumsuz etkilemektedir. LGBTIQ+'ların sağlık gereksinimlerini bilmek, oluşan zorlukların farkında olmak ve önyargı sistemleri ile mücadele etmek ruh sağlığı hizmetinin ay-

TÜRKİYE PSIKİYATRİ DERNEĞİ PSIKİYATRİ HEMŞİRELERİ DERNEĞİ

Webinar

LGBTIQ+'LARDA SAĞLIK GEREKSİNİMLERİ

22 Haziran Çarşamba
Saat:19:30

Gizem Beycan Ekitli
LGBTIQ+ Dostu Sağlık Ortamı Oluşturma:
Karşılaşılan Engeller ve Öneriler

Koray Başar
Cinsel Kimlik ve Sağlıkta Eşitsizlik:
Ruh Sağlığı Alanında Çalışanların Sorumluluğu

Moderatörler:

Fatma Öz **Nezaket Kaya**

rılmaz bir parçasıdır. Bu amaçla Türkiye Psikiyatri Derneği ve Psikiyatri Hemşireleri Derneği ortaklığı ile 22 Haziran 2022 tarihinde **LGBTİQ+'larda Sağlık Gereksinimleri** başlık çevrimiçi bir seminer düzenlendi. Seminerde Gizem Beycan Ekitli ve Koray Başar eşliğinde "LGBTİQ+ Dostu Sağlık Ortamı Oluşturma: Karşılaşılan Engeller ve Öneriler" ve "Cinsel Kimlik ve Sağlıkta Eşitsizlik: Ruh Sağlığı Alanında Çalışanların Sorumluluğu" konuları ele alındı. Oturumun moderatörlüğünü Psikiyatri Hemşireleri Derneği Başkanı Fatma Öz ve TPD Başkan Yardımcısı Nezaket Kaya üstlendi.

Sağlık Meslek Mensuplarının Tıbbî İşlem ve Uygulamaları Nedeniyle Soruşturulmasına Dair Yönetmelik

■ TBMM Başkanlığı'na 16 Mart 2022 günü sunulan 17 maddeden oluşan kanun teklifi 12 Mayıs 2022 günü TBMM Genel Kurulunda kabul edildi ve 15 Haziran 2022 tarihinde bu yasa hükümlerinin Uygulama Yönetmeliği "**Sağlık Meslek Mensuplarının Tıbbî İşlem ve Uygulamaları Nedeniyle Soruşturulmasına ve İdarece Ödenen Tazminatın Rücu Edilmesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik**" adı ile Resmi Gazetede yayımlandı. Bu Yasa ile Sağlık Bakanlığı bünyesinde **Mesleki Sorumluluk Kurulu** adı ile bir kurul oluşturulmuş, malpraktis olarak bilinen kusurlu sağlık hizmetlerine ilişkin hekimlerin ve sağlık meslek mensuplarının yargılama izinleri ve onlardan çalıştıkları kurumların tazminat talep etmeleri ile ilgili yetki verildi. Bu konuda derneğimizin ve hukuk büromuzun değerlendirmelerini üyelerimizle paylaşmıştık (<https://psikiyatri.org.tr/3570/turk-ceza-kanunu-ve-bazikanunlarda-degisiklik-yapilmasina-dair-kanun-hakkinda>, <https://psikiyatri.org.tr/3592/saglik-meslek-mensuplarinin-tibb-islem-ve-uygulamaları-nedeniyle-sorusturulması>).

Bağlantılarda bulunan raporlarda yönetmeliğin getirdiği uygulama değişiklikleri, Mesleki Sorumluluk Kurulu'nun yapı ve işleyişiyle ilgili sorun ve belirsizlikler, içinde hatalı sağlık hizmeti verdikleri gerekçesi ile haklarında ceza soruşturması ve/veya tazminat davaları açılan sağlık çalışanlarına geçici madde düzenlemelerinin nasıl uygulanacağı hakkında değerlendirmeler aktarılmıştır.

Ülkemizde ve Dünyada Araştırma ve Yayıncılık

■ Ülkemizde araştırma ve yayıncılık konularında olanaklar, gelişmesi gereken alanları belirlemek üzere yapılacak ardışık etkinliklerin ilki olarak 3 Temmuz 2022 tarihinde **Ülkemizde ve Dünyada Araştırma ve Yayıncılık** başlıklı çevrimiçi seminer gerçekleştirildi. Seminerde iki ayrı oturumda psikiyatrik araştırmalarda ve bilimsel yayıncılıkta güncel gereksinimler, alandaki uzman isimlerle tartışıldı. Semineri kaçıranlar TPD Açık Eğitim Destek Programı sitesinden üye girişi yapıp bu zengin tartışmanın tamamına ulaşabilir (<https://tpdegitim.psikiyatri.org.tr>).

Ülkemizde ve Dünyada Araştırma ve Yayıncılık
Çevrimiçi Panel

1. Oturum:
Psikiyatrik Araştırmada Güncel Gereksinimler

2. Oturum:
Bilimsel Yayıncılık İçin Güncel Gereksinimler

Panelistler
Kürşat Altınbaş
Ömer Aydemir
Emre Bora
Okan Çaliyurt
Almila Erol
Aygün Ertuğrul
Burhanettin Kaya
Mustafa Sercan
Lut. Tamam
Simavi Vahip
Ejder Akgün Yıldırım
Mehmet Yumru

Moderatörler
Cem Atbaşoğlu
Deniz Ceylan
Berker Duman

Zaman: 3 Temmuz 2022 Pazar, 10:00-13:30
Panel TPD Zoom kanalında yapılacaktır; kayıt olmak için tıklayınız.

Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelikte Yürütmeyi Durdurma Kararı

■ Derneğimizce, 21.06.2019 tarih ve 30808 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulan '**Kişisel Sağlık Verileri Hakkında Yönetmelik**'in hastalara ait sağlık verilerini korumada somut ve yeterli düzenlemeler içermeyen hükümlerinin iptali istenmişti.

Yürütmeyi durdurma istemimizin reddi üzerine başvurduğumuz Danıştay İdari Dava Daireleri 2020/459 E.sayı ve 20.04.2022 tarihli karar ile Yönetmelik'in 6. maddenin 4. Fıkrasındaki '**Üçüncü fıkrada yer alan erişim kuralları, Bakanlığın sağlık hizmeti sunumu ihtiyaçlarına göre ve Kanunun 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında**

Genel Müdürlük tarafından yeniden değerlendirilebilir. Böyle bir durumda aydınlatma yükümlülüğü kapsamında gereklilikler sağlanır.', ibaresinin yürütmesini durdurmuştur. Karar gerekçesinde hasta verilerinin tutulduğu sistem üzerinde veri koruma tedbirlerini değiştirme konusunda idareye sınırları belirsiz bir yetki tanındığı, bunun hasta verilerinin korunması yönündeki erişim kurallarını etkisiz kıldığı ve bu yönüyle hukuka açıkça aykırı olduğu belirtilmiştir.

Hasta mahremiyetinin alanımızdaki önemini gözeterek, aksi yöndeki tutum ve işlemleri etkisiz kılmak için hukuki mücahedelemizi sürdüreceğiz.

Uzaktan Sağlık Hizmetlerinin Sunumu Hakkında Yönetmeliğe İlişkin Bilgi Notu

■ 10.02.2022 tarih ve 31746 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Uzaktan Sağlık Hizmetlerinin Sunumu Hakkında Yönetmelik hakkında Türkiye Psikiyatri Derneği, Türk Dermatoloji Derneği ve Türk Toraks Derneği birlikte dava açmıştı. Geline nokta savunma için Danıştay'dan ek süre talep eden idarenin savunmasını sunması beklenmekte. Bununla birlikte uzaktan sağlık hizmeti sunan sağlık kuruluşlarının Yönetmeliğe uyum sağlaması için tanınan 6 aylık geçiş süresi 10.8.2022 tarihinde doldu. Yüz yüze görüşmenin mümkün olmadığı hastalar için çevrimiçi görüşmelere devam eden üyelerimizin nasıl bir yol izleyeceğine dair TPD Hukuk Bürosu ile yapılan değerlendirme derneğimizin internet sitesinde paylaşıldı (<https://psikiyatri.org.tr/3621/uzaktan-saglik-hizmetlerinin-sunumu-hakkinda-yonetmelige-iliskin-bilgi-notu>). Özet olarak meslektaşlarımızın hukuka aykırılığı çok sayıda yargı kararı ile saptanmış düzenlemeler gerekçe gösterilerek online görüşme yaptığı hastalar için yönetmeliğin önerdiği sistemi kullanmaya zorlanamayacağını düşünüyoruz. Böyle bir zorlama ile karşılaşan üyelerimiz Derneğimiz ile iletişime geçebilir. Yürütülen dava ile ilgili gelişmeler paylaşılmaya devam edilecektir.

Muayene Bilgi Yönetim Sistemi Hakkında Güncelleme

■ 12 Mart 2021 tarihinde Sağlık Bakanlığı yayımladığı bir yazı ile mesleğini serbest olarak yürüten hekimlerin hastalarına ait kişisel ve sağlık bilgilerini Muayene Bilgi Yönetim Sistemi'ne (MBYS) girmelerini istemişti. Derneğimiz ve Türk Tabipleri Birliği'nin açtığı davada Danıştay 10. Dairesi yürütmenin durdurulması kararı almış ancak Bakanlığın itirazının ardından Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu (İDDK) itirazı oy çokluğu ile kabul etmişti.

İDDK'nın kararında; **yalnızca Bakanlığın merkezi bir sistem kurmaya yetkili olup olmadığı yönünden bir değerlendirme yapıldığı**, hastaların özel hayatın gizliliğine müdahale eden, hekimleri de sır saklama yükümlülüklerini ihlal etmeye zorlayan bir işlemin temel hak ve özgürlükler, ölçülülük, yasallık, demokratik bir toplumda gereklilik gibi temel hukuki ölçütler üzerinden ele alınmadığı anlaşılmaktadır. Üstelik İDDK'nın yetki değerlendirmesini, daha önce bir başka dosyada kendisinin Anayasaya aykırı bulunduğu bir hükme dayandırdığı görülmektedir.

Bakanlığın meslektaşlarımıza yeniden yazılar göndererek hasta bilgilerinin MBYS'ye girilmesini talep etmesi durumunda gerçekleştirecekler ve öneriler derneğimizin internet sitesinde yer almaktadır (<https://psikiyatri.org.tr/3641/muayene-bilgi-yonetim-sistemi-hakkinda-guncelleme>).

Derneğimiz, davanın bundan sonraki süreçlerinde de bir iptal kararı verilebilmesi için gerekli girişimleri sürdürecektir. Konuya ilişkin yazılı bir tebligat alan, daha fazla bilgi almak isteyen, soru ve çekinceleri olan meslektaşlarımızın Derneğimizle iletişime geçebileceklerini bilginize sunar, yaşam ve sağlık hakkını koruma üzerine kurulu mesleğimizi ancak meslek etiği kurallarını benimsediğimiz ölçüde gereğince yerine getirebileceğimizi meslektaşlarımızla bir kez daha paylaşırız.

TPD Yıllık Toplantısı ve 1. 10 Eylül İntiharı Önleme Günü Sempozyumu

■ 10 Eylül Dünya İntiharı Önleme Günü'nde Türkiye Psikiyatri Derneği Krize Müdahale ve İntiharı Önleme Çalışma Birimi ile İntiharı Önleme Derneği çevrim içi bir panel düzenledi. Dr. Burçin Çolak'ın moderatörlüğünde Dr. Yunus Hacimusalar ve Dr. Aytül Karabekiroğlu "İntihar kimlerde daha sık görülür? Risk faktörleri nelerdir? İntihar önlenebilir mi?" sorularını tartıştı. Toplantı TPD Youtube kanalından canlı yayınlandı.

14. İntiharı Önleme Günü Sempozyumu
İNTİHAR ÖNLENEBİLİR Mİ?
10 Eylül Cumartesi
SAAT : 19.00

İntiharda Risk Faktörleri:
Kimler Risklidir?

İntiharı Önlemede Bireysel
ve Toplumsal Müdahaleler

Moderatör

Doç. Dr. Yunus Hacimusalar

Doç. Dr. Aytül Karabekiroğlu

Uzm. Dr. Burçin Çolak

Toplantı TPD YouTube kanalı üzerinden canlı yayınlanacaktır.
youtube.com/TürkiyePsikiyatriDerneği

İntiharı Önleme Günü Sempozyumu'nu izlemek isteyen okurlarımız için:

21 Eylül Dünya Alzheimer Günü Sempozyumu

■ 21 Eylül Dünya Alzheimer Günü kapsamında Psikiyatri Hemşireleri Derneği, Türkiye Psikiyatri Derneği, Geriatri Hemşireliği Derneği ve Türkiye Alzheimer Derneği iş birliğinde "En güzel anlar, hep hatırlananlar" Yaşamı Unutturmamak için Alzheimer Hakkında Yapılabilecekler Sempozyumu düzenlendi. Katılımcılar ücretsiz düzenlenen çevrim içi sempozyumda birinci basamaktan üçüncü basamağa sağlık kuruluşlarında Alzheimer Hastalığına yaklaşımı, bakım verenlerin karşılaştıkları zorlukları ve hastalığın yasal-etik yönlerini değerlendirme fırsatı buldu.

Uluslararası 25. Ulusal Klinik Eğitim Sempozyumu

■ TPD Yıllık Toplantısı ve 25. Klinik Eğitim Sempozyumu bu yıl ilk defa uluslararası nitelik kazanarak 19 - 22 Mayıs 2022 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Toplam 48 panel, 4 Psikiyatride Güncel oturumu, 2 konferans, 1 ikili konferans, 13 kurs, 4 On Soru Bir Konu oturumu, 2 Siz Olseydiniz Ne yazardınız, 3 Zor Olgularla Tanı ve Tedavi oturumu, 94 sözel bildiri ve 175 poster bildiri ile sempozyum zengin bir bilimsel içeriğe sahipti. Sempozyum bu bilimsel içeriğin yanında Karaoke Yarışması, BTA Band konseri, Anılarla KES Sosyal Medya Yarışması ve MİAP Bilgi Yarışması ile keyifli anılarımıza ev sahipliği yaptı. Ayrıca Çalışma Birimlerinin ve kurulların yıllık toplantıları yapıldı, Şube Yönetimlerinin bir araya geldiği Merkez Eşgüdüm Kurulu toplantısı ve Merkez Yönetim Kurulu'nun diğer kurullarla toplantısı ile görüş alışverişinde bulunuldu, geleceği dönük planlar tartışıldı.

Hibrid kongre olarak gerçekleştirilen 25. KES'e bu sene 1004 katılımcı (182 çevrimiçi) katıldı. 25. KES'e derneğimizin "Bilim, Etik, Dayanışma" ilkeleri doğrultusunda Uzmanlık Öğrencileri Kongre Kayıt Bursu (119), Uzmanlık Öğrencileri ve Genç Uzmanlar Araştırma Bildiri Bursu (58) ve Tıp Öğrencilerine Çevrim İçi Kayıt Bursu (20) sağlandı.

Sempozyumumuzda, her yıl olduğu gibi bu yıl da Araştırma Bildiri Ödülleri, Araştırma Projesi Teşvik Ödülleri ve Olgu Poster Bildiri Ödülü sahiplerini buldu (<https://psikiyatri.org.tr/3579/tpd-yillik-toplantisi-ve-1-uluslararası-25-ulusal-klinik-egitim-sempozyumu-nun>). Ödül jürilerinde yer alan üyelerimize katkıları için teşekkür ediyor, ödül kazanan meslektaşlarımızı kutluyoruz. Bu süreçte yoğun emek vermiş olan, başta Kongre Düzenleme Kurulu olmak üzere, katkıda bulunan tüm TPD çalışma birimleri ve TPD kurullarına, konuşmacı veya katılımcı olarak sempozyumda yerini alan meslektaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

Hekimlik Değerlerine ve Sağlık Çalışanlarına Yönelik Saldırığı Kınıyoruz!

psikiyatri.org.tr / 6 Temmuz 2022

Basına ve kamuoyuna,

Bugün burada meslek örgütümüz TTB çatısı altında sendikalar, ruh sağlığı alanında dernekler, tıpta uzmanlık dernekleri, baro, meslek odaları olmak üzere yine bir şiddeti, vandallığı, yok edici kültürü kınamak ama dayanışmak, hakikati savunmak, hekimlik değerlerinin yanında olmak adına toplandık.

Kurulduğundan itibaren ülkemizde psikiyatri mesleğinin niteliğini artırmak yanında ruh sağlığı adına daha sağlıklı ve daha güvenli bir toplum, eşit ve nitelikli ruh sağlığını amaç edinmiş, bilim, etik ve dayanışma ilkeleri ile hizmet vermekte olan Türkiye Psikiyatri Derneği, kıymetli bir mensubuna yapılan saldırı ile 4 Temmuz günü çok üzücü bir olay yaşamıştır.

Herkes için sağlık çabası içindeki bizler herkesin şiddet uygulayabileceği bir iklimde çalışmaya mahkûm olduk. Çalışma ortamı ulaşılabilir sağlıktan, kolay ulaşılır şiddete evrildi. Tam da bu ortamda amacı eşit ve ulaşılabilir sağlık hizmeti olan, hekimlik değerlerini savunan ve öğreten, derneğimizin bir önceki dönem genel başkanı Doç. Dr. Koray Başar savunduğu ilkeler nedeniyle organize bir grup tarafından planlı bir saldırıya maruz kaldı. Hekim ve bilim insanı sorumluluğuyla gerçekleştirdiği çalışmalar nedeniyle meslektaşımızın hedef gösterilmesinin ardından maruz kaldığı bu saldırıyı şiddetle kınıyoruz.

Toplumda ayrımcı bir dilin itibar görmesine üzülmeye şahit olmaktayız.

Hekimlik anlamımızın bir gereği olarak; yaş, hastalık ya da engellilik, inanç, etnik köken, cinsiyet, milliyet, politik düşünce, ırk, cinsel yönelim, toplumsal konum ya da başka herhangi bir özelliğin görevimiz ile hastamız arasına girmeyeceğine yemin ettik. Mesleğimizi icra ederken dünya görüşümüz ne olursa olsun bilimin sunduğu güncel bilgileri hastalarımızın yararı ve sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi için kullanacağımızı söyledik. Tehdit ediliyor olsak bile, tıbbi bilgimizi, insan haklarını ve bireysel özgürlükleri çiğnemek için kullanmayacağımıza söz verdik.

Bu değerler bize Galen'den, Hipokrat'tan, İbni Sina'dan aktarılan, hastasına ayırım yapmayan, ıstıraplı olanın yanında koşulsuz yer alan, herkes için eşit ve ulaşılabilir sağlık hakkını savunanların, kökü bu topraklara dayanan sağlık mücadelesi ve daha sağlıklı bir dünya sevdasının ürünü.

Hekim Andı'nda yapılan değişikliklerle başlayan bu süreç artık hakikati, insani ve hekimlik değerlerini savunan hekimlerin hedef haline getirilmesine dönüştü. Hakikati savunmak sadece bizlerin sorunu olmamalı. Hakikati savunmak, hakikatin yanında yer almak insan olmanın, erdem, bu topluma sorumluluğu olan herkesin, her kurumun, her devlet kuruluşunun görevidir. Görüşler, bakış açıları hakikat ile çelişebilir ama tam da bu noktada erdem her şeye rağmen hakikatin yanında olabilmektir. Ne mutlu ki bugün burada kurumlar ve insanlar hakikati savunmak adına toplandı, ülkemizin her yerinde hakikati savunabilenler var, hekimliğin, daha sağlıklı ve eşit bir dünyanın savunusunu yapanlar var.

Bu değerleri savunduğu ve mesleğini en doğru şekilde yapmaya çalıştığı için meslektaşımıza yapılan saldırı sağlıktaki şiddetin artık sokaklara taşıdığı, değerlerin de hedef haline geldiğini göstermektedir. Hekimliğin evrensel değerlerini hiçe sayan bu saldırının

planlı olması ülkemizin güvenliği ve geleceği açısından çok ciddi bir tehdittir. Böyle bir saldırının yaşanmasından dolayı üzgünüz, öfkeliyiz.

Hekimler olarak, hastalarımızın sağlığı kadar toplumun doğru bilgilere ulaşabilmesini sağlamak ve sağlık hizmetlerin geliştirmek de bizim görevimiz. Ne kadar tehdit ve saldırı altında olursak olalım bizler görevimizin başında olacağız. Bilimselliğimizden, değerlerimizden ve hekim kimliğimizden taviz vermeyeceğiz.

Ancak biliyoruz ki sorumlu devlet kurumları, toplumdaki bu söylemleri, tehditleri, yaklaşımları ve saldırıları engelleyecek tedbirleri almakla, hakikatin yanında yer alan sağlık çalışanlarının güven içinde çalışabilmesi ve yaşayabilmesini sağlamakla yükümlüdür. Toplumdaki ayrışmayı engelleyici, bir arada yaşama ve dayanışma dilini güçlendiren, şiddetin olmadığı bir kültürün oluşmasını sağlamak ulusal bir devlet politikası olmalıdır.

Türkiye Psikiyatri Derneği olarak bu olayın takipçisi olacağımızı, saldırganların yakalanması, arkalarındaki yapıların tespit edilmesi, hedef gösteren, organize edenlere yönelik adli idari müeyyidelerin ivedilikle hayata geçmesini ve bir daha böylesi saldırıların yaşanmaması için tüm yetkilileri ve sorumlu kurumları göreve davet ettiğimizi bildiririz.

Kamuoyuna Saygı ile duyurulur.

Türkiye Psikiyatri Derneği

Türk Tabipleri Birliği (TTB)

Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası

TTB-UDEK

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı

Türk Dış Hekimleri Birliği

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği

Psikiyatri Hemşireleri Derneği

Türk Psikologlar Derneği

Türk Toraks Derneği

Aile Hekimliği Çalışanları Sendikası

Birinci Basamak Sağlık Çalışanları Birlik ve Dayanışma Sendikası

Genel Sağlık İşçileri Sendikası

Hekim Birliği Sendikası

HEKİMSEN Hekim ve Diğer Sağlık Çalışanları Kamu Sağlık ve Sosyal

Hizmetler Sendikası

TABİPSEN Tabip ve Diğer Sağlık Çalışanları, Sağlık ve Sosyal Hizmetler

Kamu Görevlileri Sendikası

Kamu Dış Hekimleri Derneği

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği

bu açıklamaya destek vermiştir.

Sözün Bittiği Yerdeyiz

psikiyatri.org.tr / 07 Temmuz 2022

Konya Şehir Hastanesi'nde Kardiyoloji Uzmanı olarak çalışan Doktor Ekrem Karakaya'nın görevi sırasında uğradığı silahlı saldırı karşısında üzüntümüzü ve öfkemizi dile getirecek bir kelime yok. Yakınlarına ve tüm meslektaşlarımıza baş sağlığı diliyoruz.

Sağlık çalışanlarının iş güvenliği konusunda adım atmak, şiddeti engellemek için daha kaç meslektaşımızın saldırıya uğraması gerekiyor... Halk ile sağlık çalışanlarının karşı karşıya getirilmesine ve hekimlerin hedef gösterilmesine acilen son verilmesi gerekiyor.

Artık sağlık çalışanlarının iş yerlerinde, sokakta, evlerinin önünde can güvenliği kalmamıştır. Başta Sağlık Bakanlığı olmak üzere yetkili tüm devlet kurumlarını gerekli güvenlik tedbirlerini almak için daha fazla gecikmemeye davet ediyoruz.

Güven içinde çalışabilmek ve yaşayabilmek hakkımız.

Türkiye Psikiyatri Derneği Merkez Yönetim Kurulu

Asistan Hekim Komitesi Yürütme Kurulu Genç Psikiyatristler Komitesi Yürütme Kurulu Olarak Doç. Dr. Koray Başar'a Yapılan Saldırığı Kınıyoruz

psikiyatri.org.tr / 19 Temmuz 2022

Bugüne kadar birçok insanın hayatına dokunan, binlerce hekimin yetişmesinde önemli katkıları olan, sadece kendi kurumunda değil, Türkiye'nin dört bir yanında psikiyatri alanında uzmanlık eğitimi alan asistan hekimlerin yetişmesinde ve hatta uzman hekimlerin de hâlâ gelişmesinde emeği olan derneğimizin bir önceki başkanı Doç. Dr. Koray Başar'a yapılan saldırıyı kınıyoruz. Koray hocamız, hekimliğin evrensel değerlerini içselleştirmiş ve bu konuda hepimize ilham olan, etik değerlere bağlı değerli bir bilim insanıdır. Son yıllarda sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin önlenemez biçimde tırmandığı, hekimlik andının sansürlendiği ve hekimliğin evrensel değerlerinin dile getirilmesinin yasaklanmaya çalışıldığı bu dönemde, halihazırda birçok zorluğu barındıran hekimlik mesleği, artık sokaklara taşmış bir şiddet ile karşı karşıyadır. Birçok toplum kesiminin çeşitli ayrımcılık, nefret ve şiddet eylemlerine maruz kaldığı bu dönemde, hekim olarak toplumun her bireyini ayırtırmadan iyileştirmeye çalıştığımız gibi, bu şiddet eylemlerine maruz kalan bireylerin ruh sağlığını önemsiyoruz. Bizler, psikiyatri hekimleri olarak şiddete karşı her zaman taraf olacağımızı bir kez daha hatırlatıyoruz. Koray hocamıza yapılan bu saldırıya karşı duvarları, evrensel hekimlik değerlerini savunanları, şiddete karşı çıkanları selamlıyoruz. Biliyoruz ki, toplumu hakimiyeti altına almaya çalışan bu sağlıksız, karanlık iklimi, bizler, birlik olarak, dayanışarak, bilimin ve etik değerlerin ışığında hareket ederek dağıtabilir, aydınlatabiliriz. Bilim, etik ve dayanışma ile aydınlanacak bir geleceğe hep birlikte en kısa sürede ulaşmak dileklerimizle.

Asistan Hekim Komitesi Yürütme Kurulu Genç Psikiyatristler Komitesi Yürütme Kurulu

TPD Asistan Hekim Komitesi Yürütme Kurulu Olarak Tüm Camiamıza Başsağlığı Diliyoruz

psikiyatri.org.tr / 19 Temmuz 2022

Her gün ayrı bir şiddet olayı ile karşılaştığımız bu karanlık günlerde, bu sefer değerli meslektaşımız Dr. Ekrem Karakaya'nın katledildiği haberi ile sarsıldık. Daha 6 Temmuz günü Ankara'da TTB önünde büyük bir kalabalık ile dayanışma içinde Dr. Koray Başar'a yapılan saldırıyı kınayan açıklamalarımızı yaptıktan birkaç saat sonra yaşanan bu dehşet verici olayı duyduğumuzda hepimizin yürekleri sızladı. Sadece üzgün değiliz. Kızgınız, öfkeliyiz! Çünkü biliyoruz ki, yaşadığımız bu karanlık günlere tesadüfen gelinmedi. Çünkü biliyoruz ki, bu yaşanan olaylar, kayıplar önlenebilirdi, hiç yaşanmayabilirdi. Yıllardır giderek artan şekilde hekimleri hedef gösterenler, sağlıkta şiddet konusunda yapılan tüm uyarılara rağmen önlem almayanlar, görevlerini yerine getirmeyenler, sağlık sistemini çıkarları uğruna vahim bir çöküşe sürükleyenler, bunun ağırlığını sağlık çalışanlarının omuzlarına yükleyenler, halkı ve sağlık çalışanlarını karşı karşıya getirenler bu dehşet verici olayın

sorumlularıdır. Yıllarca emek verdikten sonra, evrensel hekimlik değerlerini kucaklayarak başladığımız bu meslekte, görevimiz başındayken, saldırıya uğruyoruz, öldürülüyoruz, katlediliyoruz. Bizler şiddete karşı 7-8 Temmuz'da g(ö)revimizin başında olacağız. Uzun zamandır süregelen bu şiddet sarmalını oluşturan, sürdüren tüm sorumluları kınıyoruz, görevlerini yapmaya çağırıyoruz. Bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da buradayız, gitmiyoruz. Affetmeyeceğiz, hesap soracağız.

Tüm camiamıza başsağlığı dileriz. Işıklar içinde uyu Dr. Karakaya. Saygılarımızla,

TPD Asistan Hekim Komitesi Yürütme Kurulu

Asıl Zihinlerdeki Ayrımcılık ile Mücadele Edilmeli, Ayrımcılığın Her Türüsüne Karşı Durulmalı

psikiyatri.org.tr / 16 Ağustos 2022

Son zamanlarda sağlık ortamı ile ilgili ayrımcılığı çağrıştıran, ayrımcılığı körükleyen ya da ayrımcılığa karşı olan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet içeren haberleri üzüntü ile karşılıyoruz.

Sağlık hizmeti ortamı insanların en üst seviyede sağlık hizmeti alabildiği, hem hizmet verenin hem de hizmet alanın hakları ile özgürce var olabildiği kapsayıcı bir dünya sunmalıdır.

Hekimlik andımızın bir gereği olarak; yaş, hastalık ya da engellilik, inanç, etnik köken, cinsiyet, milliyet, politik düşünce, ırk, cinsel yönelim, toplumsal konum ya da başka herhangi bir özelliğin görevimiz ile hastamız arasına girmeyeceğine yemin ettik. Her sağlık çalışanının da ettiği yeminin, taşıdığı mesleki sorumluluk ve değerlerin bilincinde hareket edeceğine inanıyoruz.

Her şeyden önce bir hekim ve psikiyatrist olarak hastalarımıza yapılan ayrımcılığa karşı olduğumuz gibi başörtüsü ve kadın kimliği üzerinden meslektaşlarımıza karşı yapılan ayrımcı ifadelerle de karşıyız. Biliyoruz ki asıl zarar veren, kişinin giydiği kıyafet, dış görünüş, dini inanç veya bedensel bir özellik değil zihinlerde ve tutumlardaki dışlayıcı ve dayatıcı yaklaşımlardır. Psikoterapi ortamı bu açıdan en hassas olunması gereken sağlık hizmetini içerir.

Bu yükümlülükten çıkarılacak sonuç ayrımcılığın her türüsüne karşı durmaktır. Cinsel yönelim ve cinsel kimlik çeşitliliklerini yok saymakla kendini gösteren ayrımcı dil, kadın kimliği ve inanç özgürlüğünü zedeleyici bir yerde de karşımıza çıkabilir.

Bu vesile ile umarız ki; hekimlik andında yapılan değişiklik çabaları ile başlayan ayırıştırıcı ve dışlayıcı yaklaşımların nasıl olumsuz sonuçlarının olacağı görülmüş olur. Ayrımcılığa karşı tam ve eksiksiz bir karşı duruş olmadığı müddetçe ayırıştırıcı düşüncelerin sadece meslek ortamlarında kalmayacağı, hassas dönemlerde karşılık bularak toplumsal barışı bozacak bir bölünmeye yol açabileceği, bu bölünmelerin çıkar gruplarınca kışkırtılabileceği akıld tutulmalıdır.

Ruhsal sağlığın en önemli belirleyicileri evrensel hakların güvencesinde farklılıklar ile bir arada olabilmek, dayanışmak ve dayanışmayı hissetmek, güvenli ortam ve güvenli gelecektir.

Unutmayalım; bu dünya ve gelecek hepimizin.

Saygılarımızla,

Türkiye Psikiyatri Derneği Merkez Yönetim Kurulu

Asistan Hekimlerin ve Ücretlerin Bölünmesini Kabul Etmiyoruz!

psikiyatri.org.tr / 01 Eylül 2022

Bilindiği üzere "Beyaz Reform" adı altında "Sağlık Bakanlığı Ek Ödeme Yönetmeliği" 12 Ağustos 2022 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlandı. Ancak Türkiye'de doktor olmanın anlamını değiştireceği iddiasıyla yayımlanan bu yönetmeliğin; Aile Sağlığı Merkezi, Toplum Sağlığı Merkezi, İl ve İlçe Sağlık Müdürlükleri, 112 Ambulans Hizmetleri ve üniversite bünyelerinde çalışmakta olan hekimleri kapsamadığı, Temel Tıp Bilimleri alanlarında çalışmakta olan hekimleri adaletsiz bir katsayı sistemi ile mağdur ettiği görülmüştür. Yükseköğretim Kurulu Başkanı tarafından, YÖK ve Hazine ve Maliye Bakanlığının iş birliği içerisinde yasal mevzuat çalışmasına başlandığı açıklaması yapılmıştır.

İşlevsiz ve yönetilemez hale gelen performans sisteminin isim değişikliğine uğrayarak teşvik sistemi adıyla asistan hekimlerin çalışma ve eğitim şartlarını daha da zorlayacak bir şekilde devam etmesini kabul edilemez bulmaktayız. Hekimlerin en acil çözülmesi gereken problemlerinin başında gelen sağlıkta şiddet; kısa muayene süreleri, hasta yoğunluğu ve işlemeyen bir basamaklandırma sistemi nedeniyle sağlık hizmetinin yeterli kalitede verilmiyor oluşu gibi problemlere çözüm getirmediği gibi, hekimler arasında maddi kazanç adaletsizliğini derinleştiren bu yönetmeliğin, hekimlerin taleplerini karşılamaktan uzak olduğu ortadadır. Yeni yapılacak olan yasal düzenleme çerçevesinde, üniversitelerde çalışmakta olan Yükseköğretim Kurulu ve Sağlık Bakanlığı Adına Tıp Fakültesi kadrolu hekimlere ve yabancı uyruklu kadrolarda çalışan hekimlere hak ettikleri taban ve teşvik ödemesinin sağlanması, temel bilimlerde çalışmakta olan hekimlerin uğradığı katsayı haksızlığının ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Türkiye çapında asistan hekimler, yeni oluşumlarla bir araya gelmekte, dayanışma içerisinde haklarını aramakta, her sağlık kuruluşunda asistan meclislerinin kurulması ile asistan hekimlerin özlük haklarını savunmayı, sorunlara birlikte çözüm aramayı ve birlik beraberliği güçlendirmeyi hedeflemektedir. TPD Asistan Hekim Komitesi olarak Türkiye çapında tüm branşlardan asistan hekimlerin oluşturduğu ortak dayanışma ve hak arayışına destek verdiğimizizi, bu çerçevede yapılan çalışmaların takibinde olduğumuzu ve yapılacak olan eylemlere katılım göstereceğimizi bildiririz. Asistan hekimlerin yürüttüğü bu eylemlerin ilki olarak, 1 Eylül 2022 tarihinde Türkiye'nin dört bir yanında üniversitelerde asistan hekimler olarak adaletsiz ek ödeme yönetmeliğine tepki göstermek ve taleplerimizi dile getirmek için buluşuyoruz. Tüm hekimleri, çalıştığı kurum fark etmeksizin bu hak arayışına destek vermeye davet ediyoruz.

Saygılarımızla,

Asistan Hekim Komitesi Yürütme Kurulu

Asistan Hekimler Olarak Hak Arayışımızı Sürdüreceğiz ve Kazanımlarımızı Hayata Geçireceğiz!

psikiyatri.org.tr / 09 Eylül 2022

Bilindiği üzere 3 Eylül 2022 tarihinde "Tıpta ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği" yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelikle yapılan bazı değişikliklerden en çok göze çarpan ve gündem olan

değişiklik, nöbet sayıları ile ilgili kısıtlamalar ve nöbet ertesi izin ile ilgilidir. Söz konusu madde, yönetmelikte 11. maddenin 5. fıkrasında şöyle düzenlenmiştir: "Uzmanlık öğrencilerinin nöbet uygulaması üç günde birden daha sık olmamak kaydıyla ayda en fazla sekiz nöbet olacak şekilde düzenlenir. Gece nöbeti tutan uzmanlık öğrencileri nöbetin ertesi günü sağlık hizmeti sunumunda görev almaz. Bu hükmün uygulanmadığının tespit edilmesi halinde eğitim programları Kurulca değerlendirmeye alınır. İhlâlin mahiyetine ve durumun gereklerine göre kurumun uyarılmasından, programın eğitim yetkisinin kaldırılmasına kadar hangi yaptırımın uygulanacağına Kurulca karar verilir."

Hem son yayımlanan bahsi geçen yönetmelik, hem de 12 Ağustos 2022 tarihinde yayımlanan "Sağlık Bakanlığı Ek Ödeme Yönetmeliği" hekimlerin en önemli taleplerinden olan sağlıkta şiddete karşı etkili çözümler, sağlık hizmeti sunumundaki sorunların giderilmesi ve güvenli çalışma koşullarının sağlanması, hekimlerin özlük haklarında iyileştirmeler ve özellikle emekliliğe yansiyacak biçimde tek kalem maaş düzenlemesi gibi konularda yeterli düzenlemeyi sağlamaktan oldukça uzaktır. Ancak son yayımlanan yönetmelikte, aylık tutulan nöbet sayısında ve nöbetlerin sıklığında kısıtlamalara gidilmiş ve bu yönetmelik asistan hekimlerin insani çalışma şartlarının bir gereği olan nöbet ertesi izin hakkını güvence altına almıştır. Meslektaşımız Dr. Rümeyza Berin Şen'in kaybından sonra özellikle gündeme gelmiş olan bu konuda, hekimlerin çabaları ve direnişi ile önemli bir kazanım elde edilse de, asistan hekimlerce çeşitli platformlarda bu maddenin uygulamaya geçmesinde ve nöbet ücretlerinde nöbet ertesi izin nedeniyle yaşanabilecek kesintiler konusunda endişeler dile getirilmektedir. Kliniklerin işleyişinin sürdürülmesi, asistan hekimin nöbet ertesi izin hakkının elinden alınması pahasına olmamalıdır. Bu kapsamda kurumlardaki işleyişlerde düzenlemelere gidilmesi ve var olan iş yükünün diğer asistan hekimlere yıkılmaması noktasında klinik şeflerine, anabilim dalı başkanlarına, başasistanlara, başhekimlere ve diğer tüm yöneticilere sorumluluk düşmektedir. Bu konudaki gelişmeler ve psikiyatri alanında uzmanlık eğitimi veren bütün kurumlardaki düzenlemeler AHK-YK tarafından takip edilecek olup, en önemli özlük haklarımızdan biri olan nöbet ertesi izin konusunda sorun yaşanan kurumlar ve durumlarla ilgili olarak gerektiği biçimde harekete geçilecektir.

Ek olarak, yönetmelikte 11. maddenin 4. fıkrasında görevlendirmeler ile ilgili daha önce benzer şekilde var olan şu madde korunmuştur: "Uzmanlık öğrencileri, uzmanlık eğitimi uygulamasından sayılmayan işlerde görevlendirilemez. Ancak deprem, sel baskını, salgın hastalık gibi olağandışı ve hizmetin normal olarak sürdürülemediği hallerde yabancı uyruklu uzmanlık öğrencileri hariç olmak üzere uzmanlık öğrencileri, hekimlik görevlerini yürütmek üzere eğitim gördüğü kurumda veya aynı il içerisindeki sağlık tesislerine tek seferde en fazla üç aylık süreler halinde eğitim süresi boyunca toplamda altı ayı geçmemek üzere görevlendirilebilir. Ancak yukarıda sayılan haller nedeniyle tezini yetiştiremeyen ve çekirdek müfredattaki yetkinliklerini kazanamayan uzmanlık öğrencilerine eğitim sorumlusunun önerisi üzerine eğitim kurumunun akademik kurulu kararı ile altı aya kadar süre uzatımı verilebilir." Ne yazık ki, AHK-YK olarak, uzmanlık eğitimi sürdürmekte olan bazı asistan hekimlerin, pandemi döneminde başlatılan görevlendirmelerinin usulsüz ve keyfi uygulamalarla devam ettirildiğini biliyoruz. Yeni yayımlanan yönetmelikte de "olağandışı ve hizmetin normal olarak sürdürülemediği haller" şeklinde açıklanan ifadenin de sınırları belirsiz olup bu konuda asistanların akıbetinin yine yöneticilerin insafına bırakıldığı kanaatindeyiz. Asistan Hekim Komitesi olarak kazanılmış eğitim hakkımızın keyfi hiçbir nedenle gasp edilmesini

kabul etmediğimizi belirtiyor, bu konuda tarafımızca en kısa sürede yapılacak çalışmalarla, bu usulsüz görevlendirmelerin tespit edilip, AHK ortak dayanışması ile çözüm aranacağını bildiriyoruz.

Gelinen noktada tüm Türkiye 'de, tüm branşlardan Asistan Hekimler arasında bir birlik ve beraberlik ortamı doğmuştur. Haklarımızı elde etmek için iletişim halindeyiz ve dayanışmamızı sürdürüyoruz. Bizler genç hekimler olarak süregelmekte olan sorunlarımız konusunda mücadelemizi ve hak arayışımızı devam ettireceğiz. AHK olarak gerek yaptığımız açıklamalar ile gerekse fiziki olarak bu hak arayışına destek veriyoruz. Kazanımlarımızın hayata geçmesi konusunda ısrarımızı sürdüreceğiz, bu konunun takipçisi olacağız.

Saygılarımızla,

Asistan Hekim Komitesi Yürütme Kurulu

Susmuyoruz, Mücadeleye Devam Ediyoruz, 15-16 Eylül Eylemlerini Destekliyoruz!

psikiyatri.org.tr / 15 Eylül 2022

Bilindiği üzere son yayımlanan yönetmeliklerle ilgili yaşanan sorunları daha önce AHK olarak belirtmiş, bu konuda arayacağımız çözüm önerilerini ve yapılacak eylemlere olan desteğimizi açıklamıştık (<https://psikiyatri.org.tr/3622/asistan-hekimlerin-ve-ucrutlerin-bolunmesini-kabul-etmiyoruz>). Asistan hekimler, "Eşit İş Eşit Ücret" diyerek, teşvik adı altında ismi değiştirilerek devam

ettirilmekte olan performans sistemine karşı çıkmış, emekliliğe yansıyan tek kalemde ödenen ücret ve şu an devam ettirilmekte olan adaletsiz ödeme sisteminin düzeltilmesi konularında taleplerini dile getirmiştir. Asistan hekimler olarak, taleplerimize yanıt alamamıza ve adaletsiz ödeme sisteminde hala düzeltilme yapılmamasına olan tepkimizi 15-16 Eylül 2022 tarihlerinde Türk Tabipleri Birliği ve sendikaların desteğiyle iş bırakarak göstereceğiz.

Tahmin edilebileceği üzere yayımlanan yönetmeliklerle yapılan düzenlemeler, sağlık sistemindeki sorunları çözmekte, sadece devlet hastanelerinde çalışan hekim sayısındaki açığa geçici bir çözüm oluşturmakta, performans sisteminin devam ettirilmesi ile sağlık hizmeti sunumunun kalitesini iyileştirememektedir. Bu düzenlemeler sağlıkta şiddet konusunda da çare olamamakta, halen hekimlerin ve sağlık çalışanlarının güvenli şartlarda çalışmaları sağlanamamaktadır. Sağlık hizmeti sunanların sorunlarını çözmeyi amaçlamayan bu yönetmelik, hekim dayanışması karşısında "sus payı" görevi görmektedir. Bu "sus payı" karşısında asistan hekimlerin haklı taleplerinin görmezden gelinmesini kabul edilemez bulmaktayız. Bütün bunlar dikkate alındığında, AHK olarak, asistan hekimlerin hak arayışı konusunda desteğimizi sürdüreceğimizi bildiriyor, çalıştığı yer fark etmeksizin tüm hekimleri bu hak arayışına destek olmaya davet ediyoruz.

Susmuyoruz ve 1 Eylül 2022 tarihinde yaptığımız basın açıklamasında açıkladığımız taleplerin yerine getirilmesi konusunda ısrarla mücadele ediyoruz. Bu amaçla gerçekleştirilecek olan 15-16 Eylül iş bırakma eylemlerini destekliyoruz.

Saygılarımızla,

Asistan Hekim Komitesi Yürütme Kurulu

Psikiyatride Güncel Güz 2022 Sayısı Çıktı

Psikiyatride Güncel - Ruhsal Sorunlarda / Hastalıklarda Dayanıklılık

Cilt: 12 - Sayı: 4 (Güz 2022)

Genel Yayın Yönetmeni: Mustafa Sercan
Yayın Yönetmenleri: Simavi Vahip, Ömer Aydemir, Timuçin Oral
Konuk Yayın Yönetmeni: Şebnem Pırıldar

İçindekiler

- **Önsöz**
Şebnem Pırıldar
- **Dayanıklılık kavramı**
Berna Diclener Uluğ
- **Travma, anksiyete ve dayanıklılık**
Münevver Hacıoğlu Yıldırım
- **Duygudurum bozuklukları ve dayanıklılık**
Sibel Çakır
- **Şizofreni bağlamında psikotik bozukluklarda dayanıklılık**
Emre Mutlu, A. Elif Anıl Yağcıoğlu
- **Çocuklarda dayanıklılık**
Burcu Özbaran
- **Yaşlılık döneminde dayanıklılık**
Erguvan Tuğba Özel Kızıl
- **Dayanıklılığın nörobiyolojisi**
Özen Önen Sertöz
- **Dayanıklılığın artırılmasında bilişsel davranışçı öneriler**
Esenül Ekici, Mehmet Hakan Türkçapar

Dr. Ufuk Taştan

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi'nden 1987 yılında mezun olduktan sonra Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde 1996 yılında uzmanlık eğitimini tamamladı. İhtisasının ardından Özel Vatan Hastanesi ve Mental Tıp Merkezi'nde görev yaptıktan sonra meslektaşımız, serbest psikiyatri hekimi olarak çalışmaktaydı.

Kendisini Mayıs 2022'de kaybettik.

Prof. Dr. Özcan Köknel

Değerli hocamız, Derneğimizin 1996-1998 yılları arasında Merkez Yönetim Kurulu başkanlığını yürüten Prof. Dr. Özcan Köknel'in 25 Haziran'da vefat ettiğini öğrendik.

Prof. Dr. Özcan Köknel, 7 Aralık 1928'de İstanbul'da doğdu. İstanbul Tıp Fakültesi'nden 1952'de mezun oldu, psikiyatri uzmanlık eğitimini İstanbul Tıp Fakültesi'nin Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi içinde bulunan Mazhar Osman kliniğinde tamamladı. Uzun süre İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı başkanlığını yaptı. Prof. Köknel akademisyenliğinin yanında psikiyatri alanında yazdığı pek çok kitap ile toplumumuzun ruhuna dokunmuş bir insandı.

Dr. Mehmet Levent Cem

Dr. M. Levent Cem 1959 yılında İzmir'de doğdu. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden 1982 yılında mezun olduktan sonra 1991 yılında İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde uzmanlık eğitimini tamamladı. 2013 yılında Alsancak Nevvar Salih İşören Hastanesi'nden emekli oldu.

Meslektaşımızı Haziran 2022'de kaybettik.

Dr. Hatice Sedef Akdoğan

Meslektaşımız 1966 yılında Isparta'da doğdu. 1990 yılında Samsun On Dokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Uzmanlık eğitimini 2000 yılında Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tamamladı. Dr. H. Sedef Akdoğan, Çankırı Devlet Hastanesi ve Bolu İzzet Baysal Devlet Hastanesi'nde görev yaptıktan sonra 2008 yılından beri kendi kurduğu klinikte hasta görmektedir. Aynı zamanda 2018 – 2020 yıllarında Türkiye Psikiyatri Derneği Bolu Şube Başkanlığı'nı yürütmüştü.

Kendisini Ağustos 2022'de kaybettik.

Dr. Köksal Dinç

1982 yılında Niğde'de doğan Dr. Köksal Dinç, 2007 yılında Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Uzmanlık eğitimini Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı'nda 2017 yılında tamamladı. Dr. Köksal Dinç, Bitlis Devlet Hastanesi'nde görev yaptı. Halen İstanbul'da özel bir klinikte çalışmakta idi.

Meslektaşımızı Eylül 2022'de kaybettik.

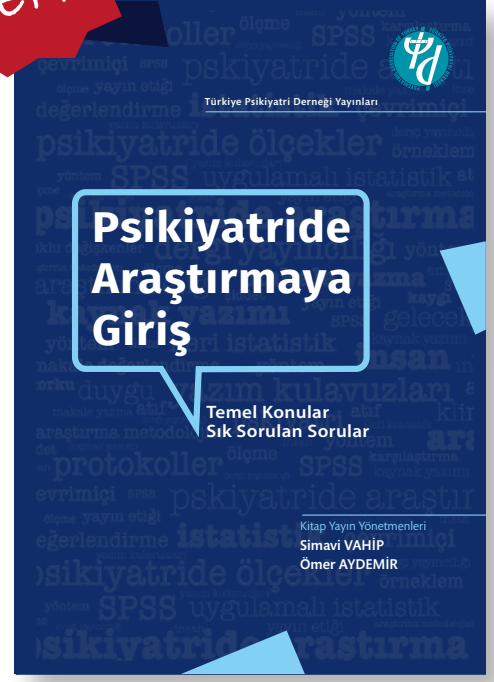
Türkiye Psikiyatri Derneği Yayınları'ndan Yeni Çıkan Dört Kitap, İlk Kez 58. Ulusal Psikiyatri Kongresi'nde Sizlerle!

Ayrıntılı bilgi için: <https://tpdyayin.psikiyatri.org.tr/>

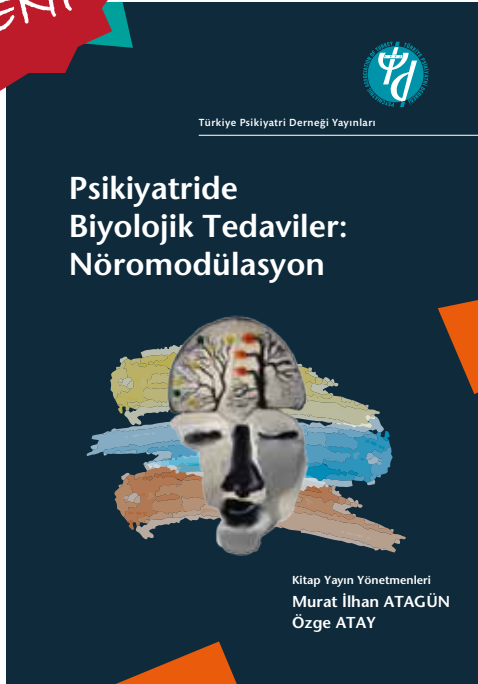
YENİ

YENİ

YENİ

YENİ

Değişen Zamanlarda Psikiyatri
Şahabettin Çetin